This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

quot naturæ vires & proprietates, vti solis, syderum, totiusq; firmamenti referunt aliò, quàm vnde primùm ortæ sunt. Nec ideo media naturalia quibus decreuit vti, sperni vult altissimus, quòd his abusi vetuit ad superstitionẽ & idololatriam. Proinde Chemia non est abominandus neq; detestandus vsus, præsertim cum Dei creaturas à tenebris Diaboli corruptas, virtute lucis in vniuersa natura positæ, huiusq; medijs repurgare & vindicare naturaliter nititur, vt eò facilius excitari queant supernaturaliter, ad beatam illam assiduè meditandã resurrectionem, expergefieriq; torpentes ac dormientes in suis erro-

Digitized by Google

ribus atq; vitijs. Quisquis enim hoc vnicũ vnitumq; medicamentum, propter quod Chemia solùm à Deo concessa fuit hominibus, assequitur, sincerum intellectum, non perturbatã mentem, sed memoriam integram per illud sibi (Deo dante) resuscitare poterit, ac ad hunc vtiq; disponi modum, in honestam Deoq; placentem vitam & conuersationem. Dixerit quispiam, vbinã sint illi Chimici qui tale quid ex sua sibi medicina polliceri queant? Ad hæc, vbinam ex schola manifesta Physices vnicus hac tempestate dabitur Hippocrates, vel qui mentẽ eius probè intelligat: ex occultorum Physica per Chemiam fortasse
Digitized by Google

taſſe pro hoc vno, tres prodibunt in lucem Hermetis diſcipuli, Apollinis, Machaonis vel Podalirij. Non propterea malè debet audire Dei virtus & ſapientia, quia paucos aut ferè nullos verè diſcipulos habeat, imò nec ideo quia quandoque per impium, aut malè vitæ hominem annũciatur, modò purè. Cùm nullo vitio contaminari queat omne quod ex Deo eſt: ſolùm id quod reluctatur veritati, detrimentum pati poteſt. Haud ſecus in Chimicis euenire videmus, vt è millenis hanc artẽ profitentibus, vix vnus reperiatur, qui quidem in ea perfectè ſapiat. Eapropter Chemia nulla, vel ex ſeipſa fallax e-

Digitized by Google

rit iudicãda, vel quia per Paracelsum hominem seuerum (vt volunt eius aduersarij) libẽtius inter plebeios quàm literatos versatũ, & id genus multa per istos in illum iacta cõuitia, descripta sit? Absit: Visum est enim quinam Deus elatos Pseudodoctores legis eorumq; sapientiam, per idiotas & abiectæ cõditionis viros [illegible]tores euertere voluit. Mirũ videbitur quæso, si per Heluetium, ac talem qualemcumq; Paracelso similem, vel rusticum, infidelium sapientia mundana quandoque pudefiat? Ecquis Deo fuit à cõsilijs, qui referat cur ita visum est ei qui potest omnia? Non tam Paracelsi hac in re personam defen-

Digitized by Google

fendere quàm eius doctrinã volumus, quatenus vera videbitur, experimentis sanisq; rationibus mixta. Non ipse nos docet vitam mutari suam, at experimẽta sua scientia. Quid igitur de vita controuersia est, nisi quia deficiunt argumenta vera quibus refellatur eius sapientia ab aduersarijs non intellecta? Donum quod à Deo gratis, & non propter vitæ meritum habuit, inuidere, quid magis impium videri potest, præsertim à suæ nationis hominibus, qui potiùs patriæ suæ gratiam illatam à Domino cõgratulari debuerunt, si nõ personæ velint. Verum nemo Propheta acceptus in patria sua, vt ait Dominus no-

Digitized by Google

ſter Ieſus Chriſtus de ſeipſo, innuens & alijs idipſum ac peius futurum. Sed hîc in Phyſicis de Chemia ſolùm agitur & nõ de probitate vitæ, quã Philoſophia morali tractandã relinquimus. Quapropter ad occultorũ Phyſicam, vel potiùs naturalem Anatomiã redeamus oportet, relictis conuitijs nullo philoſopho dignis, tum maximè quòd per ſeipſa & nullo conatu reflectant aculeum in ſuos autores, quos manifeſtè produnt hoc ipſo non eſſe philoſophos, at eiuſdem farinæ fermentiq́, homines, quales alios conuitijs eſſe volunt. Nemo ſanæ mentis igitur Chemiam reprehẽderit, qui non iſtius negabit integritatem ex bo

na

na dispositione corporis cõciliari. Altera nanque parte solùm bene valere, quid aliud quàm agrotare est? Vtraque verò mentis & corporis valetudo bona desiderãda præcunctis omnibus huius vitæ bonis: quemadmodum in Chemia per vnariũ abiecto binario, simul ambæ facultates vna sunt adepta medicina vera: non propter opes, at solùm ad intellectum & sapientiã philosophis exoptanda. Qui hanc philosophiæ partem potissimam assequi nõ potuerunt ingenio, vel eam intelligere saltẽ ob lucis naturalis priuationem, inimici facti persequuntur, non sine maxima tamẽ sui ipsius ignominia. Siquidem ignorare Che-

Digitized by Google

miam, aut negare, nihil aliud est præter quã spiritus & animæ naturæ nullam prorsus habere notitiã. Esto igitur, circa naturæ corpus solùm versentur veri cõemptores, & in suo cadauere gaudeant quantum volent. Nos autem si gloriandum sit, in Deo solùm interea gloriemur, qui nobis integram suam creaturã palàm facere naturam dignatus est, vt introspicere æquè ac forinsecus intueri valeamus. Dicat rursùm aduersarius, ostendatur nobis vnicus ex Chimicis, qui hanc integritatem habeat. Respondemus: Manifestorum intellectus occulta non percipit, etsi videat. Versatur enim ars spagirica Chimicorum

corũ in inuisibilibus naturæ, spiritus & anima videlicet; quo fit vt à corporũ cultoribus Physicis nullatenus percipi queat occultũ sub manifesto centrum, nec interuallum, tantisper dum in superficie hæsitarit oculus eorum sub priuatione vel carentia lucis. Ecquis verus philosophus ignorare potest animam totius Physices, naturæ lucem emittere, ac eius mortẽ esse tenebras per eiusmodi lucis priuationem introductas? Coniungitur ne forma suæ materiæ per vitam, aut fortè nobis persuadebunt isti per formæ corruptionem generationẽ fieri? Absit, cùm corruptio quæ generationis est initium, non sit formæ priuatio neque

carentia, sed occulta vita manifestatio. Non absurdiùs cacutire videntur, qui mineralium occulta venena medicamentorum vidisse iudicasseq; volunt, tamẽ sua theriaca manifestißima non vident in serpentibus tyro, stinco, & similibus; nihilominus oculos in alios intentißimos habent, qui meritò pro cacis atq; cacorum ducibus habendi sunt. Proinde à tenebris eorum pedem retrahentes, ad lucem non inconsultè confugimus, quam nobis Chemia congeries, & Genealogia mineralium ex Deo per Paracelsum, & alios faciunt; quámque, Princeps illustrißime, sub tua clientela protegendam, à tetricosis aduersariorum

Digitized by Google

rum ſuorum iniurijs, obnixè commendamus: Illuſtriſſimæ tuæ Celſitati æternam beatitudinem, & in hac vita mentis & corporis optimam valetudinem imprecantes. Datũ Francofurti ad Mœnum Calendis Septembris, à nato noſtro Redemptore Ieſu Chriſto milleſimo quingenteſimo octuageſimo primo.

Illuſtriſſimæ C. T.

Seruulus humilimus

Gerardus Dorn.

Digitized by Google

CONGERIES PARACELSICÆ CHEMIÆ DE TRANSMVTATIONIBVS METALLORVM.

Præfatio ad lectorem.

OMNIS *operatio proprium requirit ordinem, sine quo pulchri laudatiq; nihil perficitur, quod vllam vtilitatẽ adferre queat hominibus. Quid in hac vita quæso confusione potest esse perniciosius? Nunquid scimus hanc perdidisse mundum ab initio, cuius adhuc vestigia magno plurimorum malo sunt oculos posita, vt nihil non corruptum cernere liceat vbiq; gentium. Cuiuis igitur bono viro, & Christiano inprimis reijcienda summeq; vitanda, maxime quod ex inimico Dei hominumq; prodeat. An putamus Deum opti-*

optimum maximum frustra primùm, in cõdendo huius mundi fabricã, ordinem seruare voluisse? Hunc nobis dubio procul meditandùm, non modò cernendum, proposuit. Si probè cognitum esset quanta hinc nobis vtilitas, quanta doctrina obtingere potest, nullos alios libros, nullos doctores eo priores, qui testimonium veri solus perhibet in cordibus nostris, optaremus. Hic nos docet in pace, qui pacis est autor, quærere potissimùm ordinem, qui si seruetur, pacifica simul atque tranquilla futura sunt omnia. Contrà cùm violatur, mox est præ foribus nobis discordia per confusionem. Hinc est quòd Dominus noster Iesus Christus, pacem toties discipulis suis inculcãs, ab eis quoq; recedens pro testamẽto reliquerit, ac nobis in vnione. Pacem meam (inquit) do vobis, pacẽ meam relinquo vobis. Quid aliud sonant ista sacratissima verba,

Digitized by Google

quàm si audiamus, estote uniti in me, sicut ego & pater meus unũ sumus? Alia sanè via non possemus uniri quam pace, quæ cõsistit in ordinis obseruatione diuini. Tenendus est igitur in omnibus operibus, siue spiritualibus, siue temporalibus, ordo, tamquam pacis & omnis concordiæ radix potissima, ut omnes hominũ actiones & exercitia quæuis huc spectent. Proinde Paracelsus medicinæ summum & præcipuũ arcanum tractaturus, in transmutatione rerum naturalium ad ultimum perfectionis gradum, quis sit ordo tenendus inprimis indicare voluit. Ob hunc siquidem exactè nõ seruatum, plurimi seducuntur in transmutationis artificio, qui postmodum erroris sui culpam in artem reijciunt, hanc unà cum suis scriptoribus falsò falsitatis insimulant, ac si iucundum esse posset, multos impendere labores in deriuendis hominũ-

minibus: Quicunque talia vel cogitant, vel proferunt, etsi multam sibi sapientiam adscribant, idiotarum more loquuntur. Natura satis hoc genus hominũ palàm arguit in omnibus. Verùm quis eius ordinem considerat, vel vllatenus contemplatur, eorum etiam qui profitentur Physicã (vt interim de cæteris taceam) quis inquã profunda scrutatur eius mysteria, à suis operibus manifestò licet apparentibus, & rerum transmutationem inficiabitur? Quicquid enim operatur natura, iuxta sibi præscriptum ordinem diuinitus idipsum efficit absq; variatione, vt si per externum accidens nonnunquam impediatur, quò minùs hunc obseruare valeat, in monstrum abit recedens à natura quod producitur. Non est hic error eius, at impedimenti. Quis impediuit, inquies? Confusionis autor per suos ministros id semper molitus est ab

Digitized by Google

initio, nec desistet in finem usq; Quapropter non est ab hominibus vel scriptoribus addiscendum potiùs quàm ab illa, quam in dies videmus transmutare composita sua elementa in aliam atque aliam formam decompositam, & non in aliam materiam. Porrò communis hæc omnibus rebus & elementis, vt non nisi formâ species inter se differant. Huius exemplum esto terra vacua, sterilis, & inanis, quæ sub dio tantùm posita, sola rigatione per pluuiam, radijsque solaribus præter omne semen aliud, suas produxit herbas, animalcula, nec nó mineralia. Quis quæso non videt hanc esse naturalem transmutationem formarum, & non materiæ? Hoc etiam docemur exemplo, si formæ separantur ab elementis naturalium, hæc ad quamcumq; formam idonea fieri. Quandoquidem vna & eadem elementorum materia, non vnam aut aliam, sed

omnes

Digitized by Google

omnes formas in triplici genere productorum ſuſcipit. Nec opus eſt perquirere vtrũ elementa vegetabilium ſuis ſpoliata formis, valeant formam recipere mineralem; res per ſe clara eſt: porrò cadauerum elementa in terram reuerſa, fiunt elemẽta vegetabilium & aliorum, ſic de reliquis. Cùm igitur elementum vnius generis, alterius generis fiat elemẽtum, quantò magis elemẽtum vnius ſpeciei, fieri poteſt elementum alterius ſpeciei ſub eodem genere. Formæ nanq; non ſunt ex elementis, at ex firmamento. Proinde nemo ſanè tranſmutationes rerum negare poterit, qui formas ab elementis ſeparari videt. Experientia ſit lignum igne conſumptum & in cineres verſum, forma ſua vegetabili in auras abeunte, quæ ſi per ſpagiricum vas excipiatur ne auolet, ac iterum ad ſuos refundatur cineres, putrificẽtur ſimul in muſcilagino-

Digitized by Google

ſam ſubſtantiam, terræque rurſum demandentur, in priſtinam redibunt formam; quod quidem cineres per ſe non efficiſſent, vt ponit autor libro de reſuſcitatione rerum. Qui credere nolit, experiatur, ac ordinem præſcriptum ſeruet, alioquin nõ eueniet ob confuſionẽ, quod ſine hac optimè ſucceſsiſſet. Vt igitur propria forma ſeparari poteſt à ſuis elementis, ac rurſum in ea redire, ſi hæc alterius ſpeciei forma ſint imbuta, ſub eodem genere tamen; quid obſtabit quin eam induant? Elementa ſiquidem nullam de ſe formam edunt, ſolùm eam quæ eſt in ſemine, quemadmodum terra nõ elementi cuiuſpiam formam producit, ſed bene. frumenti ex frumento, & arboris è nucleo. Primum igitur ac præcipuum huius rei negocium in eo cõſiſtit, vt ritè iuxta ſpagiricum ordinem à natura mutuatum, fiat ſeparatio formarũ à ſuis elementis.

Digitized by Google

mentis. Hunc non somniarunt spagiri philosophi more Græcorum, sed à natura tantùm edocti, vitreis vtuntur organis, vt illa stomacho, quibus & igne suam coquunt materiã, vt ipsa naturali calore cibum in chylum macerat coquẽdo, subtiliat, soluit ac putrefacit priusquam separet. Ars pariter suam materiam calcinando sublimat, soluit, & putrefacit antè quàm destillatione separet. Postmodum segregat purum ab impuro, videlicet firmamentales partes ab elementis, & rursum vtrasq; à suis impuritatibus superfluis. Id ipsum natura docet, quæ chylum suum putrefactum in duas partes diuidit, vnam vt puriorem hepati rursum decoquendam exhibet, alteram autem vt impuriorem ad intestina relegat in eiectionem. Ab hepate fit & altera separatio, quarum vna inseruit nutriendis elementis corporis, altera verò vitalibus

Digitized by Google

& firmamentalibus partibus alendis atque fouendis, ad ſpiritus vitæ retentionem in ſuo ſubiecto, radicali humido videlicet. In hoc paſſu controuerſia cernitur Græcorum cum ſpagiris: illi volunt ſeparationem in hepate fieri quatuor humorum tantùm, quos tribuunt elementis, & ita firmamenti rerum nullam vel mentionem faciunt, neque diſcretionem, ac ſi vita eſſet ex elementis, confuſam de his tradunt abſq; diſcrimine doctrinam: contrà ſpagiri docent elementa ſibi ſimilibus ali tantùm, & vitalia vitalibus. In dubium ſiquidem nemo phyſicus reuocare poteſt, vitam rerum naturalem deberi firmamento poſt Deum, & nõ elementis: item corporea nutriri corporibus, ſpiritibus quoq; ſpiritualia corpora; vel vt melius intelligatur, materialia materialibus, quemadmodum formalia formalibus corporibus: ne dicamur ab argutis for-

Digitized by Google

formas absq; materia ponere, vel è cõtra. Dicimus enim elemẽta propriam, & formam, & vitã à firmamẽto etiã esse sortita, sed hæc ipsa sola generare minimè posse præter alios firmamẽtales influxus peculiares, non magis quàm sine viro fœmina. Deus porro vitam in creatione per lucem dedit omnibus, ad propagationem verò quibusq; semen in quo forma delitescit, ordinauit. Sunt itaq; influxus firmamenti semina, per quæ matrices elementorum & concipiunt, & pariunt, cùm sine his nihil efficere valeant quod ad generationem faciat, etsi semen propaginis in vtero gestent. Rursus dicimus spiritus cœlestes naturæ, quamquam spirituales sunt, quemadmodum radij solis existunt, nihilominus ex coniunctione cum elementis, corpora sortiuntur sibi congrua, & spiritualia pro vehiculis. Quapropter istorum in Physica maxi-

Digitized by Google

maxeſt habenda ratio potiùs quàm elementalium humorum, vel qualitatum. In hoc plurimùm elaborauit ſpagirica ſchola, vt vehiculum vitæ ſemper à corporibus craſſioribus liberet, veluti de carcere, quo vitam foueat, inſtauret, ac diu retineat in humano corpore. Non minus opus fuit inuenire materiam, quæ plus in ſui creatione hauſiſſet influxuum eiuſmodi vitalium & cœleſtium: hanc eſſe comperit, quæ proximiùs ad centrum accederet. In iſto nanq; radij cœleſtium omnium, non ſecus atq; iacula vndiq; ad ſcopum vnicum laxata, cócurrunt. Hinc fit vt compreſſa vis, & confluentia virtutum, intentiſſimam nanciſcatur actionem atq; vehementiſſimam in extenſione. Quantò magis igitur à centro diſtant influxus, tantò rariores & laxiores inueniuntur, minorumq; virium atq; virtutum, quemadmodum à vegetabilibus videre

Digitized by Google

dere licet. Quamobrem experientia meditationem subsequuta, docuit in metallis, & mineralibus, quæ centro sunt viciniora, præstantissimas omnium & copiosissimas inesse virtutes. Hæc igitur prætulerunt cunctis alijs, ex quibus elicerent medicinæ quandã vniuersalem formam vnitissimam atq; temperatissimam, qua singula tandem ad vnionem & verum temperamentum adducerentur. Vnione siquidem nihil vnquam temperatius, generalius, latiúsve, nihil ètiam copiosiùs extenditur, quàm centralis essentia physica. Proinde medicina talis, per separationem ordine requisito tracta de metallis aut mineralibus, cuncta quibus applicatur, ad centralis vnionis atq; temperaturæ naturam, summumq; perfectionis gradum transmutat. Inde factum, vt ob vniuersalem eiusmodi potentiam atque virtutem, quod olim Ægyptiaca

Digitized by Google

vetuſtas (ab Hebræis nimirum edocta Moſaicas traditiones ex Geneſi) ad medicinam præſertim elaborarat, Græcorũ auaritia, nec non ambitio peruerterit in theſauros accumulãdos, lolioq; ſuæ falſitatis conſpurcarit, quemadmodum reliquas artes infinitis ſophiſticationibus. Paucos, imò ferè nullos huius artis libros reliquerunt integros, qui non poterant ænigmatica Ægyptiorum ſcripta reſoluere (vt ipſe teſtatur Ariſtoteles) inuidia moti corruperunt ſuis fabulis, vt iam ſit impoſsibile per libros antiquorum è limine vix eam ſalutare. Verum enimuero, quamquam vix è centum millibus vnus hanc artẽ adeptus ſit, præter hunc nonnulli tamen intelligentes, animos verè philoſophicos alunt, vel ſola meditatione tantæ raritatis, tantæq; profunditatis diuinæ ſapientiæ, pro ſcintilla in hoc arcano maximo relucẽtis, quibus appri-

mè

Digitized by Google

mè iucundum est in eiusmodi magnalibus Dei versari magis, quàm plerisque alijs in suis opibus atque delicijs. Alacriter igitur ad scalam transmutationis tandem veniamus, ac videamus quid nam sit ex mẽte Paracelsi transmutatio. Tandem ad secundam huius operis partem transibimus, quæ Genealogiam narrabit mineralium.

De scala transmutationis. CAP. I.

EST rerum naturalium transmutatio, formarum suarum in alias alteratio, vt metallorum & lignorum in lapides, aut in vitrum; lapidũ in carbones, &c. Compertum est metalla sub terra, etiam in monetam excusa priùs, à natura fuisse quandoq; in lapideam substantiam versa, quæ suorum principum adhuc retinerent imagines; item quercuum radices fulmine, vel alia sideratione quauis ictas, in lapides veros transmu-

Digitized by Google

tatas fuisse. Fontes etiam plurimis locis scaturiunt, qui naturali proprietate coniecta quæq; transformant in durissimos lapides. Hæc & similia naturæ opera contemplati sapientes viri, didicerunt arte pariter similia fieri posse, modò seruetur similis, quem natura docet à suis instrumentis, ordo. Id ipsum videmus in plerisque montibus fieri, vt ex lapidibus carbones Ætnæo quodam igne naturaliter generentur, quorum etiam in fabrilibus officinis vsus est frequentissimus. Vt ista postrema transmutatio fit per ignem in terra, reliquæ supra positæ, per aquam & aerem fieri videntur. Hæcigitur sunt instrumenta naturę, sunt etiam ipsi pro materia, motus verò pro forma. Quid igitur, si naturale cõpositum terra fiat per ignẽ, & illa aqua per aerem, hic autem ignis per ignem, & iste rursum descendens aer fiat per aerem, & hic denuo per aquã fiat aqua, postremò tandem ista per ignem in terram redeat: quam putatis inde futuram transmutationem quæso? Si quidem experti fueritis, cognoscetis. Ignarum vulgus hæc non videt, nec alia de causa, nisi

niſi quòd naturæ non conſideret arcana. Quicunq; igitur vna cum iſto hæc ignorat, ac inficiatur, quæ natura cunctis ob oculos ponit, is quantumuis doctus aut literatus eſſe videatur, non eſt philoſophi neque phyſici nomine dignus. Vnde quæſo Phyſica fundamentum primum habet, an ex apparentia tantùm vel rerum naturalium manifeſta ſuperficie? Nihil minùs, at ex occultiſſimis operationibus naturæ, ad manifeſtiſſimos effectus comparatis. Quandoquidem vt ipſa natura ſenſibus omnibus eſt imperceptibilis, non ſecus & eius operationes omnes. Quis quæſo vidit vnquam arborem creſcere, ſolem, & aſtra moueri? nemo. Creuiſſe tamen illas, & iſta mota fuiſſe per interualla, quiuis animaduertit. Mente potiſſimùm in phyſicis igitur eſt opus, magis quàm oculis vel alijs ſenſibus. Quamquam iſti nobis indiciorum vice ſunt, vt vlteriùs progrediamur, alioqui inter philoſophum & ruſticum nulla futura differentia eſt. Vt autem ad inſtitutũ redeamus: Scala tranſmutationis ſeptem gradus principes habet, vt ſunt

Digitized by Google

Calcinatio, Sublimatio, Solutio, Putrefactio, Destillatio, Coagulatio, & Tinctura. Sub calcinatione continentur hęc eius membra; Reuerberatio, Cimẽtatio, item Incineratio. Quibus omnibus operationibus cuncta vertuntur in calcem, vel in cineres. Primo igitur transmutationis gradu, elementata corpora naturalia conuertuntur in terram, medio quidem igne tamquam instrumento. Hoc loco inprimis notanda differentia inter elementa materialia, & instrumentalia, de quibus obiter dictum est. Hæc enim externa sunt, illa autem interna. Completa vtique prima, siue per calcinationem, siue reuerberationem, cimentationem, aut incinerationem, operatione; succedit ex ordine prępparationum sublimatio, qua terra iam calcinata, vel in aquam, vel in aerem conuertitur, iuxta rei conuertendæ naturam atque proprietatem. Etenim siccorum potissimùm, est eleuatio volatilium partium à fixis, quapropter istiusmodi cõditionis rebus conuenit sublimatio. Si tamen humidorum separatio fieri debeat, vt vegetabilium, aut ani-

animantium, tum istorum sublimatio quinto gradui conuenit, destillationi videlicet. Sed quia hoc loco maximè de siccis agetur, vti metallis atque mineralibus, ordo pariter his congruus erit obseruandus. Proinde sublimata pars volatilis, non secus atque in humidis, per cohobationes, id est separatarum partium reconiunctiones, & iteratas vel repetitas separationes, eò fixationis deueniunt vt cum fixis partibus infra maneant, & non amplius ascendant, sed in olei forma consistant, aut lapidis. per aerem enim solutione transeunt in oleum, coagulatione verò per ignem in lapidem. Exemplo sit omne metallum armoniaco sale in sublimationem actum, hoc enim successibus lapidescit. Hac operatione sublimationum corrosiua multa dulcescunt, vel mitescunt, & è contra, cum additione tamẽ alterius substantiæ. Item acria multa dulcescunt, ac scũt ex aduerso dulcia, nõnulla per se, vel cum alijs ad hunc modum præparata. Ad secundum postea, tertius gradus accedit, solutio videlicet, eaq; duplex, vna frigoris, altera verò ca-

Digitized by Google

loris. Salia, corrosiua, & calcinata quæuis per ignem coagulantur, frigore tandem aeris resoluuntur in liquorem, aquam, vel oleum, humido loco vt in cella, vel in aere super marmoreum lapidem, aut vitrum posita. Pinguia tamen & sulphurea calore ignis resoluuntur. Summatim autem quod ignis calore soluitur, aeris frigore tandem coagulatur: contrà, quod frigore soluitur aeris, ignis calore coagulatur. Notato qua ratione frigidum aerẽ esse dicimus, quod pugnare quodammodo videtur contra nonnullorum philosophantium opinionem: volunt enim isti calidum & humidum esse. Verùm ex quibus cõstat aer, nõ cõsiderant. An nõ ex igne & aqua? quid enim aliud est aer quàm aqua per ignem resoluta? Quandoque igitur ab vna sui parte, igne scilicet, calorem & siccitatem, ab altera verò frigiditatem, & aquæ suæ humiditatem mutuatur. Sunt enim duæ qualitates principes tantùm, reliquæ verò duæ harum ministræ. Nihil enim natura calidũ, quod etiam necessariò siccum non sit naturaliter, nihil item frigidum quod ea

ratione

Digitized by Google

ratione humidum nõ sit. Quicquid præterea his cõtingit, naturâ non, sed per accidens fieri iudicato. Non aliter de elementis, principem locum obtinent ignis & aqua, terra verò frigiditatem à socia videlicet aqua mutuatur, & siccitatem quam habet ab igne, per se autem nunquam calida, neque humida, imò neque frigida neque sicca, sed alijs suis duobus principibus inseruire videtur haud aliter, quàm cera cuiuis sigillo. Pariter de aere iudicandum: sic enim à suo patre calorem & siccitatẽ habet ab igne scilicet, frigiditatem & humiditatem ab aqua sua matre. Generantur ergo tamquam à suis parentibus igne & aqua, masculus aer, sed potiùs hermaphroditus, & fœmina terra. Adhuc de naturalibus instrumentis & materia. Quartus gradus est putrefactio. hic ob suam excellentiam meritò primum locum obtinere deberet, nisi contra verum ordinem, & arcanum, hoc loco multis occultum, & pauciſſimis manifestum, pugnaret inuersio. Manere debet igitur quæ posita series, & non variari, non magis quàm in cathenis annuli, in

Digitized by Google

quibus si fortè deficiat vnicus, qui detinetur eis captiuus aufugerit. Putrefactionis itaque proprietas est, vt veterem naturam rerum consumens, nouam introducat, & nonnunquam producat fructum alterius generationis. Viua nanque omnia corruptione moriuntur, mortua putrescunt, iterumque per generationis transmutationem in ea vitamacquirunt. Spiritus etiam corrosiui per eam dulcescunt atque mitescunt, omnes colores in alios transmutantur, item purum ab impuro subsidente deorsum separatur. Putrefactionis membra sunt digestio, & circulatio. Quintus deniq; gradus est destillatio, quę nihil aliud est quàm humidi à sicco, & rari à crasso separatio. Huius membra sunt ascensio, lotio, imbibitio, cohobatio, & fixatio. Cohobatio verò quæ singula concludit, est liquoris destillati ad suas feces repetita sæpius affusio, destillatioque. Vt vitriolum cohobationibus per propriam suam aquam fixatur, atque tum vocatur alumen saccarinum, quod solutum in liquorem, & deinceps putrefactum per mensem ac destillatum,

aquam

Digitized by Google

aquam exhibet in modum saccari dulcissimam: arcanum ad medicinam præ multis excellentissimum, ad extinguendum ignem microcosmicum fossoribus metallorum aduenientem, quod lib. de morbis fossorũ mineralium habetur ampliùs. Ad eundem modum & alia mineralia quæuis & aquosa, veluti sal nitrum, figi possunt cohobationibus. Sextus gradus est coagulatio, quę quidem, vt sibi correspõdens ex aduerso solutio, duplex etiam est, frigoris & caloris, id est aeris & ignis. Rursus vtraq; coagulatio duplex, vt frigoris duæ, totidemque caloris existunt. Frigoris prior fit ex aere communi extra ignem: posterior autem ex superiori firmamento per hyemalem lapidem, qui aquas omnes in niuem & glaciem congelat. Caloris tamẽ coagulatio prior, fit per industriam in arte, gradationibus ignis obseruatis, & est fixa; reliquæ verò frigoris in alchimia non sunt fixæ. Posterior caloris coagulatio fit ab Ætnæo, & minerali sub terra, nec non sub montibus igne, per naturalem Archeum terræ gradato: huic non vsque adeò dissimilis

Digitized by Google

est ignis, qui per alchimiã ad coagulationem gradatus excitatur. Quicquid hoc Ætnæo coagulatur igne, fixum permanet, vt à metallis & mineralibus videre licet, quæ singula constant, ab initio, ex muscilaginosa materia quadam, per Ætnæum ignẽ, & Archeum terræ naturalem artificem sub montibus in lapides, metalla, marcasitas, salia, &c. coagulata. Septimus atq; postremus scalæ transmutationis gradus est Tinctura, nobilissima præ cũctis omnibus ex arte chimica conflata medicina, qua quidẽ corpora quæuis metallica, nec non humana tinguntur in longè, quàm erant antea naturaliter, meliorem, nobiliorem, & præstãtiorem substantiam, ac ad summum sanitatis, coloris, & perfectionis gradũ, potiorem & excellentiorem naturam adducuntur. Eiusmodi tincturarũ variæ sunt species, hoc loco minimè recensendæ. Corpora primùm à sua coagulatione mẽtallica per ignem amouenda, liquandaq; sunt, alioqui tincturam non recipiunt actiuam, nisi reserata sint & aperta. Metallorum etiam tincturę quęuis esse debent admo-

Digitized by Google

admodum fixæ ſubſtantiæ, facileq; fuſibilis, & incombuſtibilis naturæ, vt ſuper ignitam laminam poſitæ mox vt cera fluant, citiusq; metallum abſq; fumo penetrent, quàm oleum papyrum, aut aqua ſpongiam ſubintrare videtur, idq; tingant in albũ rubeúmve colorem in igne permanentem & examini cuiuis expoſitum. Primo igitur gradu calcinationis ad eiuſmodi tincturas, metalla in alcol adducta, facilem acquirunt liquefactionẽ ſecundo gradu ſolutionis videlicet, ac deinceps per putrefactionem, ac deſtillationem eorum tincturæ figi debent, & incombuſtibiles fieri, coloreq; non variabiles. Ad humanorum verò corporũ ſanitatem inſtauratione & innouatione recuperandam aut cõſeruandam, ex auro, vnionibus, antimonio, ſulphure, vitriolo, ſimilibusq; trahi debent. Ignium etiam varia ſubiecta, varias habent operationes in alchimia, vt aliam lignorum flammæ quem viuum ignem vocant, & quo calcinantur ac reuerberantur omnium corpora metallorum aut aliorum: aliam continuus candelæ, vel lychni ca-

Digitized by Google

lor, quo volatilia figuntur: aliam carbonum, quo corpora cimẽtantur, colorantur, & purgantur à suis excremẽtis, item aurum & argentum ad altiorem gradum adducũtur, Venus dealbatur, & in summa cuncta metalla innouantur: aliam operationem habet ignita lamina ferri, super quam fit examen tincturarum: aliam calor per ignem excitatus medio limaturarum ferri, aliam in cineribus, in arena item aliam: & in balneo Maris vel Mariæ (vt vocant) aliam, quo quidẽ fiunt variæ destillationes, sublimationes, & coagulationes: aliam etiam habet bãlneum roris, quod vaporosum vocãui aliàs, quo multæ rerum corporalium fiant solutiones: aliam venter equinus habet, in quo præcipuæ fiunt putrefactiones atque digestiones; item his omnibus longè aliam habet inuisibilis ignis, id est radiorum solis, qui per speculum aut crystallum palàm fit à suis operationibus, & de quo veteres non meminerunt. Hoc igne tria cuiusque rei principia super ligneam mensam, absque metu flagrationis vel aduſtionis separari possunt, ac metalla quæ-

quæuis præter visibilem ignem liquefieri, nec non aduſtibilia quæque in carbones & cineres concremari. Cæterùm transmutationes metallorum imperfectorum ad perfectionem, fieri non bene possunt absq; lapide vel tinctura, de quibus infrà suo loco tractabimus. Proinde etiam infrà de trãsmutationibus imperfectorum in imperfecta nonnulla dicemus ad probationem transmutationum duntaxat adducta, non priùs tamẽ quàm ignis tractationẽ, in quo totius artis cardo potissimùm vertitur, compleuerimus, & aliquot lapidis processus ex Paracelso docuerimus.

De simplici chimicorum igne. CAP. II.

POSTQVAM de transmutationũ artificio per scalam & suos gradus quod satis est ingeniosis diximus, vt seruetur (de quo suprà narratum est) ordo, necessarium erit instrumenta priùs, quàm materiam ipsam initiandis proponere, ne rudes & inepti pedem priùs quàm manum admoueant. Huc igitur nõ accedant quibus mens oculus non est, cuique manus

Digitized by Google

inſeruire nequeat: pes enim & carneus oculus abſq; mente ſana & incorrupta, prorſum inepti. Potiſſimùm itaq; maximeq; requiſitum inſtrumentũ eſt ignis, qui quidem ex propria natura viuens, à nullo alio viuificatur igne. Hinc fit etiam, vt poteſtatem atque vires habeat quemcumq; alium in rebus occultum viuificandi. Qualis in hoc mundo Solà Deo creatus eſt, vt quieſcentem ignem in omnibus expergefaciat, vtque Lunæ, Mercurij, Veneris, Martis, Iouis, atq; Saturni, & reliquorum aſtrorum ſphęras omnes accendat igne ſuo, quæ alioqui de ſe nullum habent, nec de ſe præbere poſſunt: etenim per ſeipſa mortua ſunt, accenſa tamẽ igne ſolari, viuũt, ſuas quoq; iuxta cuiuſq; proprietatem, operationes perficiunt. Sol verò lumen & vitã quam habet ignem, ab alio nullo recipit aſtro, ſolùm à Deo ſuo creatore regitur, vt ſemper & æqualiter in ſeipſo ardeat ac luceat, quamcumq; aliam lucem naturalem illuminans. Haud aliter in arte ſpagirica iudicandus eſt ignis athanoris, furniq; ſecreti philoſophorum, qui furnum, & ſphæ-

sphæram vasis accendit ignemq; materiæ, quemadmodū sol in vniuerso mundo videtur operari, sine quo nihil in eo prorsum generari potest. Pariter in arte nil efficitur absq; hoc igne simplici, cùm sit potissima pars & operatio huius artificij, reliquas omnes in se complectens, & à nulla comprehenditur, per se quidem consistit aliarum non indiga, sed reliquæ omnes indigent igne hoc simplici quæcumque fiunt operationes, à quo vitam recipiunt vnà cum ipsa materia. Alibi de igne simplici loquitur Paracelsus ad hūc modum. Philosophorum (inquit) celeberrima hæc est sententia. Ignis & azoc tibi sufficiant, solus enim ignis totum opus est & ars integra. Porrò quotquot ignē suum carbonibus simpliciter extruunt, errant vas in eo vel super illud cōtinentes. Igne fimi equini frustra nonnulli tentarunt. Carbonum igne sine medio materiam sublimarunt, & non dissoluerunt. Alij calorem suis lampadibus excitarunt, asserentes hunc esse philosophorum ignē secretum, ad suum lapidē fabricandum. Nonnulli posuerunt in balneū,

& hoc in formicarum aceruis: alij in cineribus iuniperinis: aliqui in calce viua hunc ignē quæsierunt, in tartaro, vitriolo, nitro, & similibus. Alij in aqua ardente, vti Thomas de Aquino falsò de hoc igne loquitur inquiens, Deum & Angelos suos eo carere nō posse, sed indies vti. Quæ blasphemia hæc est? an nòn manifestissimum mendacium, Deum carere non posse elementari igne aquæ ardētis, imò suis creaturis omnibus quoties velit? Calores omnes medijs quæ dicta sunt excitati per ignem, sunt ad nostrum opus prorsum inutiles. Vide ne seducaris etiā ab Arnaldo de Villa noua, qui de carbonum igne scripsit: ipse nanq; hoc ipso te decipiet. Almadir ait, solos radios inuisibiles ignis nostri sufficere. In exemplum adducit alius, calorem cœlestem suis reflexionibus ad Mercurij coagulationem & perfectionem maximè facere, continuato suo motu. Iterum idem: Fac (inquit) ignem vaporosum, digerentem, & coquentem, continuum: non tamen volantem, aut bullientem, sed alterantem & penetrantem: iam dixi & verè omnem

ignis

Digitized by Google

ignis excitandi caloris modum, si verus es philosophus, bene intelliges: hæc ille. Salmanazar ait: Ignis noster corrosiuus est ignis, qui supra nostrum vas aereum & nubem obducit, in qua nube radij huius ignis occulti sunt: hoc rore cahos, & humiditate nubis deficientibus error commissus est. Rursum Almadir ait, nisi ignis nostrum solem humore suo calefecerit per fimum montis, ascensu temperato, non erimus participes albi neq; rubei lapidis. Hæc omnia demonstrant satis apertè nobis occultum ignem sapientum. Summatim hæc est materia nostri ignis, videlicet vt accendatur per quietum spiritum sensibilis ignis, qui sursum pellit velut calefactum cahos ex opposito, ac supra materiam nostram philosophicam: qui calor supra vas nostrum glisceus, ad motum perfectæ generationis, constanter intermissione sine temperatè quidem vrgeat. Hæc ego (inquit) Paracelsus de simplici philosophorum igne.

Digitized by Google

De multiplici igne philosophico. CAP. III.

POSTQVAM de simplici diximus, congruum esse videtur, vt etiam de multiplici quid in medium adferamus, copiosiùs clariusque quàm antea: nam de hoc posteriore nonnihil tamquã per transennam attigimus. Ignis itaq; multiplex est, qui pro diuersitate subiecti in quod influit, & per quod postmodum in alijs excitatur subiectis, variatur, vt ignis cinerũ, arenæ, balnei, limaturarum, &c. mediatum calorem habent ab immediato profluentem in subiectam materiam instrumẽti, & hinc in materiam arti subiacentem. In isto quidem igne multiplici consistit differentia suppositi. hæc est causa, propter quam nihil in rerum natura potest videri, in omnibus & per omnia simile cuipiam alteri, licet ambo sint sub eadem specie, imò sub eodẽ indiuiduo mẽbra. Vt metallum aliud producit aurum, ab eo quod argentum generat; aliud, saturneum, venereum, martium, &c. profert; item istorum quodlibet pro loci differentia vnde fuerit erutum natumq;, variatur. Nec duo homi-

nes,

Digitized by Google

nes, neque duo corporis vnius membra, nõ eiusdẽ arboris folia duo similia reperiuntur: sic de reliquis. Dissimilitudo nõ est ex primo creaturarũ igne, sed ex elementorũ vario regimine per planetas, & nõ per solem. Etenim quolibet momento calor in elemẽtis hac dispositione mutatur, simul & forma decompositorum à compositis, & nõ à simplicibus. Vbi non vsq; adeò magna fit elementorum mixtio, ibidẽ generatur Sol; vbi paulò maior atq; impurior, ibi Luna; item ex imperfectiore Venus: sic de reliquis, iuxta mixtionum mutationes, cuiusq; metalli minera non similis alteri, neque spiritus eorum inter se per omnia conueniunt. Si verò generarentur ex igne simplici solo, non interueniente multiplici, proprietatum atq; formarum nulla fieri discretio valeret, nedum in metallis, verumetiam in alijs omnibus creaturis. Cur autem non plura veniant in vsum quàm septem numero, quorum sex solida, septimum fluxile rarumque, suas rationes habet in adepta philosophia, & non in alchimia; proinde suo loco reseruandæ, ne ab

Digitized by Google

instituto digrediamur. Hactenus de multiplici dictum sit igne philosophico, ex physicis rationibus deducto.

De visibilibus & localibus instrumentis, & primò de vtero spagirico.

CAP. IIII.

PRIVSQVAM ad materiam deueniamus, instrumenta singula cùm actualia, tum localia declarare visum est ex ordine, quibus ad hanc artem opus est. Actuale primum, ignem esse diximus, locale verò primum est furnus, Athanor chimico nomine vocatus ab antiquis: hic vteri vicem in spagirica generatione refert. Hermes Trismegistus etsi non inuentor huius artis, non minùs quàm Paracelsus spagiricæ medicinæ, instaurator tamen dici meretur. Ille spagiricũ hoc opus, in quo philosophia humana manum extremam ponit, ex meditatiua contemplatione maioris mundi sumpsisse exordium asserit, innuens ad imitationem cœli & terræ spagiricum Athanor extrui debere. Sed comparationem hanc ingeniorũ exercitij gratia breuibus examina-

minare minimè pigebit, quò prodesse queam lectoribus. Nemo physicus inficiabitur Solem generare Solẽ sibi similem, sed nõ omnis fatebitur hunc in centro fœtum existere, potissimùm eorum discipuli philosophorũ, qui nullam ignis Ætnęi cognitionem aliam quàm ex oculo carneo, rusticorum instar, habuerunt. Hic Sol terrenus vel inferioris aut elementaris machinæ, per ignem superioris Solis accenditur; nõ secus & nostræ materiæ centrum, à centro mundi nostri vel athanoris, quod ignis est, Solis naturalis vicẽ hac parte gerens per similitudinem, incenditur. Ecquis non videt (quæso fratres) vniuersi creati mundi formam, habere furni similitudinem, vel vt reuerentiùs loquar, vteri matricem continentis, elementa videlicet, in quibus semina Solis & Lunæ, per astra varijs influxibus demissa corrumpuntur, coquuntur, atq; digeruntur in generationem omnium? Sed vel pueris, ne dicam philosophis, hęc liquidò manifesta sunt, quapropter latiùs non vrgebimus. Ad Athanoris nostri constructionem igitur veniamus. Primò

Digitized by Google

conſtruatur furnus altitudine ſex ſpithamarum, & interna rotunda q; latitudine vnius ſpithamæ, vt inferiùs tamen ſit aliquantulo amplior quàm ſuperiùs intrinſecus, atque politus, ne carbones iniecti ſcabredine hæreãt, ſed facilè deſcendere queant, dum aduruntur infra prope craticulam. Ad huius æquationem ſint aliquot foramina, quibus laterales vel vterales furni duo, vel tres correſpondeant, aut ſi voles vnicus: oſtiolorum latitudo ſit quatuor digitorum idq; latorum. Cuilibet fornaculę ahenũ adaptetur cum aqua, cætera cõcludatur, vt ouum in gallina, vitrũ in vtero ſuo pro induſtria magiſterij. Deinceps vbi fuerit operandum, & omnia diligentiſſimè parata, carbonibus quantitate nucis iuglandis vel paulò maiore confractis, impleta ad ſummum turricula ſuccendantur infra ad oſtiola, turriſque ſuperiùs obſtructa ſit, ne carbones in medio vel ſuperiùs accenſi, calorem totum opus vaſtantem excitent, vnaque vice conflagrent omnia ſimul. Quum verò calor excedere iuſtum videbitur, admoto ad oſtiolum aliquo laterculo

Digitized by Google

terculo cohiberi poterit; contrà si remissior erit, ferrea rudicula carbones subtus craticulam cõmoueantur. Sed regiſtris (quæ gubernacula vocant) aptiùs moderabitur ignis: ſingula docet vſus in præparationibus eorum quæ neceſſaria ſunt, antequàm eò deuentum ſit. Igne igitur ad iuſtam æqualitatem proportionis moderato, vt ipſa natura docet in omnibus, calor fermentum excitabit, ac deinceps hoc materiam in ouo latentem. Proinde non aliter quàm ſol in magno mundo lucet, illuminat, vitamq; tribuit reliquis aſtris omnibus & elementis, ignis ſpagiricus illuſtrans athanorẽ ſuum, ac inſtrumenta quæq;, maris quoq; balneum foueas, vti gallina, ſuum ouum animatum excludit. Sed gigantem audio tamquam leonem rugientem cõtra furnum, quærens quem deuoret Paracelſum. En (inquit) quemadmodum ſibiipſi contradicit, nuperrimè vetuit ne ſtruatur ignis carbonibus, idq; admodum ſeuerè; modò verò docet carbonum ad hanc ſuam artem potiſſimum vſum. Tetigiſti ſcilicet, non meliùs quàm reliqua omnia iudica-

sti secum pugnare scripta Paracelsi. Alterum tamen oculum est quod aperias, me monoculus, aut cæcus prorsum de coloribus iud: casse hactenus videaris. Non vidisti quid sibi velit hæc particula (simpliciter & sine medio) ad carbonũ interdictionem adiecta? Viden quinam præter spem tuam Paracelsus licet mortuus, scriptis viuis adhuc suis tibi, cæterisq; respondere calumniatoribus valeat, ac dicere, qui me iudicas errare, tu erras per teipsum iudicatus? Nunquid sæpius admonuite, tuiq; similes inuidos homines passim in omnibus ferme scriptis meis, ne verbulum probè non masticatũ pertransires, alioquin eueniret vobis gigantibus cum pygmæo meo homunculo, quod olim Goliæ cum Dauidulo puero? Cauete inquam, iterum atque iterum, ne hoc nostro lapide tamquã mysterio magno corruatis, ac simul cum illo descendatis ad barathra, quò me relegare frustra conamini. Hæc intonare videtur Paracelsus in tumulo. Non ita fratres de mortuis loquendum est præter æquitatem, imò non de malè meritis. Maneant

in

Digitized by Google

in sua requie omnes, quemque sua facta manent. Facile quidem est carpere, iudicium euitare hodie difficile, & in extremo non possibile. Quid es tu quod non ego, quid ego quod non tu? rursus quid vtrique, quod non alteri contingere potest, errare videlicet? Homines sumus omnes, quibus hoc præsertim accidit magis quàm brutis irrationalibus, quæ solo ductu naturæ mouentur. Erro fateor in plurimis, erras tu, tuum est fateri, meum admonere, non iudicare: tuum igitur officium esto vt meum, nõ per inuidiam, fratrum nõ ritè gesta palàm facere, priùs quàm aliqua cum modestia iuxta veræ philosophiæ disciplinam admonuisse: alioqui nec tu, nec ille, nec ego, secus facientes philosophiæ nomine digni sumus. Sed hæc philosophica disciplina (proh dolor) etiam à doctissimis impugnatur: tantum inualuit gentilium philosophorum dogma hac tempestate celebratissimũ in ipsis, vt non videant hoc omne qualecumq; est forinsecus, & intrinsecus, nil nisi meram honorum ambitionem prætexere: hic studij sui labo-

Digitized by Google

rumq; potissimus scopus fuit. Hinc factũ vt quisq; famã sibi per labefactationẽ vel denigrationẽ alterius parare conetur. At nõ considerant miseri, nullam æquè magnam iniuriam fieri posse, quæ nõ longè maiorem expectat, si tamen ex æquo fatui simus omnes, nemoq; reperiatur qui sapere pro mensura velit. Multi plus satis sapiunt, aut minus plurimi, qui medium seruent ferè nulli. Viderimus igitur, ne quam prætẽdimus sapientiam, iusto Dei iudicio, in manifestam stultitiam etiam hoc sæculo transformetur, idq; proprio nostro conatu. Si quid igitur à nobis erratũ est, accusante nos propria conscientia, quo scandálum præbuisse videamus alijs in seductionẽ tendẽs, scriptis pariter vt etiã patratum, Deo corã & hominibus retractemus absq; verecundia. Hominũ, vt antea diximus, à sapiẽtissimis agnoscitur cõmunis error, à stolidis & fatuis verò non, quibus omne delirium vera semita, & è contra. Sed missos faciamus amentes, probisq; ac intelligentib. cũ agamus latiùs. Adhuc de furno vel athanore, modò de vase quid audiamus.

De

De secundo spagirorum instrumento locali, matrice vel uno philosophico.

CAP. V.

MVLTA de se temere præsumentes philosophi, perperam intellexerunt occultum atque secretum vas philosophorum, & peiùs id quod Aristoteles alchimista (non ille verò academicus Græcus) loquitur inquiens, materiam in triplici vase decoquendam: item pessimè quod ab alio dicitur, materiam in prima separatione, primoq; gradu, vas metallicum expetere, in secũdo gradu coagulationis videlicet ac dealbationis suæ terræ, vas vitreum, & in tertio gradu, qui fixationis est, vas terreum. Nihilominus per hæc omnia, solum vnum vas intelligunt in omnibus operationibus, vsque ad perfectionem rubei lapidis. Cùm igitur materia nostra, sit radix nostra ad album simul & ad rubeum, necessariò vas nostrũ ad hunc modum esse debet, vt in eo materia regi valeat à cœlestibus corporibus. Influentiæ namque cœlestes inuisibiles, & astrorum impressiones, apprimè necessariæ sunt ad opus: aliter autem impossi-

Digitized by Google

bile fuerit orientalem, Perſicum, Chaldaicum, & Ægyptiacum lapidē inſuperabilem alijs medijs adimpleri; per quem Anaxagoras totius firmamenti vires cognouit, ac præſagiuit magnum lapidem de cœlo deſcenſurum in terras, quod etiam poſt eius mortem accidit. Cabaliſtis vtique vas noſtrū innoteſcit potiſſimùm, id iuxta verè Geometricam proportionem atque menſuram, & ex certa quadam circuli quadratura fabricari debere, quò ſpiritus, & anima noſtræ materiæ ſeparata à ſuo corpore, hoc pro cœli ſui altitudine ſecum eleuare queant. Si vas præter æquum ſtrictius, amplius, altius, demiſſiúsve fuerit, quàm dominantes & operantes ſpiritus animaque deſiderant, calor ignis philoſophici noſtri ſecreti (qui quidem acutiſſimus eſt) materiam violentiùs excitatam ad operationem vrgebit nimiam, vt quandoque vas in mille fruſta diſſiliat, non ſine periculo corporis ac vitæ operantis. Contrà ſi capacius, quàm vt calor iuxta proportionem operari valeat in materiam, irritū etiam erit opus & fruſtraneum. Quapropter ſumma

ma diligentia cum industria vas nostrum philosophicum est fabricandum. Quæ verò materia sit huiusmodi nostri vasis, intelligunt illi soli, qui in prima solutione materiæ nostræ fixæ & perfectæ, hanc in suam primam essentiam adduxerunt, de quo satis. Operator etiam diligentissimè notet, quidnam in prima solutione materia deponat, à seque reijciat. Vasis huius describendi ratio difficilis est: talis tamen esse debet forma, qualem ipsamet natura expostulat: ex vno quidem & ex alio petenda ac inuestiganda est. In summa talis, vt ex altitudine cœli philosophici à terra philosophica eleuati, queat in fructum sui terreni corporis operari. Hanc formã vtique habeat, vt separatio & purificatio elementorum, quando ignis vnum ab alio pellit, fieri possit, vtq; quodlibet suum locum, in quo hæret, occupare valeat, ac Sol & alij planetæ circumcirca terram elementalem suas operationes exercere, & cursus eorum in circuitu non impediatur, aut velociori motu agitetur. Iuxta hæc omnia quæ dicta sunt, iustam proportionem habeat oportet rotunditatis

Digitized by Google

& altitudinis. Quæ verò faciunt ad primã mundificationem corporũ mineralium, sunt vasa fusoria, tenaculæ, folles, cupellæ, testæ, cimentoria vasa, cinericia, cucurbitæ, bociæ ad aquas fortes & regias, tum quæ ad proiectionẽ in opere postremo sunt necessaria. Cæterùm de vase ad hoc opus, alio loco loquitur Paracelsus ad hunc modum: Ad hanc artẽ est quòd habeas ritè iusteq; proportionatũ vitrum: etenim si capacius erit quàm par est, dilatatur materia, id est humiditas, vt nihil inde nascatur; si verò sit angustius vel cõpressius, germen suffocabitur, vt nullum fructũ edere valeat. Exemplo patet ab eo quod sub vmbra, vel tecto satũ fuerit, nil inde boni frugíve produci. Quapropter plurimi refert ad vitrum hoc animũ aduertere: nam per ipsum vel in ipso commissus error, nõ facilè corrigitur, imò nõ perducitur opus ob eius impedimẽtum, ad optatũ finem. Proinde ad vncias duas materię, sumito vncias duas cum dimidia vitri vel oui philosophici, hoc est, quod pondus hoc referat: habẽda ratio tamen est iustæ vitri spissitudinis. His obseruatis

tis non facilè hac parte committitur error. De localibus instrumentis igitur dictum sit hactenus.

De subiecto vel materia philosophica in genere. CAP. VI.

ANTEA satis clarè diximus quæ sint instrumēta chimica, iam verò quam sibi materiam spagiri ad suum opus inchoandum elegerint audite. Postquam vegetabilia mortificata sunt, concurrentia duorum mineralium, vt puta sulphuris & salis, in mineralem naturam transmutantur, vt inde tandem perfecta mineralia resultent. Etenim in terræ cauernis mineralibus vegetabilia nonnulla reperiuntur, quæ longo temporis successu, & continuato calore, sulphuris naturam vegetabilem exuerunt, induerunt̃que mineralem. Idq̃ue potissimùm accidit vbi huiuscemodi vegetabilibus propriũ adimitur nutrimentũ, vt coacta sint postmodum à sulphuribus & salibus terræ suum alimentũ sumere tantisper, donec in minerale perfectum, quod antea vegetabi-

Digitized by Google

le fuerat, abit. Et ex minerali conditione hac, metallica quædam essentia perfecta nonnunquã oritur, idq; progressu vnius gradus in alterum. Sed redeamus ad lapidem philosophorum, cuius materia est inuentu difficilima nec non intellectu. Huius vt aliarum quarumcumque modus inuestigationis, & norma certissima, quid contineant valeantque, radicis est earum, & spermatis examinatio sedula, qua peruenitur ad materiarum cognitionem. Ad hoc facit plurimùm, consideratio principiorum valde necessaria, tum qua via quóve medio natura primùm ex imperfectione ad perfectionis finem deuenerit. Cui considerationi conducit inprimis, habere compertissimum, creata quęuis à natura fuisse compacta tribus primis principijs, Mercurio videlicet, sulphure, & sale naturalibus in vnum permistis, vt in nonnullis volatilia sint, in alijs verò fixa. Quoties enim corporale sal, cum spirituali Mercurio, & animato sulphure permiscetur in corpus vnum, tum demum incipit operari natura locis, quæ loco vasorum suorum habet,

Digitized by Google

bet, ſubterraneis, per ſeparantem ignem, quo ſulphur craſſum & impurum ſeparetur à puro, & à ſale terra ſegregetur, nec non à Mercurio nubes, ſeruatis prioribus partibus iſtis, quas natura decoquit rurſum ſimul in cõſtans corpus vnũ geogamicum. Quę quidem operatio habetur à magis vt mixtio coniunctioq; per vnionem trium, vtputa corporis, animæ, & ſpiritus. Adimpleta hac vnione, reſultat inde purus Mercurius, qui ſi per meatus ſubterraneos defluat eiusque venas, obuiam factus ſit cahoico ſulphuri, hoc ipſo coagulatur pro cõditione ſulphuris. Eſt tamen adhuc volatilis, vt vix centum annis poſtea decoquatur in metallum. Inde ſumpſit originẽ vulgatũ hoc, nempe, Mercurium & ſulphur materiam eſſe metallorum, vt etiam ex relatu foſſorum mineralium conſtat. Non tamen vulgaris Mercurius, neque ſulphur commune metallorum ſunt materia, ſed Mercurius & ſulphur philoſophorum incorporata ſunt, ac innata metallis perfectis eorumque formis, vt nunquam ab igne fugiant, neque vi corruptionis elementorum de-

Digitized by Google

prauentur. Vtique per eiuſmodi naturalis mixtionis diſſolutionem, Mercurius noſter domitus eſt, inquiunt ſpagirici philoſophi. Sub hac igitur verborū forma, noſter Mercurius ex perfectis corporibus, viribuſque terrenorum planetarum venit eliciendus: quod etiam Hermes his verbis aſſerit. Sol (inquit) & Luna ſunt radices huius artis. Filius Hanuel ait, philoſophorum lapidem aquam eſſe coagulatam, videlicet in Sole & Luna. Vnde ſole clarius patet, materiam noſtri lapidis nihil aliud eſſe præter Solem & Lunam. Id ipſum etiam eo confirmatur, quia ſimile quodq; ſibi ſimile naturaliter parit generatq;. Et non aliter quàm duos eſſe ſcimus lapides, album & rubeum, duæ ſunt etiam lapidis materiç, Sol & Luna ſimul copulata proprio matrimonio, cùm naturali, tum artificiato. Et quemadmodum videmus virum & mulierem abſque ſemine vtrumque ſuo generare minimè poſſe, pariformiter vir noſter Sol, fœminaq; ſua Luna, ſine ſemine ſpermateq; vtrumque ſuo concipere non poſſunt, neque ad generationem aliquid

Digitized by Google

quid moliri. Collegerunt inde philosophi nostri tertium esse necessarium, videlicet animatum semen amborum hominis & fœminæ chimicorum, sine quo totum suum opus irritū esse iudicarunt & inane. Huiuscemodi sperma Mercurius est, qui per naturalem coniunctionē amborum corporum Solis & Lunæ, recipit istorum in se naturā in vnione. Tum demum, nec priùs aptū est opus ad congressum, ingressum, & generationem, per vim ac virtutē virilem & fœmineam. Hinc moti philosophi nostri dixerunt, Mercurium istum componi corpore, spiritu, & anima, eumque naturam elementorum omnium, & proprietatem assumpsisse. Quapropter ingenio & intellectu validissimis adseueraruntsuum lapidem esse animalem, quem etiam vocauerunt suum Adamum, qui suam inuisibilem Euam occultam in suo corpore gestaret ab eo momento, quo virtute summi conditoris omnium vnita sunt. Ea de causa meritò dici potest, Mercurium philosophorum nihil aliud esse, quàm compositum eorum abstrusissimum Mercurium

Digitized by Google

& non vulgarem illum. Sapienter igitur dixere ſapientibus, eſt in Mercurio quicquid quærunt ſapientes. Almadir philoſophus ait: Nos extrahimus noſtrũ Mercuriũ ex vno corpore perfecto, duabuſq; perfectis conditionibus naturalibus ſimul incorporatis, hic ſuam perfectionem extrinſecus protrudit, qua reſiſtere valeat igni, ac iſta ſua perfectione forinſeca, ab extrinſecis inſultibus defendatur quicquid imperfecti iam in eo circunſeptum eſt. Per hunc philoſophi locum acutiſſimi, lapidis materia intelligitur Adamica, limbus microcoſmicus, materiaque philoſophorum homogenea, & vnica. Horum dicta philoſophorum, de quibus antea mentionem fecimus, merè ſunt aurea, plurimæq; ſemper exiſtimationis habenda, quòd nihil cõtineant ſuperflui, nihil inualidi. Summatim ergo lapidis philoſophorum materia, nihil aliud eſt, quàm igneus perfectusq; Mercurius per naturam & artem extractus, id eſt artificialiter præparatus, & verus hermaphroditus Adam atque Microcoſmus. Hoc ipſum philoſophorum ſapien-

Digitized by Google

pientissimus ille Mercurius Trismegistus asserens, lapidē vocauit orphanum. Noster itaque Mercurius is ipsus est, qui Solis perfectiones, vires atque virtutes in se continet, quiq; per vicos ac domos Planetarū omnium transcurrit, & in sua regeneratione vim superiorum & inferiorum acquisiuit, quorum etiam matrimonio comparandus, vt patet à candore & rubore simul in eo cōglomeratis. Monarchiæ Magi per suam sapientiam affirmarunt, omnes creaturas ad vnitam substantiam adducendas, quam suis mundationibus & purgationibus asserūt in tantam subtilitatem ascendere, diuinamq; naturam & proprietatē, vt operetur admiranda. Considerarunt etiam in terram redituram, & per supremam separationem magicam, perfectam quandam substantiam emersuram, quæ tandē plurimis & industriosis, & valde prolixis præparationibus, ex vegetabilibus substantijs in mineralem, & ex minerali in metallicam, & ex perfecta metallica substantia, attollitur in perpetuitati similem ac diuinam essentiam quintam, omnium

Digitized by Google

cœlestium ac terrestrium creaturarum essentiam in se concludentem. Arabes & Græci per characteres occultos sensus denotantes, & per hieroglyphicas descriptiones Persarum & Ægyptiorum, ad secreta & abstrusa mysteria peruenerunt, quibus adeptis & partim intellectis, partim verò non, admiranda quædam experiundo viderunt oculariter. Sed quia supernaturalia profundiùs laterent, quàm captus eorum posset assequi, arcanũ hoc non iuxta Magorum sententiam vocarunt supercœleste, sed philosophorum arcanum appellarunt, & ex sententia Pythagoræ lapidem eorum. Hunc quicumque sunt assequuti, varijs adumbrarunt figuris ænigmaticis, deceptorijsq; similitudinibus, comparationibus, & vocabulorum fictionibus, vt posteris eius materia saltem foret occulta, eiusque nulla vel minima posset haberi notitia. Veterum plurimi hanc materiam apertè satis detexerunt ingeniosis ac præparationem eius, parabolicis tamen & ænigmaticis verbis atq; figuris, vt arcerent indignos à tanto mysterio naturæ pariter & artis.

Pau-

Digitized by Google

Pauciſſimi nihilominus, etiam eorũ qui ad hanc artem apti ſunt, balſamum naturæ perpetuum, lapidemq; perfectum quæſierunt, ob ingentem laborem cum difficultate intricatum, qui paſſim occurrit inter inueſtigandum. Quo factum vt pigræ deſidesq; mentes ab opere deſtiterint. Auari tamen, quibus auri fames & argenti viliſſimorum animum addit, omnium diligentiſſimè perſtiterunt in opere, vt præ hoc etiam vitam & opes neglexerint; verùm quia nõ iſtis à Deo tanta fœlicitas mundana deſtinata eſt, oleũ perdiderunt ac operam. Proinde ſtudio ac ingenio acutiſſimo ad hanc rem eſt opus, vt ex varijs cõparationum ſimilitudinibus mens autorum ſcribentum in hac arte detegatur. Vt igitur ingenioſiores aliquatenus intelligant, ſimilitudinẽ aptam adferemus in medium, qua præfiguratur materia balſami perpetui, ſimili balſamo cõuenientis in humano corpore ad ſummam ſanitatem recuperandam, conſeruandam, & propellendum morbum, inquit Paracelſus. Exemplo ſit cõmunis ignis & naturalis: hic nobis eſt in-

Digitized by Google

uisibilis, quapropter in aere in quo delitescit quærẽdus & inueniendus, per concussionẽ lapidis ad chalybem, in quibus tamẽ potissimùm nõ consistit, sed in aere, nec nisi ab obiecto ficco tamquam fomite retinetur. Siccitas enim calorem suum sibiq; similem statim concipit, amboque simul operantur in subiecto tantisper donec tota humiditas absumatur, maneatque solum corpus aridum cinereumque mortis subiectum, igne vitæ pabuloque priuum. Haud aliter materia philosophis est inuestiganda, cui pabulum & ignis vitæ maximè insunt: hæc præparationibus elicienda sunt, vt vitæ humanæ vitam augeant propemodum deficienti. Nam vti lignum paulò minus absumptum, relictis adhuc valde paucis carbunculis vel scintillis, addito ligno ceu fomento sibi congruo, flamma vitaq; reuiuiscit ignis, haud secus in humano corpore balsamũ perpetuum additum vel atomo residuo vitæ, hanc in flammam prioremque vigorem suscitat. Verùm de materia quæstio est in qua suscitans hic ignis latet. Non æquum est, neque tutum (ait Paracelsus) clarè

clarè manifesteq; de hac omnibus ex æquo dicere. Nunquid sufficit gratia Dei lucis filijs, qua lucem è tenebris vmbrarum, figurarum, & ænigmatum educendi data est facultas? Tenebrarum filij hac ratione probãtur, istis enim etiam ex luce nil præter meras vmbras elicere contingit. Natura nanque sibi similem naturam expetit, ea gaudet: ac velut ferrum trahitur à magnete, sic tenebræ tenebras generant, lux verò lucem parit. Durus est hic lapis, ecquis ex eo nucleũ esse poterit? quid cote & chalybe durius nisi adamas? Hic tamẽ atteritur, at quonã artificio philosophorum sit lapis aperiendus, vt inde nobis, & ignis, & vita suppetat, non videmus. Aperiendi sunt mentis oculi, ac inprimis considerandum, quæ medicina sit humanæ vitæ præ cunctis omnibus, per naturã & artem magis congrua, vt ea conseruetur ac præseruetur vsque ad prædestinatum eius terminum in sanitate, sitq; à corruptionibus tutiss. Nemo, saltem verè physicus, in dubiũ reuocabit metallicas essentias, præsertim corporũ perfectorum esse omnium quæ

Digitized by Google

natura produxit magis durabiles, minúſque corruptibiles. Proinde ſi vita ſit ignis & calor formæ naturalis, humido ſuæ materiæ per lucem vnitus, vt patet ex Geneſi, luxq; non fulgentiùs viuat quàm in corporibus corruptioni minùs obnoxijs; quid obſtabit quo minùs ignis calor, & humor radicalis in metallis incorruptibiles, à ſomno in vitam excitati manifeſtam, organis humanæ vitæ iunctis, hanc penè conſopitam ſuſcitent? Dormiunt enim in metallicis corporibus illa ſolùm, & quieſcunt, vt homo ſomno correptus ac ceu mortuus iacet, nec niſi reſpiratione mouetur, corpore verò non. Spiritus vtique metallorum ſi liberetur à ſomno ſui corporis, motus & actiones vt ille ſuas exercebit in obiecto ſibi corpore quouis. Non aliter de corporibus humanis iudicandum, iſta dum ægra ſunt, ſpiritus vitales in eis obdormiſcere, non verè nec liberè ſpirare poſſe, ob ſomnolentiam ſui domicilij corrupti. Semotis igitur à corpore tenebrarum corruptionibus, non per medicum extraneum, ſed per ipſammet naturã auxilio medici corrobo-

roboratam, acceſſuque vitæ extraneæ, metallorum videlicet incorruptibilis, liberè ſuos motus exercent ſpiritus eiuſmodi vitales in hominibus. Nil mirum itaque ſi mirabiles curæ fiant à ſpagiricis medicis, alioqui per vulgarem Græcorum medicinam impoſſibiles; quo factum vt iſti morbos incurabiles iudicarint, quos ipſi nequiuerunt pellere, dormientibus ac veluti mortuis ſuis medicamentis. Hinc perbellè differentia videtur ſpagiricæ medicinæ à Græcanica: hæc dormit cum dormientibus, illa verò vigil ab omni ſopore libera, dormientes facultates excitat vitæ. Sed vt ad inquiſitionem redeamus materiæ, hæc non meliùs innoteſcere poteſt quàm ab inquirẽtum erroribus in hac parte commiſſis.

De varijs in inquiſitione materiæ balſami perpetui, ſiue lapidis philoſophorum, erroribus. CAP. VII.

MAXIMAM huius artis difficultatem obſeruans Arnaldus ait in ſuo roſario: Varia huic materiæ lapidis no-

Digitized by Google

mina præfixerunt occultissima quædam, à similitudinibus potissimùm allata. Vegetabilem enim appellarũt, mineralem, & animalem, nõ iuxta literalem sensum, vt facilè norunt sapientes diuinorum arcanorum, & miraculorum eiusmodi lapidis experti fingere. Huius exemplum præ se fert Raymundi Lullij lunaria, quæ flores mirandarum virtutum edit, philosophis tamen familiarissimos. Non fuit imponentis nomen hoc opinio, vt per id intelligeretur aliqua super metalla proiectio, vel præparatio similis ex eis fieret, verùm abstrusa mens philosophorũ longè aliò spectat. Simili nomine materiam suam appellarunt Martagon, cui etiam hinc occultam operationem chimicam applicuerunt, cùm tamen id prorsus nihil denotet præter quandam arcanam similitudinem. Error etiam non minimus in vegetabilium liquorib. ortus est, quibus Mercurium coagulare plurimi conati sunt, & postmodum fixatorijs aquis in lunam conuertere, existimantes eum qui hac via, citra metallorum auxilium coagulare posset, maximum assequi magisto-

Digitized by Google

gisterium. At quamuis nonnullorum vegetabilium liquores id efficiant, non aliunde fieri quàm ob resinam, pinguedinem, aut sulphur terrenum, quo plurimùm abundant, iudicabitur: hoc Mercurij humiditatem attrahit, eiusque substantiæ permiscetur coagulando præter omnem vtilitatem. Nam crassum & externum sulphur nullum in vegetabilibus, ad perfectam proiectionem in alchimia aptum esse, compertum est: quodq; non sine maximo dispendio experti sunt multi. Etsi nõnulli succo tithymalli albo lacteoq;, propter calorem intensum, & acutũ in eo existentem, coagulasse Mercurium existimarent, cùm solo frigore in occulto potiùs contrario manifesto id factum esset, vnde lac virginis appellarunt, falsum tamen fundamentum hoc fuit. Non secus de succo chelidoniæ existimandum, licet colore suo hominum imponat oculis, ac si dotatum esset auro. Colligentes inde vanum quid certo ac determinato tempore vegetabile hoc eradicarunt, ex quo animam vel quintũ esse venati sunt, vnde coagulantẽ ac per-

Digitized by Google

mutantem tincturam efficerent, verùm & hinc nihil præter fatuum errorem ortum. Alij ſuccum hunc ad ſpiſſitudinem (quam conſiſtentiam vocant) excoxerũt, ac Soli vt in durã maſſam coagularetur expoſuerunt, quæ poſtmodum in minutiſſimum puluerem tuſa, Mercurium (vt opinabantur) proiectione verteret in ſolem, quod falſum eſſe compererunt. Aliqui admiſcuerunt huic pulueri ſal armoniacum, alij colcotar vitrioli, opinati ſe hac via tandem ad optatum finem peruenire poſſe. Poſtmodum ſolutionibus in flauam aquam adduxerunt, vt ſal hoc tincturę prębberet ingreſſum in Mercurij ſubſtantiam, nihil tamen inde factũ fuit. Nonnulli prædictorum loco ſuccos perſicariæ, bufonariæ, dracunculi, foliorum ſalicum, tithymalli, cataputiæ, flammulæ ac ſimilium ſimul vnà cum ipſo Mercurio, per dies aliquot vitreo vaſe cõcluſos, in cineribus tenuerunt: accidit vt inde Mercurius in cinerem vel puluerem potiùs verteretur, ſed perperam & nullo fructu. Decipiebantur enim iſti vanis vulgi rumoribus, quibus proſeminatum

erat

Digitized by Google

erat Mercurium absq; metallis esse coagulandum, vt antè meminimus. Multi ex vegetabilibus salia, olea, sulphura, &c. extraxerunt, sed frustra, cùm per hęc nulla Mercurij vera coagulatio, neque perfecta tinctura vel proiectio fieri queat. Similitudine sola philosophi, nõ substantia materiam suam arbori cuipiam aureæ ramorum septem comparant, intelligentes eam in suo spermate metalla septem cõcludere, ac in ipso latere, quapropter vegetabilem esse dixerunt: tum etiam quia non aliter quàm naturales arbores suo tempore varios flores proferunt, materia lapidis colores pulcherrimos palàm facit, in florum suorum productione. Itẽ quia ex terra philosophica materia quædam exurgit, ceu virgultum spongiæ terræ similitudine, dixerunt arboris suæ fructum ad cœlum tendere. Ideo protulerunt in vegetabilibus naturæ totius artis cardinem verti, & non in vegetabilibus materiæ: tum etiam quia suus lapis animam, corpus, & spiritum in se continet, vt vegetabilia. Non diuersa multùm similitudine materiam hanc las

virginis esse dixerunt, & rosei coloris benedictum sanguinem, qui tamẽ solis prophetis & filijs Dei conuenit. Inde Sophistæ collegerũt materiam philosophicam in animalium vel hominũ sanguine consistere: occasione sumpta, quòd ex vegetabilibus nutriantur. Alij quidem in capillis, in sale vrinæ, in rebis: alij in ouis gallinarum, in istorum calce, in lacte, & similibus quæsierunt, quibus omnibus mercurium figere posse putarunt. Extraxerunt aliqui sal ex fœtido lotio, nec desierunt qui lapillos in rebis inuentos materiam esse crederent. Alij membranas ouorum asperrimo lixiuio macerarunt, quibus etiam ouorũ cortices admiscuerunt, his attribuentes arcanum fixationis ad mercurium perficiendum. Aliqui ouorum albumen argento comparantes, & auro vitellum, in suam materiam elegerunt, admixtis sale communi, armoniaco, tartaroq; vsto, simul ista vitro concludentes balneo maris putrefecerunt, idque dum albus color in rubicundissimum sanguinis instar abiret. hoc ipsum in fœtidis. destillarunt liquorem, ad o-

pus

Digitized by Google

pus quod quærebant, prorſum inutilem. Alij putrefecerunt albumen & vitellum ouorum, & inde baſiliſcus generatus eſt, quem in rubicundiſſimũ puluerem exuſſerunt, eoque tingere putabant. Huius rei fuit autor Gilbertus Cardinalis in ſuo tractatu. Plerique fella boum, & aliorum animalium, ſale communi permiſto macerata deſtillarunt in liquorem, quo cimentationum pulueres imbutos exiſtimarunt metalla ſua tingere poſſe, magiſterio quodam quod partem cum parte vocant, & inde nihil actum eſt. Aliqui tutiam eligentes additionibus aliquot, vti ſanguine draconis, & alijs eiuſcemodi friuolis nugis ſeducti, cuprum, aut electrũ in aurũ permutare conati ſunt. Alij iuxta Venetorũ artem (vt aiebant) viginti plus minúſve ſtelliones olla cõcludebãt, fameq; redigebãt ad inſaniam, vt vnã alia famelica deuoraret, vnica ſuperſtite, quã cupri vel electri limaturis paſcebant, exiſtimantes genus hoc animalium in ventriculo ſuo digeſtione ſola permutationem optatam efficere: poſtremò hoc animal exuſſerunt in rubicundiſſimũ pul-

Digitized by Google

uerem, quem cùm crederent aurum esse, miserè decepti sunt. Nonnulli tandem in piscibus trutis nomine, per liquationē concrematis, aurum inuenerunt, non alia de causa, nisi quia genus hoc piscium in fluminibus squamulas aureasq; scintillas à torrentibus eò delatas, & nonnunquam ex montibus defluentes, colligere ac deuorare solitū sit, à natura doctum: rarò tamen idipsum contingit. Tales impostores potissimùm inueniūtur in aulis principum. Non est sanè materia chimicorum philosophorū in animalibus quærenda, hoc omnes admonitos semel velim. Est tamen quòd sciatur philosophos lapidem suum animalem appellasse, quia in postremis suis operationibus, virtute huius ignei nobilissimi mysterij, liquor obscurus ac rubēs instar sanguinis, ex sua materia suoq; vase guttatim exudat: inde præsagium protulerunt, postremis temporibus hominem purissimum in terras venturum, per quē liberatio mundi fieret, hunc ipsum guttas rosei rubeive coloris & sanguineas emissurum, quo mundus à labe redimeretur. Pariformiter & san-

sanguis sui lapidis, in suo genere, leprosa metalla necnon homines liberabat à suis infirmitatibus contagiosis. Quare non immeritò dixerunt suum lapidem animalem esse. De quo Mercurius ad Regem Calid loquitur ad hunc modum. Mysterium (inquit) hoc solis Dei prophetis permissum est cognoscere, quo fit vt lapis animalis vocetur. Nam in sanguine lapidis huius latet anima sua: componitur etiam ex corpore, spiritu, & anima. Simili ratione vocarunt suum microcosmum, quòd rerum omnium totius mundi similitudinem habeat, & inde rursus animalem esse dicunt, veluti Plato magnum mundum animal vocat. Acceserunt ignari credentes lapidem esse triplicem, atq; triplici genere secretum, vt puta vegetabili, animali, & minerali, quo factum vt etiam in mineralibus quæsierint. Hæc verò sententia longè distat à philosophorum opinione; asserunt enim suum lapidem vniformiter vegetabilem, animalem, & mineralem. Notandum ad hæc, naturam minerale sperma suum in varia genera distribuisse, videlicet in sulphura,

Digitized by Google

uerem, quem cùm crederent aurum esse, miserè decepti sunt. Nonnulli tandem in piscibus trutis nomine, per liquationẽ concrematis, aurum inuenerunt, non alia de causa, nisi quia genus hoc piscium in fluminibus squamulas aureasq; scintillas à torrentibus eò delatas, & nonnunquam ex montibus defluentes, colligere ac deuorare solitũ sit, à natura doctum: rarò tamen idipsum contingit. Tales impostores potissimùm inueniũtur in aulis principum. Non est sanè materia chimicorum philosophorũ in animalibus quærenda, hoc omnes admonitos semel velim. Est tamen quòd sciatur philosophos lapidem suum animalem appellasse, quia in postremis suis operationibus, virtute huius ignei nobilissimi mysterij, liquor obscurus ac rubẽs instar sanguinis, ex sua materia suoq; vase guttatim exudat: inde præsagium protulerunt, postremis temporibus hominem purissimum in terras venturum, per quẽ liberatio mundi fieret, hunc ipsum guttas rosei rubeive coloris & sanguineas emissùrum, quo mundus à labe redimeretur. Pariformiter &

san-

Digitized by Google

ſanguis ſui lapidis, in ſuo genere, leproſa metalla necnon homines liberabat à ſuis infirmitatibus contagioſis. Quare non immeritò dixerunt ſuum lapidem animalem eſſe. De quo Mercurius ad Regem Calid loquitur ad hunc modum. Myſterium (inquit) hoc ſolis Dei prophetis permiſſum eſt cognoſcere, quo fit vt lapis animalis vocetur. Nam in ſanguine lapidis huius latet anima ſua: componitur etiam ex corpore, ſpiritu, & anima. Simili ratione vocarunt ſuum microcoſmum, quòd rerum omnium totius mundi ſimilitudinem habeat, & inde rurſus animalem eſſe dicunt, veluti Plato magnum mundum animal vocat. Acceſſerunt ignari credentes lapidem eſſe triplicem, atq; triplici genere ſecretum, vt puta vegetabili, animali, & minerali, quo factum vt etiam in mineralibus quæſierint. Hæc verò ſententia longè diſtat à philoſophorum opinione; aſſerunt enim ſuum lapidem vniformiter vegetabilem, animalem, & mineralem. Notandum ad hæc, naturam minerale ſperma ſuum in varia genera diſtribuiſſe, videlicet in ſulphura,

Digitized by Google

phura, ſalia, boracia, nitra, armoniaca, alumina, arſenica, atramenta, vitriola, tutias, hæmatiten, auripigmenta, realgara, magneſias, cinabarim, antimonium, talcum, cachimias, marcaſitas, &c. in quibus omnibus nondum adimpleuit materiam noſtram. Quamquam in aliquibus dictarum ſpecierum ſeſe miro nonnunquam patefacit aſpectu, quod ad imperfectorum metallorum tranſmutationem attinet. Longa ſiquidem experientia, & ignis per exercitium multifariam tranſmutationem oſtendunt in materia mineralium, nedum ex coloribus alijs in alios colores, verùm etiam ex vna eſſentia in aliam, & ex imperfectione in perfectionem. At licet ipſa natura quandoque his mineralibus medijs eiuſmodi demonſtrationes faciat multis præparationibus interuenientibus, non propterea volunt philoſophi ſuam lapidis materiam potiſſimùm ex vllo mediorum mineralium progredi, tametſi lapidē ſuum mineralem vocant. Vnde Sophiſtæ ab hac appellatione ſumentes occaſionem, ipſum mercurium varijs torturis perſequuti

quuti sunt, aliqui sublimationibus, coagulationibus, præcipitationibus, mercurialibus aquis fortibus, &c. quæ omnes erroneæ viæ vitandæ sunt, cum cæteris Sophistarum præparationibus mineralium, purgationibus, & fixationibus spirituum atq; metallorum. Proinde lapidis plurimæ præparationes, quin imò omnes quę de mineralibus describuntur ad hũc modum, vti Geberi, Alberti cognomento Magni, ac similiũ, sunt sophisticę purgationes tantùm, cimẽtationes, sublimationes, destillationes, rectificationes, circulationes, putrefactiones, cõiunctiones, solutiones, ascẽsiones, coagulationes, calcinationes, & inserationes prorsum inutiles, cùm in tripode, furno reuerberatorio, athanore, liquefactorio, accidioso, fimo, cinere, arena, similibusq;, tum in cucurbita, pellicano, retorto, phiala, fixatorio, & id genus alijs. Idipsum de sublimationibus mercurij per minerales spiritus ad albũ, & rubeum, vt per vitriolũ, sal petræ vel aliud, alumen, crocũ Martis, &c. iudicandũ est, de quibus omnibus falsò fabulatur Io. de Rupecissa tractatu suo de

Digitized by Google

lapide philosophorum albo & rubeo, quę simul emētita cū alijs somnia sunt omnia bonos ac simplices viros miserè seducentia. Fugienda sunt etiam illa particularia sophistica Geberi, vt sunt septenæ sublimationes, aut mortificationes, item reuiuificationes mercurij suis cū præparationibus, per sal vrinæ, vel per sepulchrum factis, quæ singula sunt ad lapidem falsissima. Quidam alij mineralium & metallorum sulphuribus mercurium fixare conati, summè decepti fuerunt. Vidi nihilominus hac arte mercurium in corpus metallicum per eiusmodi fixationes adductum, similitudine quidem in omnibus & per omnia bonum argentum fingentē ac repræsentantem, verùm in examine testæ vel cupellæ falsum vt extitit etiam apparuit. Sophistarum nonnulli tentarunt ex isto mercurio septies sublimato, ac toties dissoluto fixum oleum emungere, medio quidem aquarum fortium, quo metalla imperfecta quæuis ad perfectionem adducerent, at frustraneum istud opus relinquere coacti sunt. Aliqui vitriolum septies purgarunt calcinatione,

tione, ſolutione, coagulatione, & cum duarũ partiũ armoniaci ſalis additione, ſublimationeq; , vt in aquã albã ſoluere-tur, cui tertiã partẽ addidere mercurij viui, vt ea coagularetur aqua, totiesq; poſtea mercurium à dicto vitriolo & armoniaco ſale ſublimarunt vt in lapidem durum abierit: hoc affirmarunt ex vitriolo conceptum, rubeum ſulphur eſſe philoſophorum, cuiuſ quidem ſolutionibus & coagulationibus progreſſi ſunt, in proiectione autem factum eſt nihil. Alij mercurium coagularunt per aquam aluminis, & in maſſam durã alumini ſimilem, quam aquis acutiſſimis fixarunt inutiliter. Sophiſtæ plurimas rationes fixandi mercurium ſibi præſumunt, fruſtra tamẽ, quòd in eo perfecti conſtantiſve nihil habeatur. In vanum igitur addunt ei mineralia per ſophiſticos proceſſus, quibus omnibus ad maiorem excitatur malitiam, viuus quoque magis ac magis efficitur, impuruſq; potiùs quàm perfectus. Non eſt igitur ab eo philoſophorum petenda materia, cùm ſit imperfectũ quid; quod ſi ad perfectionem etiam adduci queat,

Digitized by Google

ſophiſtarum progreſſibus valde difficile fuerit, imò impoſſibile, cùm in eo nihil habeatur quod in perfectionem excitari cogíve queat. Nonnulli ſumpſerunt arſenicũ aliquoties ſublimatum, ac multoties oleo tartari diſſolutum & coagulatum, idque fixare prætenderunt, quo cuprum in argentum verterent; idipſum & nihil præter ſophiſticam dealbationem quandam attulit. Etenim hoc minimè figi poteſt, niſi tingens in eo ſpiritus probè cognitus erit, in quo quidem omnes ferè dormitarunt philoſophi fruſtra conantes ex arſenico boni quidpiam efficere. Quicumq; igitur ſpiritũ hunc ignorarint, ſpem ipſum figendi nullam etiam habeant, aut virtutem vllam ei tribuendi per aliud, qua tranſmutationis perfectionem acquirat. Quamobrem notum facio cunctis in eo ſuam operã impendentibus, dealbationem de qua mentio facta eſt, ex falſo fundamento depromptam, eaq; falsò cuprum dealbari ſolùm & non aliter immutari. Sophiſtæ venerem etiam ad hunc modum laruatam atque fucatam duplo ſui admiſcuerunt lunæ, mixtu-

Digitized by Google

mixturam vendiderunt aurifabris atque monetarijs: postremò verò sese in falsos monetarios transmutarunt, nedum ipsi qui vendiderant, verùm etiam qui emerant. Aliqui ex sophistis albi loco rubeum arsenicum sumpserunt, & hoc ipsum vt prius in falsam artem abijt. Quoniam quocumq; modo præparetur, nihil præter albedinẽ exhibet. Nonnulli progressi sunt vlteriùs ad sulphur commune, quod flauum vt erat, coxerunt aceto, lixiuio, vel vrinis acerrimis per diem & noctem, vsq; dum album emerserit. Postmodum eleuarunt à calce communi & calce ouorum, coxerunt ac sublimarunt, idq; multoties; combustibile semper nihilominus extitit, licet album: eo tamẽ crudum fixare mercurium in aurum conati sunt frustra, cinabaris tamen inde pulcherrima & omnium optima, quàm viderim vnquam, resultauit: hanc fixare putantes oleo sulphuris per cimentationem & fixationem, apparentiæ nonnihil habuit, verùm secus atque res ipsa desiderabatur, euenit. Alij sulphur commune redegerunt in formam hepatis, olei lini, la-

Digitized by Google

terini, vel oliuarum admixtione, coquentes in aceto, postmodum super marmoreum lapidem effundentes. Hoc ipsum destillarunt in oleum citrinum igne lento primùm, sed suo damno sunt experti eius se nihil quod optabant, lunam scilicet in aurum, minimè vertisse. Vt igitur mineraliũ infinitus est numerus, præparationum etiam eorum est multa varietas; quarum hoc loco latiorẽ facere mentionem distuli, quòd peculiarem tractatum requirat. Cauendum etiam à sophisticis oleis vitrioli & antimonij, item ab oleis metallorum perfectorum & imperfectorum; etiam auri & argenti. Quoniam etsi horum operatio potentissima sit in rerum natura, tamen verus eorũ processus in hunc vsq; diem est paucissimis cognitus. Abstinendum etiam à sophisticis præparationibus mercurij vulgi, arsenici, sulphuris, & aliorum similium, per sublimationem, descensum, fixationem, cum aceto, salepetrę, tartaro, vitriolo, sale armoniaco: ea tamẽ via rationéve quam docent libri Sophistarum. Item fugite sophisticas tincturas à marcasitis, & croco

croco Martis desumptas, & ab ea sophisticatione quę pars cũ parte dicitur, lunæ fixæ, similiumq; nugarũ. Nam etsi aliquã superficialẽ veritatis apparẽtiam exhibeant (quæ quidẽ lunæ fixatio párui laboris est ac industrię) tamen eiusmodi progressus præparationis est nullus, ac inualidus.

Audiamus iam quæ sit vera materia philosophici lapidis. In arte fermentorum & fermentationum (inquit Paracelsus) plurimùm laborarunt philosophi, quæ potissima videtur inter alias, de qua etiam nonnulli Deo votum & philosophis exhibuerunt, se nunquam eius rei prodituros arcanum, aliter quàm similitudinibus atque parabolis. Cùm tamen Hermes libro septimo suorũ tractatuum, fermenta luculentissimè patefaciat inquiens, non nisi ex sua constare pasta: latiùs, fermentum dealbare confectionem, & adustionem impedire, fluxumque tincturæ prorsum retardare, corpora consolari, & vnionem ampliare. Dicit etiam esse clauem atque finem operis, concludens fermentum aliud nihil existere nisi pastam, vt solis nil nisi solem, & lunæ aliud

Digitized by Google

nihil nisi lunam. Alij fermentũ affirmant animam esse; quæ nisi ritè probeq; præparata sit ex magisterio, nihil etiam efficere. Huius artis nonnulli zelotes quæsierunt fermenta sua in varijs mineralibus primis & medijs, at in vanum se cucurrisse compererunt. Quoniam est eadem substantia quæ quæritur, cum ea ex qua depromi debet. Notandum igitur eiusmodi fermentationes ex voto quærentium succedere minimè, sed ex naturalibus concordantijs gradatisque successibus tantùm.

De præparatione materiæ spagiricæ in genere.

CAP. VIII.

NATVRA inprimis requirit ab artifice, vt philosophicus Adam in mercurialem substantiam adducatur, ac demum in orientalem solarem, aut lunarem lapidem enascatur. Porrò notandũ communes illas præparationes Geberi, Alberti Magni, Thomæ Aquinatis, Rupecissæ, Polydori, similiumq;, nihil aliud esse quàm particulares quasdam solutiones, sublimationes, calcinationes ad nostrum

ſtrum vniuerſale minimè pertinentes, quod quidē ſecretiſſimo ſolùm igne philoſophorum indiget. Ignis igitur & azoe tibi ſufficiant. Philoſophos aliquarū præparationum facere mentionem, vti putrefactionis, deſtillationis, ſublimationis, cerationis, fixationis, &c. idipſum intelligas oportet in eorum vniuerſali naturam ipſam quaſuis operationes adimplere in dicta materia, & non operarium, in philoſophico vaſe dumtaxat, igne ſimili, & non communi. Album nanque & rubeum ex vna radice proſiliunt abſq; medio quouis. Soluitur per ſeipſum, & copulatur per ſe, albeſit & rubeſit, croceum & nigrum efficitur per ſeipſum, ſeſe deſponſat, & in ſeipſo concipit. Decoquendus igitur, aſſandus, & fundendus: aſcendit atque deſcendit: quæ quidem operationes omnes vnica ſunt igne ſolo facta. Nonnulli tamen philoſophi per ſummè gradatam eſſentiam vini, corpus ſolis diſſoluerunt, volatileq; reddiderunt, vt per alembicum aſcenderet, putantes veram eſſe materiam volatilem philoſophorum, cùm nō ſit: etſi nō contemnen-

Digitized by Google

dum arcanū sit, corpus metallicum perfectum in volatilem & spiritualem substantiam adducere, tamen errant in elementorum separatione : qui processus monachorum, videlicet Lullij, Richardi Angli, Rupecissæ, & aliorū est erroneus. Opinabantur enim aurū hac via in subtilem spiritualem & elemētalem potentiā separare, postea separatim vtramque per circulationem, & rectificationem rursus in vnum copulare, sed frustra. Siquidem etsi vnum elementum ab alio quodammodo separetur, nihilominus quodlibet ad hunc modum separatum, in aliud iterum separari potest, quæ partes postmodum pellicanica circulatione, vel destillatione rursus in vnum coire minimè possunt, quin semper maneant volatilis materia quædam, & aurum potabile, vt vocant. Causa verò cur isti ad suam intentionem peruenire nō potuerunt, hæc est; quia natura hac via minimè distrahi vult, nec separari humanis disiunctionibus, vti per terrena vitra, & instrumenta. Sola ipsa nouit suas operationes, & elementorum pondera, quorum separationes,

nes, rectificationes, & copulationes exequitur absque adminiculo cuiusuis operantis, aut manualis artificij, dummodo contineatur in igne secreto materia, & in occulto vase. Per hominem igitur impossibilis est elemẽtorum separatio, quæ licet appareat, non est vera tamen; quicquid de Raymũdo Lullio dicatur, & Anglico suo nobili aureo quod fabricasse falsò putatur. Habet enim ipsamet natura proprium in seipsa separatorem, qui quod separat, iterum coniungit absque hominis auxilio, nouitq; omnium optimè vniuscuiusq; proportionem elementi, & non homo, quicquid scribentes erronei suis friuolis falsisq; receptis de volatili hoc auro suo fabulentur. Hæc est opinio philosophorum, vt cùm suam materiam in ignem secretiorem posuerint, calore hoc philosophico circumquaque fouetur, vt incipiens per corruptionem transire, nigrescat: hanc operationem putrefactionem esse dicũt, nigredinem, & caput corui nominant: materiæ huius ascensum atq; descensum appellant suam destillationem, ascensionẽ & descen-

Digitized by Google

sionem: exiccationem dicunt esse coagulationem, dealbationem verò calcinationem. Et quia cõtinuato calore fluida fit ac mollis materia, cerationis mentionem faciunt. Quum autem ascendere desinit, & liquida manet in fundo, fixationem vocant. Ad hunc modum igitur operationum philosophicarum appellationes intelligendæ sunt, & non aliter. Declaratis igitur instrumentis, & materia cum fermentis, ex ordine veniendum est ad pondera, sine quibus irritum est opus nostrum.

De proportione materiæ & formæ spagirici lapidis. CAP. IX.

FORMALIS nostri fœtus pars, est mercurius philosophorum, & solis spiritus siue tinctura: viuus autem pars est materialis altera. Proinde compositio huius sacratissimi lapidis Adamici, fit ex sapientum Adamico mercurio, cum eorum Euena muliere per matrimonium & vnionem vnius & alterius mercurij in tertium. Est igitur vnica materia philosophorum constans ex spirituali Mercurio,

Digitized by Google

curio, corporali, & animali. Corporalis mercurius est subiectum tincturarum: spiritualis verò & animalis medium exhibent illas coniungendi. Verùm in istorum coniunctione debita proportio seruanda est. nam si plus vnius quàm alterius accipiatur, vel semen proiectum in agrum suffocabitur, vt non possit tamdiu viuere, donec à mercurio philosophorum vnitum igne perficiatur: vel contrà si minus, solui non poterit omnino, quo fiet vt arefactum nihil fructus allaturū sit. Proinde quantum vnius & alterius sit accipiendum audite, ne ob eius proportionis ignorantiam totum destruatur opus. Sumatur itaq; pars vna seminis, ad duas terræ partes, vel tres ad quatuor, & non errabitur, quin imò ad optatum finem opus perducetur hac parte, modò reliqua moderentur. Alibi de hac proportione loquitur Paracelsus ad hunc modum: Duplici ratione pondus obseruandum est, naturale prius, alterum autem artificiale. Naturale consequitur effectum in terra per naturam & concordantiam, de qua Arnaldus. Si terræ plus aut minus ad-

Digitized by Google

ditum erit quàm natura patiatur, suffocatur anima, nullusque fructus percipitur, nullaq; fixatio. Idipsum de aqua censendum, si plus istius aut minus accipiatur, non incõuenientius damnum attulerit: cuius superfluitas materiam supra modũ humidam reddit, eiusq; defectus eam iusto sicciorem efficit ac duriorem. Si plus æris adfuerit, tinctura nimium imprimitur; si parum, pallidum corpus euadet. Itidem si vehementior ignis existat, aduritur materia; si remissior, potestatem exiccandi nõ habet, neq; soluendi, nec alia elementa calefaciendi. In istis pondus elementale consistit. Verùm artificiale est occultissimum, cùm in arte magica ponderationum sit conclusum. Inter spiritũ, animã, & corpus (aiunt philosophi) pondus cõstat sulphure tamquã operis rectore. etenim anima sulphur apprimè desiderat, necessarioq; obseruat ratione ponderis: ad hunc modum intelligito. Materia nostra est vnita rubeo sulphuri fixo, cui tertia pars regiminis commissa est, vsq; in vltimum gradum, vt perficiat in infinitum operationem lapidis, & cum

eo

Digitized by Google

eo perſiſtat vnà cum igne ſuo, & pondere conſtet æquali cum ipſa materia in omnibus & per omnia ſine vlla variatione alicuius gradus tranſmutationis. Poſtquam igitur materia adaptata eſt, & proportionato ſuo pondere mixta, vale philoſophorum optimè ſigillo ſuo concludenda, & igni ſecreto committenda, in quo Sol philoſophicus orietur ac ſurget, nec non illuminabit omnia quæ ſuum lumen expectarunt, ſpeque plurima deſiderarunt. Sed quia ritè hæc intelligi nequeunt, niſi tincturarum ſpiritualium in metallis perfecta habeatur notitia, de his eſt quod etiam diſſeramus.

De tincturis & ſpiritibus metallorum, & primò de tinctura Solis.

CAP. X.

PRINCIPEM locum tenet Solis tinctura, quæ eſt ex ſubtili admodũ igne purißimo perfectißimoq; nata; quapropter ſpiritus hic ab igne minimè refugit, ſed fixus in eo manet iubilans & gaudẽs, ab eo nõ abſumitur nec vritur vt reliqui

Digitized by Google

omnes, quin imò splendescit ac semper clarior efficitur, nulli corruptioni subijcitur, caliditati neque frigiditati vel alijs qualitatibus, quę nihil ipsi detrimenti vllatenus adferunt: quo fit vt corpus quod semel induit, ab omnibus accidentarijs corruptionibus & morbis tuetur atque defendit, vt hoc etiam pariter cum eo sustineat ignem absque læsione. Virtutes eiusmodi corpus à seipso non habet, sed à suo spiritu solo hoc ipsum efficiente. Certum est solis corpus esse mercurium, qui tamen ignẽ sustinere haudquaquam potest, at citissimè fugit ab eo. Cùm igitur in auro existens minimeque fugiens constanter persistat, dubium nõ est eiusmodi fixionem à spiritu sibi contigisse. Quod igitur in mercurio munus & officium habet, quin idem à suo corpore liberum, inque humanum corpus assumptum operetur, quid obstabit? quin etiam istud ab omnibus corruptionibus, morbis & accidentibus quibuscumque tutum reddat, vitamq; longam & sanam æquè atq; nostris olim primis parentibus conferat? Haud secus aliorũ metallorum pro-

Digitized by Google

proprietates ac vires cognoscendæ, sola nimirum experientia certissima ac vera, & nõ subtilis intellectus ratione quapiam alia, cùm hęc sapientia per solam opinionem concepta, coram Deo & veritate mera stultitia sit, quapropter in hanc sperantes atq; credentes fraudari contingit simul & errare. Adhuc de spiritu solis atq; tinctura, modò quam luna habeat videamus. In hac alba tinctura latet, vt in sole rubea; nascitur etiam ex subtili spiritu, non tamen æquè perfecto ac solis, reliquas nihilominus aliorum metallorum subsequẽtium tincturas longè superat puritate & constantia. Plumbum enim ignitum, cuncta metalla & seipsum absumit igne præter solem, & lunam, cui detrimenti nihil adfert. Cùm igitur spiritus lunæ corpus quod semel induit, mercurium scilicet, ab iniuria tueri valeat ignis, & aliorum accidentium, constansq; reddere, facile hinc est colligere, si hoc in tam instabili volatiliq; corpore mercurij efficiat, quantò efficaciùs operabitur à suo corpore liber, & in corpus humanum proiectus: an non istud etiam

Digitized by Google

à quibuſuis corruptionibus & morbis tuebitur? Sanè quodcumque operatur in mercurio, hoc ipſum in humano corpore poteſt, atque vitam longam & ſanam conſeruare, pulſis omnibus morbis qui ſub eius poteſtate cõprehenduntur iuxta gradum à natura ſibi præfixum. Siquidem quò ſublimior, ſubtilior, atque perfectior quæque medicina fuerit, eò perfectiùs etiam curat in ſuo genere. Proinde rudes admodum ſunt illi medici, qui ſuam artem fundarunt potiſſimùm in corruptibilibus medicamentis, vti ſunt vegetabilia, quibus nihilominus permanentes, & fixas curas inconſtantiſſimis aggrediuntur medijs; quod quidem ipſis impoſſibile eſt ſuſcipiunt. Quid autem de his dicam? aliud nihil hactenus in ſuis academijs didicerunt. Proinde potiùs quàm ab initio diſcere, ſtudereq;, penes antiqua laruatáque ſua ſtudia manendum eſſe iudicant. Spiritus veneris ex permixtione craſſiorum elemẽtorum oritur quàm præcedentes, quapropter iſtis eſt ſubiectus; perfectior tamen ſubſequentibus alijs ſpiritibus atque tinctu-

ris,

Digitized by Google

ris, quas fixatione & constantia superat. Nam igne liquatũ vel candens cuprum, non tam facilè comburitur aut euanescit, vt subsequentia metalla, nec aere vel humiditate tam citò corrumpitur atque mars: hoc enim fixiùs in igne persistit. Quam quidem virtutem venus à suo corpore nequaquam habet, sed à spiritu sibi naturaliter infuso. Quicquid operatur in mercurio suo corpore conseruationis, idipsum & in humano, iuxta sibi concessum à natura gradum: nam vulnera pariter & vlcera munit ab accidentibus, quæ his ab aere vel igne contingere possent; præterea morbos omnes propellit, qui sub eius gradu vel dominio comprehenduntur, & à radice penitus euellit. Ex aduerso metalla quæuis quibus admiscetur, imò corpora perfectorum dilaniat, vt mallea non admittant, nec ampliùs tractabilia tantisper existant, vsque dum ab eo liberentur. Haud secus efficit in humano corpore, præsertim si ad aliquem morbum assumatur, cui per suum gradum non est à natura destinatum, contracturas

Digitized by Google

membrorum infert. Quamobrem prob
medicus addiſcat priùs, cui morbo cõu
niant quique metallorum imperfecto
ſpiritus & tinctura, quàm periculo pat
entũ experiatur. Tutius tamen foret pe
fectorum vti ſpiritibus dumtaxat, niſi a
rum & argentũ eſſent pretioſiora, quàm
vt à quouis ægro perſolui talis medica
valeat, vel potiùs paratu hæc difficilior,
quàm vniuſcuiuſque medici fert inge-
nium & induſtria; quò fit vt iſte cogatur
facere quod poteſt quodque didicit,
nempe tractare vegetabilia, & anima-
tia; quæ ſuperantur, interualloque plu-
rimo à tergo relinquuntur à mineral-
bus, quantumcumq; rudi Mineruæ pra-
paratis. Tinctura martia conſtat ex
lementorum aduſtibili craſſaque perm
xtione, ſed præ cæteris imperfectis d
riorem minuſque tractabilem ſubſta
tiam habet, vix etiam fuſibilem, a
corruptibilem & aqua, quibus & ab
rugine vel ferrugine conſumitur, igne
facilimè. Nihilominus duritie ſupera
lia quæuis & ſiccitate metalla, quæ p
mixtione deſtruit ac diſcontinuat, p
fo

fecta non minùs quàm imperfecta. Non aliter membra corporis humani torquet, cùm ad alium applicatur morbum, quàm deceat. Verùm ad vlcera forinsecus, quibus etiam conuenit, assumptus hic spiritus, curat à radice, tollens omnem contagionis causam gradu sibi parem, non tamen superiorem. Non caret igitur viribus, atque virtutibus à Deo naturáque sibi concessis in sua speciali proprietate. Spiritus jouis nascitur ex alba & pallida ignis substantia, intractabili malleo natura, non æquè tamen ac mars, permixtione cum alijs ea corrumpit atque discontinuat, præsertim lunam, vt ab hac vix separari queat, nec nisi prorsum amotus magno labore fit ipsa tractabilis. Simile quid in alijs metallis operatur præterquam in saturno. Quod in suo genere, pariter extra in aliud assumptus, vt in hominẽ operatur, membra diris passionibus ac doloribus cruciat, roditque maximis ardoribus, vt naturales facultates exercere nequeant. Forinsecus tamẽ fistulis, cancro, carbunculo, ac similibus applicatus, quæ suæ naturæ gradum non

Digitized by Google

excedunt, optimum est remedium extirpans omne malum. Saturni spiritus oritur ex obscura, tenebrosa, frigidáque permixtione elementorum, quo fit vt cæteris minùs perduret in igne, celeriúsque dispareat cum suo corpore. Corpora solis & lunæ mundat, & in examine purgat ab omni superfluo, sed ea confracta ac discontinua relinquit à lauacro: non secus in homine membra torquet intùs assumptus, maiore etiam dolore quàm stannum & ferrum, quia tamen frigore coagulatur eiusmodi spiritus alijs multò intensiore, non ita acriter exagitat. Habet nihilominus ad persanandum fistulas, cancrum, & alia huius generis vlcera maximas vires & facultates, item ad pleraque vitia, non secus quàm ex auro & argento quasuis impuritates, educendum. Verùm nisi peractis operationibus à corpore simul vnà cum morbo recedat, valdé plus damni quàm vtilitatis adferet. Proinde hoc spiritu medicus vti cupiens, inprimis cognoscat quibúsnam conueniat morbis, & quorsum ordinatus sit naturaliter in medicina. Postremò verò mer-

Digitized by Google

mercurij ſpiritus, cùm nullam determinatam aut certam formam habeat, præcedentibus alijs omnibus, vt cera ſigillo ſubijcitur omni. etenim ſpiritum in ſe quemcumque recipit, vt quum ſolis ipſi ſpiritus imprimitur, in ſolem tranſit; ſi lunæ, in lunam; ſic de reliquis: naturam eius induit, cuius ſpiritum amplectitur metalli. Comparatur itaq; iuxta corpus ad alios ſpiritus dictos, non aliter quàm ad virum ſua fœmina, non corporali mixtione, ſed quum ſpiritus eductus fuerit ex ſuo metallo, ac in mercurium poſt præparationem proiectus, tum demum ſuam tranſmutationem exhibet. Non ſecus mortua metalli fœmina tamquam incultus ager vel terra, ſi maceretur vel aratro philoſophico viuificetur (quæ fœmina hoc opere fixa manet ac incorrupta) corporali ſpiritui dicto per ignis gradus vnitur in iſtius naturam atque ſubſtantiam, & hic cum mortuo metalli corpore: quod quidem cum craſſo Mercurij ſpiritu minimè fieri poteſt. Et ſi corpus ſolis mercurius vel argentum viuum exiſtat, ac fixum, nihilominus communis mercurius

Digitized by Google

non fixus adhuc, neque mortificatus etiam non resurrexit. Nam resurrectio metallorum, est immortificabilis regeneratio, mediũq; per quod eiusmodi tincturæ promouentur ad sui generationem. Quapropter cum corporibus mortuis vniri non potest in fixationem, at solùm cum extractis spiritibus, vti corporalibus dictis, qui metallis subijciuntur non aliter quàm communis mercurius spiritibus metallicis omnibus. Spiritus enim crassus mercurij, tincturam hanc in substantia minimè generat, nõ magis quàm concubina legitimos fœtus. Pariter de mercurij crasso spiritu iudicandum est tantisper, donec metallicus & corporalis fiat medio naturalis materiæ. Præter hoc medium impossibile fuerit bonum perfectiuè in eiusmodi tincturis perfici.

Porrò si fuerit ignis intensior, generari nequeunt: si remissior, idipsum eueniet.

Digitized by Google

De specialibus præparationibus materiæ lapidis, & primò per Electrum.

CAP. XI.

NIHIL in rerum natura quod sua forma careat: omne siquidem eorum quæ sunt in sua concordantia generatur, multiplicatur, ac destruitur, suúmque patefacit initium, à quo sensualiter percipitur id ipsum in fine futurum, quod à principio, fierique debere. Quicquid intercipitur, imperfectioni simile quid esse videtur quod natura per accidens ad generationem vrget. Cùm tamen accidentia per vulcanum amoueri queant vt nihil operentur, eatenus emendari natura potest, quod in isto lapide cõtingit. Quoniam si hũc ex vera materia (quam à præcedẽtibus instructionibus facilè cognouisti) fabricare voles, oportebit ante omnia superfluitates amouere, vt in sua concordantia formetur, multiplicetur, & augmentetur. Natura siquidem reliquit imperfectam, cùm ipsa non lapidem, sed huius materiam dumtaxat formet, ex qua quidem fieri minimè potest,

Digitized by Google

quod post eius præparationem fit per lapidem, accidentibus materiam impedientibus. Est igitur materia sine præparatione, respectu lapidis, non nisi res semiperfecta, non consistens in aliqua concordantia, quæ perfecta dici posset, ac ut humano corpori conueniens ad sanitatem. In exemplum esto Microcosmus: hic per suum artificem non nisi vir fabrefactus est, non opus integrum, cùm in sua concordantia non consistat, sed medium tantisper donec accedat virago fœmina sibi similis ex eo fabricata, tum demum integrum & completum opus efficiunt. Terra sunt ambo, duæque terræ hominem vnum constituunt integrum, qui augeri crescereque potest, hoc efficiente formata concordantia. Proinde lapis philosophorum (qui non minùs hominem, quàm ipsa metalla debet instaurare) purgatus à superfluis accidentijs ac liberatus, necnon in sua concordantia positus, operatur miracula quædam in omnibus infirmitatibus: alioqui fruſtraneus labor, qui præter concordantiam suscipitur in opere philosophico balsami

lapi-

Digitized by Google

lapidísque perpetui. Vt igitur ad ſuam concordantiam veniat, in primam reducendus eſt materiam, quò maſculus in fœminam agere queat, eiúsque manifeſtum occultetur, & hoc manifeſtum fiat, vt ſemen vtriuſque maris & fœminæ videlicet in ſua concordantia concluſum, & vulcani medio pluſquam perfectum, & in ſummo ſuo gradu exaltatum, qualificatas virtutes omnes vnà cum temperata clarificatáque eſſentia, de ſe valeat in humanum corpus exerere, necnon in metalla, ſordes per viam pulſus expellendo, quodque bonum eſt in humano ſanguine, ſuo loco diſponendo per viam tactus, & conſeruando, quo Microcoſmus in limbo terræ conſiſtens, & ex ea formatus hac medicina, tamquam ſibi ſimili, radicaliter & verè ad ſanitatem adducatur, ac in eadem conſeruetur. Tantum naturæ myſterium, & arcanum maximum latere medicum nullum debet, ſaltem ex aſtrali medicina natum. Vt filijs itaque doctrinæ clariùs materiam, & præparationem magis ac magis aperiamus tam admiran-

Digitized by Google

dæ medicinæ: Sciatur à natura datam rem vnam atque productam fuisse, in qua tamquam in arca 2. 3. 4. sunt mysterialiter conclusa, necnon occulta quiescunt, cuius rei vires atque virtutes post præparationem, abundantissimam habent potestatem à Microcosmo quoscumque morbos & infectiones pellendi. Verum est iuuentutis à senectute, & huius ab intempestiua morte defensiuum, quod balsamum etiam vocamus. Proinde scitu necessarium inprimis, in quo subiecto natura hos numeros posuit. Virtutes eius amplissimè descriptas inuenies in Archidoxis meis (inquit) libro de renouatione & instauratione. Cæterùm astralibus discipulis materiam apertè satis iam demonstrabo, cum totius operis præparatione. Qui aures habet igitur ad audiendum, & mentales oculos ad videndum, audiat ac videat quid Paracelsus doceat, priusquam iudicet cum cæteris iniquè.

Electrum minerale immaturum ponatur in suam sphæram, vt sordes & superfluitates abluantur, summéque repurge-

Digitized by Google

purgetur per ſtibium, iuxtą chimicum vſum & conſuetudinem, ne damnum ob eius impuritatem patiare. Soluatur poſtmodum in ſtomacho ſtruthionis in terra naſcentis, per acritudinem aquilæ fortificato. Abſorpto iam electro, cùm flauos flores acquiſierit, vel in modum heliotropij florum à ſolutione, hoc ipſum non obliuiſcaris quin ad ſpiritualem quandam ac tranſparentẽ eſſentiam adducas, quæ vitrioli ſimilitudinem habeat albi. Tum demum addito medietatem ponderis, quod corporale priùs electrum habuit ante præparationem, ex aquila extenſa, & inde ſtomachum ſtruthionis abſtrahatur ſæpius, hoc fiet vt electrum ſpirituale magis ac magis euadat. Quum verò ſtomachus ſtruthionis debilior operatione factus erit, innouandus atque denuo corroborandus venit, vice qualibet abſtrahendo: poſtremò cùm rurſus acredinem amiſerit, addatur eſſentia quinta tartarizata, vt quatuor digitis emineat priueturque ſua rubedine, quæ vnà ſimul aſcendat. Toties id repetendum, vſque dum per ſe al-

bescat satis (quod quidem oculis appa-
ret magis ac magis ad sublimationem se
dedere) quo signo percepto sublimetur,
& electrum in albedinem aquilæ sublima-
tæ versum erit, ac pauco leuique la-
bore eò adductum atque transmutatum mi
quod quidem ad vsum nostræ medici-
næ quærimus. Hoc ipso poteris ad mul-
tas ægritudines progredi, quæ commu-
nibus medicamentis minimè cedunt.
Poteris etiam illud in aquam, vel in o-
leum vertere, aut in rubeum puluerem,
ad omnes morbos quibus adhibere vo-
lueris aut indigueris. In medicina ma-
ius fundamentum haudquaquam inue-
niri potest, quàm in electro latet. Fa-
teor tamen & in alijs (inquit) mineral-
bus arcana maxima similiter occultari,
sed maiori prolixioríque labori subie-
cta sunt, quorum vsus in abusum ab im-
peritis vertitur artistis, quorum etiam
manus plus in hac medicina destruunt
quàm ædificant. Quapropter minimè
laudandum est, vnumquemque chimi-
stam suscipere medici munus & offici-
um, cuius est ignarus, & huic ineptus.
Meri-

Digitized by Google

Meritò foret in eius farinæ medicos temerarios putaticios ac præsumptuosos animaduertendum, qui mox vel lectura sola se chimicos & medicos putant, ac in has artes per fenestram & non per ostium irruunt. Culpam in me reijci nolo propter scriptionem, nec eos omnes pro discipulis agnosco, qui sese meos esse prædicant, aut scripta mea legunt, solos eos qui me & intelligunt, & veritatem sectantur: alios verò voluntarios deceptores pronuncio, & vagabundos homines, qui veris discipulis panem ex ore præripiunt, sub nomine meo nocentes omnibus, quòd nullius artis quæ certa veraque sit, curam habeant. Sed ad institutum redeamus. Vt fractum electrum tandem ad optatum finem perducatur, eius tantum accipiendum est volatilis vt antea redditi, quantum perficere volet artifex, & ouo concludendum philosophico Hermeticè sigillato, ne vllatenus respirare valeat. Hoc in athanore positum contineatur, vsq; dum per se dissoluatur sensim in superficie, tum demum insula quædam in

Digitized by Google

huius maris medio conſpiciatur, quæ paulatim decreſcens in nigredinem abeat inſtar atramenti ſutorij. Hæc eſt anis noctu volans abſque alis, quam cœli ros primus continuata decoctione, ſurſum atque deorſum aſcenſione deſcenſionéque in caput corui conuertit, ac tandem in caudam pauonis, & poſtea candidiſſimas & holorinas plumas, ac poſtremò ſummam rubedinem acquirit, indicium igneæ ſuę naturæ: per quem ignem, accidentia morborum omnium extra corpus humanum pellit, ac emortua frigore membra, vel paralytica reficit. Huiuſmodi præparatio fit (ex ſententia philoſophorum omnium) vnico tantùm vaſe, vnico furno, & vnico igne vaporoſo continuato. Quibus peractis omnibus medicina tamquam cœleſtis effecta eſt atque perfecta, quæ pluſquam perfecta fieri poteſt per propriã carnem, & ſuum ſanguinem, perque ſuum internum & occultum ignem in manifeſtum adductum, quò pariter metallorũ ſordes abluuntur, & eorũ occulta fiunt manifeſta. Perfecta medicina hęc omnia poteſt;

pene-

Digitized by Google

penetrat omnia corpora, & ex eis corruptiones educit, vnaq; simul introducit velut momento sanitatem, vt parem in hoc mundo nunquam admittat. in ea teipsum igitur exerceto medice, per eam tibi laudem atq; decus maximum comparabis; per hanc in medicum verum euades, coactum sanè per istam ad fraternam charitatem, quòd nemo mortalium diuinum hoc arcanum intelligere vel assequi sine Dei voluntate valeat. Item infinita virtus eius ac ineffabilis Dei cognitionem operatur in suis cultoribus, tum in ijs qui vtũtur ea frequentiùs assumpta singulis mensibus, aut nouilunijs: impedimenta siquidem lucis intellectus amouet, vt cũcta in abditissimis occulta repurgatæ menti palàm fiant.

Cæterùm scitu necessarium, nullam electri solutionem fieri, nisi priùs sphærarũ septem circulum ter perfectissimè transcurrat: nã iste numerus ei competit. Proinde præparationem tuam diligenter obseruato, quæ solutionis est potissima causa, glorificato, spiritualiq; facto (vt auditum) electro tartarisatum arcanum adhi-

Digitized by Google

bendo, quo superfluitates per præparationem introductę penitus abluantur, hoc fiet vt non frustra sis operaturus. Arcanũ tractari similiter est amouẽdum, vt sola puraq; tua materia circulariter, iuxta præscriptum ordinem arti mota, in ouo philosophico vapore ignis per seipsam facilè vertatur in aquam philosophicam, quam viscosam vocant; item per se coaguletur cũ colorum omniũ manifestatione; postremò verò summa rubedine decoretur. Plura de hoc abditissimo philosophorũ arcano scribere vetitum, quapropter Dei potestati quod conuenit meritò relinquẽdum, cuius solius est peculiare donum, nõ omnibus contingens, nec intellectum cuiusq; licet acutissimi subintrans.

Æquum est etiam vt eius vsum adiungamus. Huius medicamenti dosis vel pondus administrationis tã exiguum esse debet, vt vix atomum referat, in vino, vel alio cordiali iusculo. nam si vel tantilla maior quantitas adhibita sit quàm par est, nimiùm operatur cœlestis virtus in eo delitescens, ac ceu in centrum coarctata. Hoc naturæ mysterium supra naturam, nõnullis ho-

Digitized by Google

lis hominibus ad sui gloriam D.O.M. innotescere voluit. Cui soli sit laus, honor, & gloria perennis in æternum. Concludēs Paracelsus ait: En habes amice lector breuibus omne fundamentum, & originem arcanę diuinæq; medicinę, quę prę-ordinatis à Deo solùm obtingere potest. Tuum erit imitari cum intellectu, quæ tibi ad initium præscripsi, labores non subterfugias, non te carbones atri terreant, non operosa diligētia cum industria hoc loco necessaria, sed animo proponas oportet, assiduis speculationibus orationibusq; meditatiuis interuenientibus; occultissima quæq; detegi pijs mentibus, nec is labor ad te præter fructum redibit copiosissimum.

Vt igitur aliquid lucis, hæc Paracelsi scripta legentibus, adferam, nonnihil addere visum est, quod electrū in duro cortice latens aperiat. Nemo non scit electrū metallicum vel minerale, duorū eiusmodi corporum vel plurium esse mixturam. Quapropter quęrendum nobis in primis est eiusmodi minerale immaturum, hoc est à natura compactum, quod plura con-

Digitized by Google

tineat, veluti compositũ arte fit ex varijs, vt lato, campanarumq; metallum, ac similia. Sed vide quid infrà dicetur de cinabari. Verùm vt ista magis elucescant, colligere tibi volui per ordinem, quę sibi sunt affinia potiùs quàm remotiora, proinde mox spagiricum subnectamus illud matrimonium, de quo suprà parumper tetigimus, cùm de spiritibus & metallorum tincturis ageretur.

De matrimonio spagirici vel philosophici lapidis. CAP. XII.

MERCVRIVS philosophorum seratur in mercurium corporalem, tamquam semen in suum agrum viuum, hoc est mercurius solis in terram proijciatur philosophicam, ad generationem tincturarum, & viuus ager mercurium sapientum soluet eius in se vires concipiens, ac istam ille viuam occidet, spiritum scilicet viuum corporalem, indeque matrimoniũ constans & inuiolabile per ignem & in ipso fiet. Mercurius nanq; philosophicus, id est solis, ad corporalem spiritum mercurij comparatur in coniũctione, quemadmodum

modum maritus ad ſuam vxorem, cùm ex
na & eadem ſint ambo radice vel origi-
ne, quamuis corpus ſolis in igne fixum ex-
ſtat, metallica verò mulier non fixa, nihi
ominus huic illud, non aliter quàm agro
el terræ ſemen, comparatum eſt. Quod-
umq; feminatur colligi neceſſum eſt, vt
x hordeo hordeum, ex tritico triticũ, ſic
le cæteris. Pariter in arte ſi aurũ ſemina-
itur, hoc etiam colligetur; ſi argentum,
dipſum; ſi cuprũ, idem, &c. Quapropter
x metallis oriũtur tinctureę, quęuis in ſuo
radu, hoc efficiẽte mercurio ſapientum,
c nõ mercurio viuo, ſed mercurius com
unis eſt augmẽtatio, fructum edens, vt
x ſemine terra. Poſtquam igitur materiã
o vaſe concluſeris, ponatur in calorem
aturalem, vt externus internum non fu-
eret, alioqui nulla ſubſequetur vnio. Nã
alor nimius diſpergit aduritque materi-
m, vt nihil ex ea generetur. Conſidere-
ir aerea pars mundi inter cœlum & ter-
ram media, ſine qua calore Solis, & relio-
uorum aſtrorum, creaturę quæuis exu-
æ nihil producerent. Inter ignem igitur
c materiam ſit æthereum mediũ, ne fortè

Digitized by Google

destruatur opus. Contrà si viuus ignis æquo sit remissior, spiritus materiæ quiescet, nihil in humidum suum agens, aliud quàm eius repentinam exiccationem & fixionem. Etenim spiritus metallici mortui sunt, & quiescunt, vt nihil agere vel operari queant, nisi per viuum ignem ad vitam excitetur. In magno mundo non absimile videtur, in terram proiecta semina tamquã in ea mortua iacere, vt per se crescere minimè valeãt, nisi vitam & motum à Sole recipiãt. Proinde videat artifex hoc loco vt medium seruet in ignis sui regimine, alioqui nõ poterit voti sui compos vnquã fieri. Iusto calore mota materia mox incipit nigrescere, ac operante postmodũ siccitate in humiditatem, incipit horum philosophicus in quo florescere diuersis ac varijs coloribus in modum caudæ pauonis, quales operantem vidisse nunquã in vita sua contigit. Nonnunquam apparebit vitrum intus obductum auro, quod quidem indicium est, mariti seminis in semen coniugis actionis, id est sulphuris spermatis in mercurij menstruum, & mutuæ vnius in alterum alterationis, atq; mixtionis.

xtionis. Deficiēte postea sensim humiditate per exiccationem successiuam, eiusmodi flores colorescq; transeunt in pullulantem albedinem, vsq; dum ad ordinatū à natura sibi gradum perueniat. Notandū interea ne acceleretur in opere, quod plerique faciunt, cupientes fœtum hunc enasci spacio vnius anni, vel mensium nouem, tamquam granum, aut homo in vtero matris: non ita citò nascuntur aurum & argentum, vt illa. Siquidem quò natura quid excellentius perfectiusq; fuerit, eò maiore opus est tēpore vt nascatur: quod citò fit enim, citò perire videtur; vt herba, homo, & similia, quorum ea de causa vita breuis existit. Non ita cum auro & argento, quæ natura cōpactiora sunt, & ex constantioribus quàm sit caro vel sanguis, proinde vitam longam hominibus exhibent, magis quàm cætera, conseruant etiam istis sanitatem à corruptionibus, vt mercurio vulgi. Albedine in summo suo gradu existente, vas aperiri potest, & eximi lapis albus, cuius hoc esto periculum perfectionis. Particula super veneris laminam ignitā posita si fumum nullū edat,

Digitized by Google

bene est, alioqui diutiùs digerēda, donec natiuitatis punctū addiscas atq; fixionis. Idipsum in lapidem rubeū cùm progressus fueris. Fermentum multiplicationis hoc, est cum mercurio vulgi, non aliter quàm antea de mercurio philosophico dictum est, sub eodem pondere, loco, & moderatione pari. Hoc fiet, vt vna pars ceneū vlteriùs quàm antea partes optimè tingat, idq; repetitum sæpius, materię tantam copiam exhibebit quantā voles, vt vna pars mille mercurij partes ad optimam lunam adducat. Ad maiorem huius operis declarationem, latiùs in hæc verba Paracelsus prorumpit inquiens. Vt meliùs intelligat, soluatur, inquam, mercurius philosophorum summè purgatus per suā conjugem, corporalem spiritū videlicet, ac mercurium viuum. Mulier virum suum dissoluet, vir quoq; mulierem vxorem suam coagulabit ac fixabit. Nam qui videtur mutuus inter cōiuges amor, idem est inter mercurium philosophorum & aurum metallorum. Natura siquidem naturam appetit sibi similem. Iuxta corpus nō differunt, nec nisi viribus ac proprietatibus

Digitized by Google

bus. Metallicus enim homo fixus est in igne, metallica verò mulier volatilis. Si viuus homo cum viua muliere misceatur, fit inde generatio, non autem ex mortuo viro cum viua muliere. Quamobrem vniatur viua cum viuo, tum demum fœmina virum soluit, & iste mulierem tingit fœcundamq; reddit. Ponantur ambo tandē in vitrum strictissimo sigillo obsignatum, ne mulier aliqua spirans exhalet, alioqui vanum erit hoc opus: tandem in thorum coniugij balneumque maris, in quo cùm probè moderato calore satis incaluerint, primo gradu mulier atro colore vestietur. hoc indicium est conceptionis, & prima clauis ad arcam reserandam huius diuini mysterij. Cōtinuato calore hoc leuissimo sensim consumetur ista nigredo, ab alio succedente colore, tamquam à verme vermis. Inde succedent alij tot tamq; varij, quot in pauonis cauda conspiciuntur, sicco in humidū hoc ipsum operante. Continuetur calor ignis, donec versicolor iste secundus vermis, à tertio vel ab aquila alba plumas holorinas habente, deuoretur, materiaq; lunę prorsum omnida

niuis instar efficiatur, vitrumq; perfectū gradum suum receperit. Nata Regina sic mundum alloquitur: Sum Regina laude prę cæteris dignissima, viribus virtutibusque refertissima, quæ venerem, martem, iouem, saturnum, atq; mercurium, in lunam constantissimam transformo; nedū id, verumetiam languentes homines à variis infirmitatibus & morbis libero, vt puta ab omnibus febribus, caduco, lepra, herpete, nec non alijs mineralibus corruptionibus. Aucto postmodum igne, regia mulier in regem potentissimum euadit, albedine sensim in flauū croceúmve colorem terminãte, ac deinceps in rubicundissimum rubini splendorem. Iam natus est rex orientalis, imperans omnibus totius mũdi principibus, quos etiam alloquitur his verbis: Ego naturæ sulphur, Rex Regum, Princeps principum, & dominus dominantium, perfectissima potestate superans omnes, vincens, ac subijciés, à nullo superatus, neq; coactus, inuincibile possideo regnum, quo lunã, venerem, martem, iouem, saturnũ, atq; mercurium vulgi, in optimum aurum Hũgarico melius

lius transformans, confirmo ſtabilioque aduerſus omnium examinum tormenta. Nec ſolùm ego morbos metallorum pello, ſed etiam hominum, quos incurabiles hactenus exiſtimarunt præſumptuoſi medici, vt ſunt podagra, hydropiſis, lepra, caducus, atq; reliquos omnes contra naturam adueniẽtes. Præterea bonam tribuo memoriam, ſanum iudicium & intellectum, vitamq; longã, his qui meo medio vtuntur præſidio cum cibis & potibus aſſiduè: item exalto eum qui me cibo & potu mihi congruentibus reficit, in ſummos honores, infinitas opes ac diuitias, potentemq; reddo. Per me ſiquidẽ totus mundus regitur. Quicũq; me fuerit adeptus, omnia mecum poſſidebit; nam qui poſſidet aurũ hoc meum, aſſequitur omne deſiderium. Proinde ſi meo regno potiri voles, cibato me nedum corporali cibo, verumetiam ac præſertim verbo Dei; ſic adimplebo hîc in terris quicquid optare te contigerit, daboq; tibi meum fermẽtum & balſamum perpetuum. Hoc ſolue humido ſuo, poſitum in coniugali thoro, longè citiùs quàm antea ſuas fermẽtationum

operationes complebit, pastamque in suam conuertet substantiam, inq; preciosissimum præ cæteris mundanis omnibus thesaurum philosophorum.

De alio ad lapidem processu, per Paracelsum. CAP. XIII.

VARIÆ sunt viæ philosophicæ, ad vnum & eundem scopum & lapidem tendentes, vt ex præcedentibus atque sequentibus patet. Quapropter varijs modis ab autore hæc ars describitur. Audiamus ergo quid alio loco de hoc lapide doceat. Natura mineralium (inquit) genus vnum in visceribus terræ produxit admirandum, idq; duplex, hoc varijs Europæ locis reperitur. Optimum quod mihi præ manibus oblatum fuit, & experimento comprobatum, ex figura maioris mundi, ab exordio sphæræ solis est astrū; alterum in astro meridionali cōsistit in prima sua floreſcentia, viscum est terræ per suum astrum in lucem productū, & in prima sua coagulatione ornatum rubedine, in eo flores omnes mineralium & colores includuntur, de quibus multa penes philosophos.

Digitized by Google

phos. Quod ad humidam frigidamq; naturã attinet, ad aquã comparatione quadam fuit adaptatum. Verùm eius noticia perfecta ad experientiam collata, plurimos, imò ferè omnes philosophos, quotquot ante me sagittas suas ad metam emiserunt hactenus, adhuc latuit, frustra quoq; conantes latissimè declinarunt à scopo vero & completo. Opinati sunt mercurium & sulphur matrem & patrẽ esse metallorum omnium, verùm enimuero tertij non memineruht. Imò quod magis est, horum nullus rete piscatorium adhuc in manus assumpsisse potuit, quod aquæ veræ conuenit matri metallorum, quæ quidem artificio spagirico separata suos pisces palàm facit, quos neque Galenica piscatio, neq; Auicennæ rete lacerum apprehendere potuerunt vnquam. Si modernis physicis demõstrare deberem, vel solùm nomen coniunctionis, solutionis, & coagulationis, quas ipsa natura à principio mũdi hoc in suo creato patefecit ac demonstrauit, annus mihi deficeret, omnisq; papyrus quantacumq; ad eos erudiendum. Dico quidem hoc in minerali tres haberi

Digitized by Google

ſubſtantias, vtpote mercurium, ſulphur, & mineralem aquam, ex quibus compoſitum eſt, & arte ſpagirica ſeparatum: ſoluitur in proprio ſuo liquore nondum maturo, & vti pyrum in ſua arbore occultum eſt. Occultator pyri eſt arbor, in quam vis aſtra naturaque ſimul conueniũt, virides ramos edit, Martioque poſtmodum atomos & frondes atq; flores palàm facit, vlq; in fructus pyriq; productionẽ progreſſum faciunt, quæ in autumno tandem emergũt. Non abſimili modo cenſendum eſt de mineralibus in viſceribus terræ, quæ per aſtra protrudũtur in lucem: hoc ipſum alchimiſtæ potiſſimùm conſiderandum venit, ad naturæ theſaurum anhelanti. Cuius artificij modum ab initio, medio & fine, iam vnà cum aqua, ſulphure, balſamoq; ſuis aperiã. Quorum triũ ſolutione, & rurſus in vnum coniunctione, totum rei negotiũ abſoluitur ad hũc modũ.

Sumatur minera cinabaris, & ablutur aqua cœleſti per tres horas, tandẽ coletur, & ſoluatur aqua regia facta ex vitriolo, ſale petræ, & ſale communi. Per alembicum abſtrahatur, iterum affundatur, & coho-

cohobando curetur, vt purum separetur ab impuro, quod infrà. Putrefiat equino fimo per mẽsem, & postmodum separentur elementa, vt quum signa sua patefecerint, per alembicum destillentur igne primi gradus, quo aqua & aer primò ascendunt, ac tandem ignis, idq; reliquis gradibus, quæ ab experto operatore discerni poterunt. In fundo vasis terra manet, in qua latet hoc omne quod à multis quæsitum fuit, à pauciſſimis tamen inuentum. Terram hanc reuerberatorio concluſam artificialiter calcinabis, à primo in quintum gradum procedẽdo, gradu quolibet ſpatio quinq; horarum: hoc fiet vt ſal volatile habeas admodum ſubtile velut alcool, & conſtãs aſtrũ ignis & terræ, quod ſeparabis per elementa aquæ & aeris quæ eruaſti priùs. Tandem ponito in digeſtionem balnei maris octo horis, & videbis quod multis alchimiſtis hactenus incognitum fuit ac minimè cõſideratum. Separa iuxta tuam experientiam artificioſè, & ſpagirico modo, reddetur ipſa terra mirum in modum alba, ex qua tinctura fuerit extracta. Coniunge deinceps elemen-

Digitized by Google

tum ignis cum sale terræ alcolisato, per digestionem & pellicanicũ artificium, adhuc aliud sedimentum ponet ista substantia, quod quidem à puro separabis. Tum demum accipe pellicanatum leonem, qui ab initio inuentus est. Quum videris tinctura eius & elementum ignis super aquam, aerem, atq; terram, separato per tritorium, & solem eiusmodi cola per inclinationem, est enim aurum potabile. Alcoole dulci vini perfundatur & abstrahatur, vsq; dum acredo nulla percipiatur ampliùs aquæ regis. Separato hoc oleum solis, & ponito in vas retortum Hermetico sigillo clausum, ad eleuationem, id est ad exaltationem, vt suo gradu dupletur. Vitrum hoc optimè clausum ponatur in locum frigidum, non soluetur ibidem, sed coagulabitur, idq́; tertiò repetendum est soluendo & coagulãdo. Hoc artificio tinctura solis perficitur in suo gradu. Tandẽ sumito huius duplũ de venere ad summũ & spagirico modo præparata, ad quam elementa aquæ & aeris affundas quæ seruaras, soluito ac putrefacito per mensem, vt priùs. Et quũ ad perfectionẽ deuenerit, videbis

videbis signum elementorum: separa vnum ab altero, siquidem ocularitet apparet ab albo rubeum secretum. Hoc ab albo separabis; est enim tinctura rubea tam potens, vt alba corpora quæque in rubedinem tingat, vel rubea in albedinem, quod valde mirum est. Tincturam hanc per retortum vrgeto, videbis nigredinem assurgere, quam iterum vrgebis per retortum, idq; sæpius donec albescat. Prosequere hoc tuum opus, nec animum despondeas præ nimio labore. Toties rectificato quousq; viridem leonẽ verum & clarum videas, ponderosum, qui tingit in aurum perfectum. Non desistas (inquam) ab opere cuius nunc memini, donec signa habeas & videas leonem atque thesaurum nullo thesauro persolubilem. Bene sit illi qui repererit, & ad tincturam applicare nouerit. Hoc est balsamum verum astrorum cœlestium, quod nullum corpus in putrefactionem abire sinit, lepramq; nullam, podagram aut hydropisim inexpulsas relinquit, administratione grani vnius, si fermentabitur cum sulphure solis. Omnia docebit ac

Digitized by Google

patefaciet aquæ natura & omne quod scripsi. Sumito igitur liquoris mineralium quantũ voles, salis rubeæ terræ partes duas, sulphuris solis partem vnam. In pellicano posita soluãtur, & coagulentur, idq; tertiò. Hac via tincturam habebis alchimistarum, cuius pondus hoc loco minimè describendũ, sed suo loco reseruandum. Quicũq; solis astri vnciam vnã habuerit, & super aliquot vncias auri proiecerit, proprium suum corpus tinget. Astrum mercurij si habuerit, totũ corpus mercurij vulgi similiter tinget. Si veneris astrũ, non absimili modo veneris corpus integrum in optimum aurum tinget, inq; summam & constantẽ perfectionem: sic de reliquis metallorũ astris iudicandum, vt saturni, martis, iouis, &c. Ex quibus etiam eadem ratione tincturæ trahuntur, hoc loco minimè describendæ, quòd libris de natura rerum & Archidoxorum habeantur. His paucis primum ens metallorum & mineralium terræ, satis abunde veris alchimistis, vnà cum tinctura alchimistarum declaratum volo. Nec est quòd quispiam operantum deterreatur

tur ſpatio temporis menſium nouem, ſed abſque tædio progrediatur ſpagirico ductu, quo quadraginta diebus alchimiſticis figere poterit, extrahere, exaltare, purificare, fermentare, & coagulare lapidem alchimiſtarum, ad honorem Dei, cui ſit laus, honor, & gloria.

Cabaliſtarum expoſitio habet ſub nomine Phœnicis, aquilam eſſe volatilem, cuius plumæ ſine vento volant, & ſecum phœnicis corpus in ſuum nidum attollunt, in quo nutritur ignis elemento, cuius pulli roſtro eruunt matri oculos, & fit albedo in ſua ſphæra ſeparata, in qua conſiſtit vita ſui cordis, & balſamum inteſtinorum ſuorum, iuxta Cabaliſticum ſenſum, ſulphur interpretatur cinabaris, de quo ſuprà narratum eſt à Paracelſo. Nuperrimè cùm de electro tractaretur, ad cinabarim remiſi lectorem non ſine cauſa; maximam enim habent affinitatem. Quid aliud eſt cinabaris quàm compoſitio vel mixtura duorum mineralium ſulphuris & argenti.

Digitized by Google

viui? Quid etiam electrum, nisi mixtura duorum vel plurium, siue mineralium siue metallorum? Sulphur solis igitur, cum mercurio lunæ philosophico iunctum artificio, cur non electrum, cur non cinabaris erit? Siue natura, siue per chemiam fiat vtrumque, partes componentes non differunt. Sed in sequentibus clariùs.

De quarto ad lapidem Paracelsico processu.
CAP. XIIII.

PRIVSQVAM de tinctura physica dicamus, operæprecium erit inprimis scire quod sit eius subiectum; hoc enim semper occultatum est hactenus. Est igitur tinctura materia res quædam (vbi me tamen iuxta spagiricum sensum intellexeris) quæ quidem ex tribus in essentiam vnam arte chimica transit, aut manere potest. Verùm vt eam suo nomine declarem iuxta veterum vsum & consuetudinem, Leo rubeus à multis vocatus est, à pauciſſimis verò cognitus. Hic per auxilium naturę pariter & artis potest in aquilam albam transmutari, vt ex vno duo fiant, quæ spagiro supra splendorem aureum

um relucent, in vno ſeruata magis lucent. Iam ſi Cabaliſtarum & veterum Aſtronomorum conſuetum ſermonē non intellexeris, à Deo minimè ad ſpagiricā artem vocatus es, nec per naturam electus, imò non aptus vt os vix in arte hac aperias. Eſt itaque materia tincturę margarita maxima precioſiſſimusq; theſaurus, ac nobiliſſimum hoc omne quod ex altiſſimi conditoris manifeſtatione, meditationibus hominū obtingere poteſt. Hoc eſt Lili Alchimiæ, & Medicinæ, quod philoſophi tam accuratè quæſierunt, verùm ob defectum integræ cognitionis & perfectæ præparationis eius, ad abſolutiſſimum finem perducere nondū potuerunt. Per inueſtigationes eorum & experientias, tincturæ tantùm initium datum eſt nobis, attamen verum fundamentum quod meos imitari diſcipulos oportet, mihi relictum fuit, vt nemo ſuas laruas noſtris inuentionibus immiſcere debeat. Ego (inquit Paracelſus) meritò poſt longas meas experientias ſpagiros corrigam, & falſum & erroneum à vero ſeparabo, cùm prolixis admodum inue-

Digitized by Google

ſtigationibus meis repererim, quò iuſtè ſimilia reprehendere queam & immutare. Veterum ſi tamen experimenta meis excellentiora comperiſſem, tantos minimè labores aſſumpſiſſem, quos in gratiam, vtilitatem & honorem proborum alchimiſtarum omnium libenter ſubij. Cùm ergo tinctura ſubiectum ſatis declaratum ſit, vt fratres inter duos vix fideliùs queat ac liceat, præparationem eius aggrediar, & vltra primi ſæculi experientias, addam & meas inuentiones. Spagiri veteres lili putrefecerunt vno menſe philoſophico, poſtmodum ſpiritus humidos ab eo deſtillarunt, quouſq; ſicci tandem eleuati ſunt. Caput mortuum ſpiritibus humidis imbiberunt, & ab eo per deſtillationem ſæpius abſtraxerunt, idq; tam diu donec ſicci prorſum eleuati ſunt. Deinceps abſtractos humores & ſiccos ſpiritus per pellicanũ ter aut quater ſimul vniuerunt, vſq; dum lili totum in fundo ſiccũ reſederit. Quamquã experientia prima proceſſum hunc ante fixationem dedit, nihilominus anteceſſores noſtri ſæpius eo votũ perfectè ſuum aſſe-

Digitized by Google

assecuti sunt. Breuiorem tamen viam habuissent ad rubei leonis thesaurũ perueniẽdi, si concordantiã Astronomiæ cum Alchimia didicissent, quam in Hermetis Apocalypsi demonstraui. Cùm verò dies quilibet (vt Christus loquitur in fidelium consolationem) propriam suam essentiam habeat, spagiris ante mea tempora labor fuit ingens & grauis, qui iam auxilio spiritus S. affluentis hoc postremo sæculo mea theorica subleuabitur atque practica. Cùm ergo primũ sæculum tincturæ primam dederit experientiam, ex vno simplici duo spagiri fecerunt. Verùm quòd inuentum hoc medio sæculo perijsset, eorum successores diligenti perscrutatione postmodum in eiusmodi nomina duo simplicis inciderunt huius, idq; nominarunt vnico vocabulo, nempe lili, tincturæ subiectũ. Tandẽ imitatores naturæ materiã hanc, nõ secus ac in terra semen, tempore suo putrefecerunt, cùm ante corruptionem hanc ex eo nihil enascatur, nec aliquod arcanum erumpere potest. Postea spiritus humidos ábstraxerunt à materia, donec tandem ignis

Digitized by Google

violentia ſicci pariter eleuati ſunt ac ſublimati, vt hac via non aliter quàm ruſticus ex anni tempore, peruenirent ad maturitatem. Poſtremò tandem finito ſuo vere prodijt æſtas, quo tempore fructus iſtos & ſiccos ſpiritus incorporarunt, & magiſterium tincturæ eò perduxerunt, vt ad meſſem deuenerit, & ad extremam ſe maturitatem diſpoſuerit. Tam prolixo labore tædioſaque reiteratione ſpagiri veteres non indiguiſſent, ſi ex mea ſchola didiciſſent opus, longè citiùs ac minoribus impenſis votum fuiſſent aſſecuti. Proinde vobis dico (Paracelſus inquit) Roſei coloris tantùm à leone ſanguinem accipite, & ex aquila gluten, quæ poſtquam ſimul cõiunxeritis, iuxta veterem coagulate proceſſum. Tincturam habebitis philoſophorum, quam infiniti quæſiuerunt, inueneruntque pauciſſimi. Quædam itaque ſimplicia componit Alchimiſta, quæ corrumpit vt eſt artis, indeque præparat aliud, ac tantiſper donec vnum fiat: hoc plus efficit quàm ipſa natura per ſe poſſet. Rectè probeq; me vt intelligas, leonem tuum in Oriente quæras,

Digitized by Google

ras, & aquilam ad Meridiem in assumptum hoc opus nostrum. Instrumenta meliora non reperies quàm Hungaria & Histria producunt. At si cupias id ex vnitate per dualitatē in trinitate, cum æquali permutatione cuiusq; deducere, tuum iter ad Meridiem dirigas oportet; sic in Cypro votum consequeris, de quo latiùs minimè loquēdum. Arcana plura transmutationes exhibentia reperiuntur, etsi paucis cognita, quæ licet alicui manifestentur à Domino Deo, non propterea statim erūpit rumor cum arte, sed omnipotens cum ipsis dat pariter intellectum hæc & alia celandi vsq; in aduentum Heliæ Artistæ, quo tempore nihil tam occultum quod non reuelabitur. Videmus enim in sulphure iouis maximam esse tincturam gemmarum, quæ quidem eas altiùs adducit, quàm ipsa natura per seipsam valeat. sed de his hactenus, ad physicam tinctūrā tandem redeamus. Postremò spagiri veteres lili pellicanarum, ignis ordinata quadam augmentatione materiam suam tam diu fixarunt, quousque, post omnium colorū disparitionem,

Digitized by Google

rubeum instar sanguinis induerit, & cum eo salamandræ conditionem. Recte quidem ab eis processum fuit, ac ad eundem vnumquemq; , margaritam hanc ambientem, procedere modum æquum est ac decet. Hunc tibi clariùs declarare posse, mihi difficilimum esset, cùm tamen didiceris in Alchimistarum schola gradus ignis obseruare, vasa quoq; mutare, tum demum videbis, mox atque lilium tuum in ouo philosophico fuerit excalefactum, admirandis apparere demonstrationibus, vt coruo nigrius fieri, cygno postmodum successu temporis albius, & postremò transiens per flauedinem sanguine quouis magis rubeum. Cùm igitur Ægyptiorum thesaurum præ manibus habuerimus, est quòd in vtilitatem nostram conuertamus, idq; duplici magisterio, priore quidem ad instaurationem sanitatis humani corporis, posteriore in transmutationem metallorum. In huius vsum vt veniat, eius primò pondus vnũ super mille solis fusi pondera proijciendum est. Medicina tum demum præparata fuerit ad metallorum tollendam lepram.

Digitized by Google

ram. Item physicorum in Ægypto nonnulli per hanc tincturam annos centum & quinquaginta vixerunt. Aliorum vita prolixior fuit hoc medio, vt ex historijs patet. Est itaque tinctura physicorum vniuersalis medicina quædam, quæ cunctos morbos consumit non aliter quàm ignis omne lignum. Dosis eius est valde exigua, sed operatio potentissima. Per eam (inquit Paracelsus) curaui lepram, hydropisim, caducum, veneream labem, guttam, colicam, &c. item lupum, cancrum, noli me tangere, fistulas, & genus omne morborum internorum & externorum.

De quinto processu lapidis breuissimo per eundem autorem reperto.

CAP. XV.

EIVS qui diuersimodè docetur à plurimis lapidis non sum, nec esse volo doctor neq; sectator. Quapropter hunc & processum eius relinquens, eum qui per me cùm vsu tum experientia repertus est, breuibus admodum scribere proposui, qui non minus ac ille hominũ cor-

Digitized by Google

pora tingit etiam, tametsi iuxta similem processum præparatus non sit. Sumito igitur mercurium, aliàs elementum mercurij, & separa purum ab impuro: postmodum reuerberetur vsque in albedinem, quam sublimato per sal armoniacum tamdiu donec resoluatur: id calcinetur ac soluatur iterum, & in pellicano digeratur vno mense, tandem coagulatur in corpus: hoc non vritur amplius, nec vllo modo consumitur, at in eodem statu permanet: corpora quæ penetra in cineritio sunt permanentia, vt in nihilum reduci minimè possint aut alterari, sed à sensibilibus & insensibilibus, vt sæpius narratum est, qualitates omnes superfluas adimit. Et quamuis breuem admodum viam posuerim atque processum, laborem tamen prolixum requirit, ac multis circumstantijs intrictum, tædio similiter non afficibilem operantem, at summè diligentem & expertum.

De par-

De particulari quodam arcano albæ tinctura, per arsenicum.

CAP. XVI.

NONNVLLI volunt arsenicum ex mercurio & sulphure compositum esse, alij ex terra & aqua, plerique ex natura sulphuris. Quocumque modo id sit, eius natura talis est, vt rubeum cuprum in album transmutet. Ad eam etiam præparationis perfectionem adduci potest, vt verè perfectéque tingat, non ea via tamen quam docent multi Sophistæ, vt sunt Geber in summa perfectionis, Albertus Magnus, Aristoteles Chimista libro perfecti magisterij, Rasis, & Polydorus. Nam scriptores isti quotquot sunt, errant, vel ex inuidia de studio falsa quæque scribunt proponuntque recepta, placitáque sua, quæ nonnunquam etiam ignorarunt. Arsenicum verò tres continet spiritus naturales: primum adustibilem, corrosiuum, volatilem & omnia penetrantem. Hic spiritus dealbat venerem, & post aliquot dies reddit spongiosam. Quod artificium ad eos duntaxat pertinet propriè, qui causticã artem exer-

Digitized by Google

cent. Secundus ſpiritus eſt cryſtallinus ac dulcis. Tertius verò tingens eſt ſegregatus ab alijs prædictis. Has tres in arſenico proprietates naturales inquirunt veri philoſophi, ad perfectam ſapientum proiectionem. Barbitonſores verò chirurgiam exercentes, dulcem & cryſtallinam expetunt naturam, à tingente ſpiritu ſeparatam, in vſum cuntionis vulnerum, & ad bubones, carbunculos, anthraces, & cętera ſimilium vlcerum vitia, non niſi miti quodam artificio curanda. Cæterùm ſpiritus ille tingens, niſi purum eius ab impuro ſeiunctum ſit, à volatili fixum, & à combuſtibili tinctura ſecręta, proiectionem ſuper mercurium, venerem, aut aliud quodcumq; metallum imperfectum haudquaquam expediet ex voto. Philoſophi omnes arcanum hoc vt myſterium excellentiſſimum occultarunt. Spiritum igitur tingentem ab alijs duobus ſecretum vt ſuprà, coniungito ſpiritui lunæ, ſimulque digeri permitte ſpatio triginta duorumque dierum, ac vſque dum corpus nouum induerint. Poſtquam ad quadrageſimum diem

Digitized by Google

diem naturalem, calore Solis in inflammationem accensus fuerit, apparet spiritus candore nitido, perfectoque tingendi præditus arcano. Tandem ad projectionem aptus est, videlicet eius pars vna super sedecim imperfecti corporis, iuxta præparationis acutioris excellentiam. Resultat inde luna lucens & excellentissima, tamquam è terræ visceribus eruta. Hæc autoris nostri sententia maximè comprobari videtur ex Sibyllinis versibus vetustissimis ad hunc modum habentibus:

Nouem literas habeo, quatuor syllabarum sum,
intellige me.
Tres primæ duas literas habent singulæ,
Reliquæ reliquas, & sunt mutæ quinque;
Totius verò numeri centuriæ sunt duæ, octo
Et tres ter decades, cum septem. Intelligens autem quis sim,
Non rudis vel ignarus eris eius quæ in me est sapientiæ.

Hæc omnia conueniunt in hac dictione Græca Græcè dinumerata, ἀφρονικόν, quod ad albam tincturam attinet. Ru-

Digitized by Google

bea verò non ineſt arſenico, quocunq; modo præparetur. Non præparatũ & crudum ſola cum cupro liquatione, hoc tingit in maximam albedinem, ſed non fixam, quia tinctura cruda ſimiliter eſt volatilis; quę ſi fixetur, dubium non eſt quin fixam etiam tincturam exhibeat. Nihil enim hoc ſpiritu facilíùs metalla penetrat in ſua cruditate. Potiſſimum rei negotium conſiſtit in eius ſeparatione & fixione.

De particulari quodam arcano ad rubeam tincturam, ex vitriolo.

CAP. XVII.

VITRIOLVM nobile admodum inter cætera minerale, plurimæ ſemper exiſtimationis penes philoſophos extitit, quod præ cunctis altiſſimus Dominus Deus miris dotibus adornauit. Eius arcanum varijs figuris ænigmaticis adumbrarunt, vt hoc eſt: *Viſitabis interiora terræ, rectificando inuenies occultum lapidem veram medicinam.* Primæ omnium literę VITRIOLVM efficiunt ſimul collectæ vocum. Per terram intelligunt vitrio-

Digitized by Google

triolum, & per interiora terræ dulcedinem eius atque rubedinem. Quoniam in occulto vitrioli nobiliſſimus, ſubtiliſſimus ac fragrantiſſimus ſuccus, & purum oleũ latet, cuius extractionis modus calcinatione vel deſtillatione haudquaquam venit arripiendus. Etenim viriditate ſua priuari minimè debet, qua quidẽ ſtatim atque ſpoliatum erit, arcano pariter & virib. ſuis carere neceſſum eſt. Notandum vtiq; hoc loco mineralia nedum, verùm etiam ipſa vegetabilia, ſimiliaque virorem extrinſecus demonſtrantia, rubeum ſanguinis inſtar oleum in ſe continere, quod arcanum eorum eſt. Inde patet pharmacopœorum deſtillationes irritas, atque vanas eſſe momentiq; nullius, quia ſanguinem vegetabilium elicere nõ norunt. Ipſa natura ſagaciſſima nos docens, vegetabilium aquas omnium in citrinum colorem vertit, & inde poſtmodũ in rubicundiſſimum inſtar ſanguinis, arte ſubminiſtrante. Tardiùs id quandoque fieri, cauſa eſt potiſſima deſtillatorum ignorantum nimia præcipitatio, qua viriditas abſumitur. Naturam ſuis propriis vi-

Digitized by Google

ribus corroborare non didicerunt, quibus nobilis ille viror per ſeipſum in ruborem debet rectificari. Exemplo ſit vinum quod album eſt priùs, per ſeipſum in citrinum colorem digeſtum, cuius boetri virens color in rubeum ſub cæruleo latentem vertitur ſucceſſu temporis. Deperdita igitur vegetabilium & mineralium viriditate per ignauiam artificum, eſſentia pariter & ſpiritus olei balſamiq; arcanæ nobiliſſimi perierit. De hoc ſanguine philoſophico loquitur alibi Paracelſus, vbi de generatione ſui pygmęi homunculi in gigantem, alio loco de ſanguine & ſperma te nutrimenti corporis miſericordiæ, &c.

Vitriolum igitur in ſe multas lutoſas & viſcoſas impfectiones continet, quapropter aquâ viriditas eius eſt elicienda & rectificanda ſępius, donec terreas impuritates omnes exuat. Quibus tranſactis rectificationibus omnibus, apprimè cauendũ ne materia Soli ſit expoſita, quòd hic virorem eius in pallorem vertat, abſorpto ſimul arcano prorſum. Calido ſeruetur hypocauſto contecta, ne puluere ſordeat.

Poſt-

Digitized by Google

Postmodum vitro clauso digeratur mensium aliquot spatio, ac tantisper donec varii colores appareant supremaq; rubedo. Nec dum isto processu rubedo satis fixa fuerit existimanda, quin ab interioribus accidentalibusque terræ sit inquinamentis repurganda latiùs, ad hunc nempe modum. Rectificanda venit aceto, donec terreum inquinamentum prorsus ablatum erit, fecesq; semotæ. Hæc est eius tincturæ vera & optima rectificatio, de qua benedictum oleum est eliciendū. Ab ea vitro concluſa diligētiùs alembico superpositō mox, & bituminatis cōmissuris ne spiritus exhalet, eius olei spiritus igne suaui proliciendus est. Oleum hoc pharmacopolico balsamo quouis & aromatico delectabilius est atq; dulcius, acredine carens omni. Residebit in fundo cucurbitæ terra quædam albissima niuis instar, hanc serua tueréq; ab omni puluere. Ea ipsa terra tum demum à sua rubedine probè separata est. Deinceps arcanum maximum subsequitur, vt puta supernaturale coniugium animæ summè purificatæ, & per sanguinem ablutæ purum, eū

Digitized by Google

splendente purificatoq; suo corpore. Hoc est verum vitæ matrimoniũ cum suo subiecto, quo vita prolongatur in postremũ suum sibiq; destinatum diem absq; corruptione, sana. Ad hunc igitur modum anima spiritusq; vitrioli (qui sanguis eius existit) cum suo corpore vnitur, vt sint inseparabilia. Quapropter excipe terrã hanc nostram foliatã phiala vitrea, cui sensim oleum suum affundatur. Animam suum corpus momento recipiet amplectenturq; Nam corpus animæ desiderio plurimùm afficitur, & anima corporis amplexu plurimùm delectatur. Thoralem eiusmodi coniunctionem positam in arcanorũ fornum, quadraginta diebus ibidem contineto. Quibus absolutis, oleũ habebis absolutissimum admirãdæ perfectionis, quo mercurius & reliqua metalla quæuis imperfecta vertuntur in aurũ. Iam ad multiplicationem animum applicemus. Mercurium corporalem portione duarũ partium, tribus eiusdẽ ponderis olei partibus admiscето, maneãtq; simul diebus vt priùs quadraginta. Hac proportione ponderis & ordine multiplicatio fit in infinitũ.

Digitized by Google

De tertio particulari ad rubeam tincturam ex antimonio. CAP. XVIII.

VERVM auri balneum est antimoniũ, quem philosophi vocant examinatorem & stilangem. Poetæ verò fabulantur in isto lauacro vulcanum lauisse Phœbũ, & ab omnibus sordibus imperfectionibusq; repurgasse. Natum est ex purissimo nobilissimoque mercurio & sulphure sub vitrioli genere, in metallicam formã atq; splendorem. Nonnulli philosophi vocãunt album plumbum sapientum, vel sim pliciter plumbum. Sumito igitur antimonij eiusq; optimi quantũ voles, hoc ipsum in aqua sua forti dissolutum in aquam frigidam conijciatur, addito tantillo croco nartio, vt in sedimentum ad fundum vasis decidat; alioquí suas feces non exuit. Postquam ad hunc modum solutum erit, summamq; pulchritudinem acquisierit, donatur in vitrũ luto compactissimo circumquaq; munitum, vel in bociam lapideam, & admisceatur tutię calcinatæ subtilatæ ad perfectũ gradum ignis, cauendum accuratiùs à liquatione, quoniã vitra disrumpit nimio calore. Ab vna libra

Digitized by Google

huius antimonij, habetur omnis sublimatio perfecta spatio duorum dierum. Sublimatum hoc in phiala positum, vt tertia parte vix aquam attingat, lutato vasene respiret auoletq; spiritus, suspendatur supra tripodem arcanorũ, & vrgeatur opus igne lento primùm, Solis caloris instar: state media. Tandem decimo quoq; die sensim augeatur. Etenim calore magno rumpuntur vitra, nonnunquam etiã sinus in frusta dissilit. Dum vapor ascendit, varij colores apparent, moderetur ignis tantisper donec rubea materia conspiciatur. Postmodum aceto soluatur acerrimo fecibus abiectis. Abstrahatur acetũ, iterúmq; soluatur in aqua communi destillata, quæ rursum abstrahatur, & sedimentum igne vehementissimo destilletur, vitro diligentissimè clauso. Ascendet corpus totum antimonij in oleum rubicundissimum, rubini colorem habens, & in submissũ vas guttatim effluet, odoris fragrantissimi, dulcissimiq; saporis. Hoc est summum arcanum philosophorũ ex antimonio, quod inter oleorum arcana plerimi faciunt. Postremò tandem oleum

Digitized by Google

lis fiat ad hunc modum. Sumito puriſſi-
i ſolis quantum voles, hoc ſolui curabis
ſpiritu vini rectificato. Spiritus abſtra-
atur aliquoties, totieſq; ſoluatur iterũ:
ɔſtrema ſolutio ſeruetur cum ſpiritu vi-
i, & circuletur per menſem. Poſtmodũ
eſtilletur aurum volatile & vini ſpiritus
er alembieũ ter quatérve, vt in vas ſub-
iiſſum defluant, & in ſummam ſuam eſ-
:ntiam adducantur. Ad mediam vnciã
uri ſoluti, addatur vncia vna olei antimo
ij. Hoc illud amplectitur in calore bal-
ei, vt à ſe non facilè dimittat, etiam ſi ſpi-
itus vini abſtrahatur. Hac via habebitur
ummum naturæ myſterium & arcanum,
:ui par in rerum natura haudquaquã aſſi-
;nari poteſt. Bina hæc olea modo qui di-
ɔtus eſt vnita, concludantur in phiala, &
ſuſpendantur ſupra tripodem vno men-
ſe philoſophico, & foueantur igne lentiſ-
ſimo. Quamquam ſi temperatur ignis de-
bita proportione caloris, triginta & vno
diebus negociũ hoc abſoluitur, & in per-
fectionẽ adducitur, qua mercurius & im-
perfecta quæuis mẽtalla perfectionem ac-
quiruat auri. Proiectionis tamen in hoc

Digitized by Google

opere iustum pondus assignari nō potest, licet ipsa tinctura trahatur ab aliquo subiecto certa ꝓportione, ac requisitis ad artem instrumentis. Etenim ista medicina tingit aliquando triginta, quadraginta, nonnunquam sexaginta, octuaginta, ac centū impfecti metalli partes, vt eius negotij cardo potissimùm circa medicinæ mundationem & operantis industriā versatur, item iuxta maiorem vnius quàm alterius imperfecti corporis præmanibus assumpti munditiam & puritatē. Quandoquidem vna venus purior altera, quò fit vt determinatū pōdus haberi nequeat in proiectione. Hoc loco notatu dignū, vt si contingat operantem tincturę nimiū assumpsisse, hunc errorem additione poterit imperfecti metalli corrigere: si verò subiecti nimium, quo tinctura vires debiliores effectæ sint, vitium hoc cineritio facilè vel cimentationibus, aut per crudū antimonium ablutionib. superfluum mollitur. Nihil in hac parte quod operantem remoretur vel impediat: solum hoc sibi proponat quod à philosophis omissū est, & ab aliquibus studiosè velatum, videlicet

et in proiectionibus, excitationem imperfectorum corporum quiescentiũ esse necessariam, id est animationẽ, vt loquuntur, de qua nonnulli dixerunt metalla sua non esse vulgaria, quia viuunt animamq; habẽt. Sumito veneris igitur in bracteas tenues factæ quantum voles, decem, viginti vel quadraginta libras, pultibus ex arsenico & tartaro calcinato subactis incrustetur, & in suo vase calcinetur spatio viginti quatuor horarum. Tum demum in puluerẽ tusa venus abluatur, ac mundetur optimè. Iteretur calcinatio cũ ablutione ternis quaternisq; repetitionibus. Hac via mundatur & purgatur à crasso virore, & immundo suo sulphure. Cauendum vtiq; à calcinationibus cõmuni sulphure factis: nam quod bonũ est in metallo, prorsum deprauat, malum quoq; peius efficit. Ad marcas decem istius purgatæ veneris, addatur vna purę lunæ. Vt medicinæ per proiectionem opus acceleretur, hoc medio est opus: etenim ab immundo sulphure coinquinatur opus, vt ad superficiem transmutati metalli nubes obducatur, aut sulphuris loppis metallũ

Digitized by Google

permiſceatur, & vnà cum illis abijciatur. Verùm enimuerò ſi proiectio fieri debeat rubei lapidis ad rubeam tranſmutationẽ, ſuper aurum primò cadat oportet, poſtmodum ſuper lunam, aut aliud metallũ vt ſuprà narrauimus repurgatum, & inde perfectiſſimum aurum exurget, deo dante, cui laus, honor, & gloria. Hactenus de tincturis vniuerſalibus & particularibus ex Paracelſi præſcriptionibus, infrà de quibuſdam augmentationibus per fixationes atque tincturas naturales tractabitur.

De prima huius artis origine, ſucceſſu & corruptione per Græcos.

CAP. XIX.

PRIMVS profeſſor ac inuentor artium Adam & huius, per lumen à Deo ſibi conceſſum, à quo rerum omnium cognitionem habuit ante & poſt lapſum, præſagiuit mundum per aquam eſſe renouandum vel potiùs caſtigandum, pauloq; minùs quàm delendum. Hoc ipſo factum eſt, vt eius ſucceſſores duas lapideas tabulas erigerent, quibus omnes artes naturales à

Digitized by Google

les à principijs ſuis inſculpſerunt, idq; hieroglyphicis characteribus, vt præſagium hoc poſteris etiam innoteſceret, ac obſeruaretur periculorum tempore futurorũ matura prouiſio. Noach poſtmodum in Armenia tabularum vnam inuenit ſub mõte Araroth tranſacto diluuio, qua quidem ſuperioris firmamenti, & inferioris globi, rationes & planetarum curſus deſignabantur. Tandem vniuerſales eiuſmodi notiones particulatim in diuerſa diſtracæ, viribus ſuis imminutę ſunt, vt hæc ſeparatio hunc aſtronomum, illũ verò magum, alium cabaliſtam, & quartum alchimiſtam effecerit. Vulcanicus ille Abraham Tubalchain aſtrologus & arithmeticus maximus, ex Ægypto in regionem Chanaam traduxit; vnde rediẽte ad ſuos in tantum tum primùm Ægyptij faſtigiũ ſurrexerũt, vt ab iſtis etiam ad alias nationes eiuſdẽ rei ſapientia tranſierit. Quandoquidem Patriarchã Iacob oues picturaſſe variis coloribꝰ magię membro credendum eſt. Semper enim Hebræi, Chaldæi, Perſæ, & Ægyptii penes Theologiã has artes liberales, vti ſummam philoſo-

philam, suis proceribus atq; sacerdotibus proposuerunt addiscendas. Non secus euenit Moysis temporibus, quib. cùm sacerdotes, tum ipsi medici magos inter electi sunt: isti quidem in illorum iudiciũ, quod sanitatem concernebat, præsertim in lepra cognoscenda. Moyses etiam cura & impensis filiæ Pharaonis in scholis Ægyptiorum instructus est. Non aliter Daniel ab ineunte ætate Chaldæorũ doctrinam suxit, vt in Cabalistam euaderet testantur eius diuina præsagia & expositiones istorum verborum, *Mene Thesselphares*. per propheticam enim & cabalisticã virtutem hęc verba sunt intelligenda. Huius artis cabalisticę traditio apud Moysen & Prophetas admodum familiaris fuit olim, & plurimum in vsu. Elias propheta suis cabalisticis numeris multa prædixit. Itidem & antiqui sapientes hac arte naturali & mystica Deum probè nosse didicerunt, & in eius mandatis huiusmodi lẽgibus perstiterunt ac ambularunt firmiùs. Pariformiter libro Samuelis habetur veros Bereliſticos diaboli sortẽ secutos non fuisse, verùm diuina permissione visionis appa-

Digitized by Google

ıpparitionumq; verarum fuiſſe partici-
ıes: idipſum libro de ſupercœleſtibus la-
tiùs vrgebimus. Donum eiuſmodi ſacer-
lotibus in diuinis præceptis ambulanti-
ıus à domino Deo cõceſsũ eſt. Mos Per-
ſis fuit neminem in regem, præter ſophũ
d eſt magum re ac nomine ſublimatum,
ıdmittere: quod vtiq; patet hoc ipſo regũ
ſuorum nomine Sophi. Tales etiam ex-
titerunt illi ſophi ac magi Perſę, qui Chri-
ſtum ab oriente queſiuerunt, & naturales
ſacerdotes appellati ſunt. Ægyptii quoq;
à Chaldæis & Perſis hanc Magiam & Phi-
loſophiam aſſecuti, ſuos ſacerdotes ean-
dem ſapientiam addiſcere voluerunt, in
qua tantum fructum perceperunt, vt cir-
cunuicinis omnibus regionib. venirent
in admirationem. Hac de cauſa Hermes
verè Triſmegiſtus nominatus eſt, qa rex,
tum ſacerdos atq; propheta, magus & ſo-
phos rerum fuit naturalium, qualis etiam
Zoroaſtes extitit. Poſtmodum vbi filius
Noach tertiam mundi partem occupauit
à diluuio, hęc ars in Chaldæam & Perſiam
vi quadam irrupit, & inde in Ægyptum.
Id cùm ſuperſtitioſi & idololatræ Græci

ſubodoraſſent, eorum aliqui ſagaciores ad Chaldæos ſe contulerunt, ac ad Ægyptios, vt ex iſtorũ ſcholis eandem reportarent ſapientiam in Græciam. Verumenimuerò cùm non arrideret eis theologicum biblicúmve legis Moſaicæ ſtudium, proprio ſuo genio confiſi, à recto fundamento naturalium eiuſmodi ſecretorũ & artis Phyſices exciderunt. Exẽplo patet, cùm tã fabulosè de Moſaicæ legis doctrina ſenſerint, ac titubarint. Ægyptiis mos fuit eiuſmodi traditiones tam excellentis ſapientiæ, non niſi figuris ænigmaticis & abſtruſis hiſtorijs vocabulisque proponere. Quæ omnia poſtmodũ Homerus Græcus ille, fabuloſo poematum artificio magis adumbrauit. Acceſſit Pythagoras qui plurima ex lege Moyſis & veteris teſtamenti permiſcuit. Pariter & Hippocrates, Thales Mileſius, Anaxagoras, Democritus & alij ſua non deſierunt ingenia humana his applicare: quamuis eorum nullus Aſtrologiæ, Geometriæ, Arithmeticæ nec Medicinæ phyſicæ verarum peritus eſſet. Impediuit eos nimirum ſua ſuperbia, quæ diſcipulos aliarum natio-

Digitized by Google

ionum admittere noluit. Cumq; nonnihil à Chaldæis & Ægyptijs percepissent, ongè superbiores accidente, quàm erant antea naturâ, facti, subtilioribus figmentis rem veram acuere non verentes, philosophiam quandam describere conati sunt, quę postmodum ab istis Grecis corruptissima deriuauit ad Latinos Italos. Qui tandem hac imbuti & instructi, suis quoq; dicterijs onerarunt. Ab his omnibus ad hunc modum laruata per totam Europam disseminata est, vt multas vbique gentium Academias construxerit in eiusmodi suorum dogmatum propagationẽ, qua iuuentus instrueretur, sed potiùs destrueretur, & in hunc vsque diem penes Germanos, & alias Europæ nationes viget. Chaldæi verò, Persæ & Ægyptij habuerunt eandem arcanorum naturæ primitiuæq; Physices incorruptæ cognitionem, item eandem religionem, mutatis dùntaxat sapientiæ nominibus. Chaldæi & Persæ suam doctrinam vocauerunt olim Sophiam atque Magiam. Ægyptij verò ob annexum sacrificiũ vocarunt sapientiã suam Sacerdotium. Per-

Digitized by Google

ſarum Magia & Ægyptiorum Theologia docebantur olim in ſcholis ambæ ſimul. Quãuis in Arabia, Africa, & Græcia ſcholæ multæ doctiq; viri fuerint olim, vt Albumazar, Abenzagel, Geber, Raſis, Auicenna apud Arabes: Machaon, Podalirius, Pythagoras, Anaxagoras, Democritus, Plato, Ariſtoteles, & Rhodianus pene Græcos; nihilominus varij ſenſus & diſſenſio inter ſe fuerunt, & quoad Ægyptiorum ſapientiam diſcordes extiterunt. Pythagoras ea de cauſa ſophus vocari noluit, quia ſuo tempore ſacerdotium Ægyptiorum, & ſapientia perfectè vt par erat minimè docebantur, etſi multa nihilominus inde reportaſſet arcana myſteria, Anaxagoras quoq; plurima: patet ex diſputationibus quas de ſole & eius lapide facit, & quas à morte ſua reliquit: Ægyptijs tamen in multis contrarius fuit. Quapropter iſtorum diſcipuli noluerunt appellari ſophi, nec magi, ſed Pythagoram ea in re imitantes philoſophiæ nomen aſſumpſerunt: ipſi tamen non niſi ſcintillas quaſdam, vt vmbras, ex Magia Perſarum & Ægyptiorum reportarunt.

Ve-

Digitized by Google

Verumenimuero Moyſes, Abraham, Salomon, Adam qui primus, Elias, & Magi ab oriente ad Chriſtum venientes veri Magi fuerunt & Sophi diuini, necnon Cabaliſtæ: quorũ artis & ſapientiæ Græci parum, aut prorſus nihil deguſtarunt. Quapropter iſtorum ſcilicet Græcorum philoſophicam ſapientiam, vt ſophiſticatam ſpeculationem ab alijs veris artibus & ſcientijs degenerem, longè lateq; diſtantem, ac ſeparatam relinquimus. Plurimi tentarunt ſecretiſſimam iſtorum ſapientum Magiam cùm ſcrutari, tum in vſum reducere; idipſum tamen adhuc factum non fuit. Plerique hac noſtra tempeſtate exaltant Trithemium, alij Baconem & Agrippam ob Magiam & Cabalam; quæ tamen per omnia concordare non videntur in omnibus. Magia nanq; eſt ars & facultas per quam, ad elementorum, corporum & fructuum ſuorum, proprietatum, virium, & abſtruſarum operationum cognitionem peruenitur. At ipſa Cabala ex Anagogia viam ad Deum hominibus ſtruere videtur, ac docere quínam cum ipſo viuendum, & ex ipſo

Digitized by Google

ſolo prophetandum ſit. Nam plena diuinis eſt myſterijs Cabala, vti Magia naturalibus arcanis: præſagia ſiquidem illa futurorum, ex natura præteritorum & præſentium effari docet; huius autem operatio conſiſtit in creaturis omnibus, tam cœleſtibus, quàm terrenis corporibus cognoſcendis intrinſecus, quid in ipſis occultetur, quę vires atq; virtutes lateant, cui deſtinata ſunt ab initio, tum quibus proprietatibus dotata. Hęc & ſimilia vinculũ exhibent, quo cœleſtia terrenis coniunguntur, vt ocularitèr etiam aliquando percipitur ac ſenſualiter à ſuis operationibus. Talis influentiarũ cœleſtium coniunctio, vel impreſſio, qua in inferiora corpora cœleſtes virtutes operantur, Gamaheum cõiugium virium & proprietatum cœleſtium cum elemẽtaribus corporibus dictum fuit olim à Magis & Sapientibus. Inde fluxerũt excellentiſſimæ coniunctiones & commixtiones aſtrorum ſuperiorum cum inferioribus aſtris, id eſt Solis & planetarum cum vegetabilibus, mineralibus, & animalibus. Diabolus ſemper tentauit adhuc miris conatibus

Digitized by Google

tibus totisque viribus eiusmodi naturæ lucem obfuscare. Nec in totum sua spe frustratus est, cùm totam Græciam ea oriuarit, & eius loco speculationes humanas & meras blasphemias in Deum & eius filium eò gentium introduxerit. Magia vtique suam originem ex diuino Ternario & ex Trinitate Dei duxit. Etenim creaturas omnes hoc Ternario Deus insigniuit, ac digito suo hunc hieroglyphicum characterem ipsis insculpsit, vt nihil etiam in rerũ natura valeat assignari, quòd hoc dono diuini Ternarij careat, quódve ocularitèr hoc ipsum nõ demonstret. Creatura quidem nobis creatorem intelligere ac videre docet, vt etiam diuus Paulus ad Rom. testatur. Fœdus igitur hocdiuini Ternarij per totam rerum substantiam diffusi, est indissolubile, per quod etiam habemus arcana totius naturæ ex elementis quatuor. Ternarius enim cum magico quaternario, perfectum septenarium producit multis arcanis dotatum, notisque demonstratum. Et quum quaternarius in Ternario quiescit, oritur lux mundi in horizonte

æternitatis, totumq; vinculum cum Deo nobis exhibet. Ad hæc etiam accedunt vires & operationes creaturarum omnium, & vsus earum suis arcanis signis, characteribus & figuris insignitarum, vt in eis vix minimum punctum occultum relinquatur, quod non examinatione pateat. Quandoquidem vbi Quaternarius & Ternarius ad Denarium ascendunt, eorum fit ad vnitatem regressus. In isto cõcluditur arcano omnis occulta rerum sapientia, quam Deus cùm verbo suo, tum creaturis manuum suarum palàm fecit suis hominibus bonæ voluntatis, vt veram eius haberent notitiam: sed alio loco de his latiùs tractatum est. Patet ex his apertissimè Græcos fuisse primos omnium artium corruptores. Isti magicam (quæ priusquam ad ipsos peruenisset divina sanctè pureque tractabatur ab Hebræis, Chaldæis, Persis, & Ægyptijs) sophisticationum suarum inuentionibus conspurcarunt, quod soli Deo conueniebat, adscribentes diabolo, pias preces & sinceras orationes in superstitiones & nefarios ritus conuerterunt: vnde factũ vt loco

Digitized by Google

vt loco Magiæ Necromantiam docuerint; & pro vera Physica somniatã phantasiam inanem & vacuam, pro Astronomia fictum idolorum diabolorũ regnum excogitarunt, cui Saturnum, Martem, & Venerem, ac Mercurium præesse voluerunt, sumptis nominibus latronum, furum, & meretricum, quibus suos Deos decorarent; & ita cœlo non parcentes, hoc ipsum in infernum transmutare conati sunt. Hac via totũ adhuc mundum seduxerunt, vt nemo se magum profiteri, neque sapientem ob capitalem pœnam audeat, nulla iam differentia facta inter Græcorum magiam necromanticam, & pristinam Hebræorum sapientiam & Cabalam sanctam. At quia mundus (vt aiunt ex vulgato prouerbio) vult decipi, currat ergo cum currentibus suis. Maneamus in inconcusso lapide fixi. Sed ad institutum redeamus, tincturasque philosophicas iam, extra lapidis processus antea dictos elaboratas, etiam audiamus à Paracelso.

Digitized by Google

De cimentis & cimentationibus metallorum. CAP. XX.

ANTEA de præstantissimis & maximis philosophorum tincturis audiuimus, modò minores est quòd in medium adferamus, quia non veniunt in vsum rei medicæ pro corporibus hominum, at solum ad metallorum nebulas tollendas.

1. Primum igitur cimentum est regis, non pro vulgato more descriptum à Paracelso (verùm ex sola, quam fecit, experientia) veterum vsum non obseruantur. Sumatur florũ æris, antimonij, laterum, salis communis ana libra semis. Trita minutiss. simul omnia cõmisceantur, vinoq; postmodum imbibantur & exiccentur, idq; vigesies & quater. Hoc puluere laminata luna cimentetur ignis gradu medio quatuor horis, postea tot horis igne mediocri, postremò fluxionis igne horis duodecim. Tum demũ excipe reguli, eumq; laminatum ex priore processu, & cum eisdem cimentabis rebus, ignis quoque gradibus obseruatis, hoc ipsum quater aut quinquies repetendo. Tandem fulminetur per cineritium, & lopparedu

catur

catur in lunam. Instrumẽta, vasa videlicet, optimè sunt perlutanda, & firmissimè claudenda. Prolixũ hoc loco ponere me processum ea de causa putato, quia breuib. ignis progressibus, experientia nihil boni docere voluit. Quandoquidẽ ignis diuturnitas & violentia sunt potissima cimenti regalis fixatio: imò longè melior esset, si quatuor diebus naturalib. in eiusmodi cimento quę dicta sunt cõtinerentur. Notandũ etiam floreseris per vitriolũ extrahẽdos è cupro primùm esse; nam in eo natura quędã fixationis habetur multis de causis. Antimonium similiter est fixandũ, cum virtutũ suarum tamen retentione quas habet, putrefaciendo & repurgando; vires enim eius non satis cognosci possunt. Itẽ lateres à bono tecto sumi debent; inest enim & ipsi tecto cõstrictionis & fixionis venarũ vel pororũ in metallis, aliqua facultas. Sal fixat etiam & corrigit leprosam lunã à sua nebula. Quatuor igitur hæc in huius cimenti cõpositione cõuenire necessarium est. Cæterùm obseruandus ignis, aliudq; nihil addendũ, metallúmve nullum; per seipsum enim est sufficiens.

Digitized by Google

2. Secundum cimentum ſoli dumtaxat conuenit, in quo tria potiſſimùm accidentia notanda ſunt. Nonnunquã reperitur ſol in cimento pro quarta vel media parte deficiens, quia nõ ſatis à natura fixus, ſed immaturus adhuc exiſtit. Quapropter cimentandus venit, quo partem volatilem ſui corporis cum fixa retinere valeat; alioqui vel in cimento, vel in cinritio, & quandoq; in aqua forti ſeparatur immaturum hoc à fixo ſuo corpore. Secundum accidens in ſole plurimo, coloris pallidioris, & remiſſioris flauedinis cauſa, conſpicitur, qui color cimẽto quidem eſt ad hunc modum inferendus, vt in examine quouis maneat abſque diminutione corporis. Tertium verò concernit pondus, ob cuius defectum vilius aurũ exiſtimatur quò leuius: grauius enim plumbo, & (vt multi volunt) argento viuo debet eſſe. Hoc indicio maximè probatur ac reprobatur, quòd minùs alijs fallere poteſt: nam & colore, & conſtantia facilius imponitur oculis, quàm tactui põdere. Hæc omnia ſunt ad hunc modum emendanda. Sumatur antimonij, flores

Digitized by Google

æris ana libra ſemis, mercurij coagulati fixi drachma. Commiſceantur omnia & imbibantur oleo antimonij rubeo tamdiu donec omnino rubeſcant: his poſtmodum cimentetur aurum ſubtiliter laminatum, vel granulatum igne liquationis, horis vigintiquatuor, abſque diminutione caloris, in fuſorio vaſe perquam optimè clauſo. Tranſacto hoc tempore, regulum excipe; per crudũ antimonium poſtmodum actum liquefiat addita chryſocolla, & in formam oblongam effundatur. Hoc eſt optimum ſolis ad omnes prædictos gradus cimentum.

3. Tertia cimentatio hæc eſt. Antea cimentationum duas fixationes poſuimus ad ſolem & lunam multiplicandum neceſſarias, iam eſt quòd imperfectorũ metallorum etiam in ea parte rationem habeamus, vt ſuo pariter cimento reddantur idonea ad cimentariam tincturam in ſe recipiendum, quam recipere nequeũt niſi priùs ad hunc modum præparata. Corpora tantùm quatuor imperfecta ſub iſto cimento ſunt comprehẽdenda, mercurius autem excludendus, ſuoque pecu-

Digitized by Google

liari cimento reſeruandus. Sumatur antimonij libra vna, ſalis petræ libræ duæ, ſalis communis, ſalis tartari ana libra ſemis. Omnia ſimul permixta ponantur in vas fictorium, ſtrato ſuper ſtratum collocato cum laminis aut limaturis metallorum. Cimententur optimè clauſa horis duodecim igne violentiſſimo, qui duabus ab initio leuis fuerit. Abſolutum hoc tempore quod remanſit eximatur, loppa videlicet cum regulo ſimul. Notandum non omnes eiuſmodi cimentationes regulum exhibere, ſed loppas etiam earum aliquas, quæ poſtmodum in ſaturno coquendæ ſunt iuxta communem vſum, & poſtea ſaturnus hic adurendus in teſta, ſuper quam inuenietur metallum fixum. Hoc loco notanda differentia quæ eſt ſeparationis per teſtam, & per cupellam cineritij; metallum in in iſtam ſubintrat, ſuper illam verò manet. Quod ſuper teſtam remanſit metallum ſecundò cimentabis ac tertiò, vt ſuprà, quò fixius euadat, ac ſuper cineritium maneat. Quo peracto fixum eſt & idoneum ad cimentariam tincturam recipien-

Digitized by Google

cipiendum. Duo, tria, vel quatuor metalla simul coniungi possunt, ac vtilius. Sumantur itaque limaturarum martis, veneris, iouis, & saturni, stratificentur cum prædictis, vel saltem cum antimonij, salis ana libra vna, ad limaturarum dictarum libram semis, fiat vt antea narrauimus.

4. Quarta cimentatio minerarum est metallum in se perfectum habentium, & illud per communem liquationem amittentium. Notetur hoc loco metalla melius figi non posse, quàm dum cruda sunt. Hac via metalla reperiuntur in mineris quæ nunquam alias apparent. Eiusmodi transmutatio fit in mineris & metallis ante liquationem, vt metalla valeant in propria sua figi natura, vel in aliud metallum transmutari. Quare duo cimenta sub vno hîc intelligenda sunt: prius ad fixandum in minera metallum absque transmutatione: posterius ad veneris mineram in solem, aut alterius metalli, transmutandum. Præstantiores enim spiritus mineris insunt quàm ipsis metallis, gradationes

Digitized by Google

& fixationes metallorum potissimùm adiuuant, cùm in se contineant colores atq; tinctura in sua materia nondum igne mutata. Fixionis igitur in sua minera metalli descriptio talis est: Sumatur minerae martis libra vna, huic optimè tritae addantur antimonij, salis nitri ana libra duae. Liquationis accendantur igne conclusa fortiter atq; lutata, & ita maneant horis vigintiquatuor. Postmodum exempta & cum saturno reducta fulminentur, & inuenies metallum fixum in suo decenti colore; sic de reliquis mineris intelligendum. Spiritus enim metallorum, adhuc in suis mineris existentes, crudi progrediuntur in suis coloribus & essentijs. Minerarum transmutationis descriptio haec est: Sumantur croci ex floribus martis, florum ex croco veneris, vitrioli, aluminis ana libra semis, salis communis praeparati libra vna, minerae libra duae. Liquefiant omnia humiditateq; priuentur, & cimententur horis duodecim. Postmodum in saturno liquentur, & fulminentur, quo peracto reperietur in cupella cineritij transmutatio. Poterit adeiusmo-

Digitized by Google

iusmodi transmutationem, etiam metallorum addi mixtura, considerando tamen vnius quàm alterius maiorem aptitudinem, qua faciliùs transmutatio fiat.

5. Quinta cimentatio corporum est volatilium, vt mercurij vulgi & aliorum quatuor metallorum imperfectorum. Differentia primo loco notanda est inter mercurium vulgarem, & metallorũ, quod ad suas tincturas attinet. Iste plus tincturæ satis exhibet ex præparatis metallis, illo communi. Pariter intelligendum est vtrumque mercurium, corporalem & vulgarem esse coagulandum, quò cimentum sustinere valeat, ac recipere corporalem substantiam cum tinctura coloreque, vt optima decet metalla. Coagulatio mercurij hæc est: Sumatur aqua fortis à solutione lunæ viribus & acredine priuata prorsum, & soluendi facultate. In hanc vtrumuis conijcito mercurium, & calefacta parumper aqua perturbetur in pultes, coagulabitur in ea mercurius, & in formam indurescet metalli fragilis. Exemptus ab aqua lauetur toties donec dulcescat, & inde cimente-

Digitized by Google

tur vt infrà. Sumantur boracis vncia duæ & semis, salis armoniaci vncia semis, croci florum æris, florum croci martis ana vncia vna, vitrioli calcinati, aluminis calcinati, lapidis hæmatitis, boli armeni ana vncia semis. Misceantur optimè trita simul & imbibantur aliquoties vrina, postmodum fiat in fusorio vase stratum super stratum, strictissimè conclusis omnibus atque lutatis. Liquescant igne cimentario per horam lento priùs, pòst aucto per horam aliam, & per aliam demum violentissimo. Deinceps liquescant in saturno & fulminentur, ad hunc modum habebitur mercurij transmutatio. Potest & alia via coagulari ac cimento transmutari, vt sequitur. Sumatur cinabaris, & boracis ana vncia semis. Liquefiant ambo simul in corpus vnum, quod sublimetur ex more cinabaris, vt corpus rursum vnum fiant, cui tandem adijciantur, salis communis calcinati, florum æris, croci martis, lapidis hæmatitis, boli armeni ana drachmæ duæ, supradicti corporis vncia vna. Fiat stratum super stratum in fusorio vase, pòst ea len-

Digitized by Google

ea lentè sex primis horis igniantur, & alijs sex horis auctior sit ignis, postremò duodecim horis adhuc violentissimus. Quo facto rursum vt suprà sublima & cimenta, quarto vel quinto cimento cinabarim fixam inuenies, quam reduc per saturnum, & fulminetur, & habebitur eius transmutatio: sic de reliquis volatilibus corporibus metallicis agendum erit.

6. Sexta cimentatio partis est vnius solis cum altera lunæ parte, hæc plus omnibus alijs tincturæ recipit, ac citius operatur, quæ gradata fuerunt priùs & fixata corpora. Sumatur cinabaris, florum æris, hæmatitis, salis armoniaci, calaminaris, sulphuris, salis communis, vitrioli, aluminis ana vncia semis, croci martis vncia vna. Trita simul omnia & mixta in corpus vnum exiccentur igne parumper, & imbibantur postmodum vrina, tandem stratificentur cum supradictis metallis simul colliquatis & laminatis. Ponantur ad ignem & liquescant sex horis; postea cimentum innouato, ac alijs sex horis li-

Digitized by Google

queant; tertiò duodecim, & quartò vigintiquatuor; postremò fulminentur per saturnum, & habebitur transmutatio. Si tamen alia metalla vt venerem & martem assumpseris, plure opus est puluere & igne. His paucis libellum nostrum de cimentis absoluimus, quos satis amplè clareque cimentationes docuimus. Quamquam & aliæ multæ descriptiones aliorum habentur, quas à nostris excludimus, eas tantùm posuimus quæ magis per experientiam vtiles à me compertæ sunt. Iam de gradationibus etiam aliquid audiamus ex Paracelso.

De gradationibus metallorum.
CAP. XXI.

QVATVORDECIM hoc loco metallorum gradationes ponere visum est, etsi longè plures aliæ reperiantur, eas tantùm congessimus quæ certa constant experientia, & scriptu dignas esse scimus. Sub triplici differentia præparatæ sunt, vti per aquas fortes, per olea, reliquæ verò per liquores.

I. Gra-

Digitized by Google

1. Gradatio prima per primam aquam fortem fit ad hunc modum: Sumantur vitrioli, aluminis, salis nitri ana libræ duæ; floris æris, croci martis, hæmatitis verto vnus, id est, quarta pars libræ; cinabaris ℔. ß. antimonij verto vnus & semis, arsenici verto semis. Omnia simul destillētur in aquā fortem, quæ purificetur & rarificetur iuxta similium aquarum vsum, & in ea cimentatam soluito lunam aut partem cum parte, lunam atq; venerem, & in digestione contineantur vno mense, postmodum residentiæ fulminentur, & habebitur transmutatio. Quod residuum adhuc in aqua forti fuerit, præcipitetur & fulminetur vt suprà: sic habetur argēti reliquum. Notandum interea singula præparari debere priusquam in vsum veniāt gradationum, alioqui per immunditiem plurimùm impeditur omnis trāsmutatio.

2. Secunda gradatio per secundam aquā fortem. Huius secundæ gradationis processus optimè notandus est, vt qui maiori lucro subtilitateq; fiat cæteris alijs per aquas factis. Sumatur itaq; salis petræ, cinabaris ana libra vna; conterantur, & ex

Digitized by Google

eis aqua destilletur, quã serua. Hoc ipsum feceris etiam, et sub eodem ponderecum antimonio & arsenico. Confunde simul ambas aquas, & addatur salis nitri, aluminis ana libra vna. Rursum omnia simul destillentur, in modum aquę fortis. Ad omnia metalla, quę fuerint in hac aqua dissoluta, & in digestione manserint, magis quàm sit credibile, perfectionis operationes, vires atq; virtutes adimplentur, cùm in eiusmodi compositionem ingredientibus, veræ transmutationis metallorum in se corporalem materiam habentium, plenæ facultates delitescunt. Tres enim istę destillationes, aquæ suæ fortitudine tam vehementer tingunt, vt maior aut vehementior in aquis fortibus operatio nulla reperiri queat.

3. Tertia gradatio per tertiam aquã fortem. Sumatur cinabaris, arsenici, antimonij ana libra semis, salis petræ libræ duæ, sulphuris libra semis. Trita misceantur, & destillentur in aquam fortem igne violentissimo. Postmodum sumantur huius aquæ partes duę, aluminis communis, aluminis plumosi ana pars vna & semis, vitrioli

rioli pars vna, viridis æris, croci martis a-
ia pars semis. Hæc simul omnia destillẽ-
ur in aquam fortem igne vehementissi-
no. Tandem ad hanc aquam omnem sũ-
nãtur sui capitis mortui duæ partes, anti-
nonij, viridis æris, cinabaris, sulphuris a-
a pars semis. Destillentur iterum in a-
uam vt priùs. In hac aqua forti soluatur
nedia pars in decem partibus, florum æ-
is, croci martis; postmodum clarificetur
qua, & in ea soluatur metallum, ac dige-
atur. In remanẽtijs plus solis reperietur,
uàm bene credibile sit p̃ artẽ fieri posse.

Quarta gradatio per primum oleum.
umatur antimonij libra vna, mercurij
ıblimati libra semis. Destillentur ambo
mul igne violento per alembicũ vel re-
ɔrtum, ascendet rubedo quædam instar
nguinis & spissa, quæ tingit vnamquãq;
inam in solem, & hunc etiam pallidũ ad
ıpremum gradum coloris permanentis
dducit per digestionẽ suo tempore con-
nuatam.

Quinta gradatio per secundum oleum.
umatur olei philosophorum libra vna, a-
ıminis calcinati, talci citrini (aliàs colco-

Digitized by Google

tharis citrini) ana libra ſemis. Deſtillentur igne violento. Poſtmodum innouentur ſpecies in priori pondere, & addatur cinabaris, viridis æris, ſulphuris ana vncia ſemis. Rurſum deſtillentur, & poſtea rectificentur in puritatē aquæ; huic injicitur luna, maneant in digeſtione. Reſidentia tandem præcipitetur, & reducta per turnum fulminetur.

6. Sexta gradatio per tertium oleum. Sumantur ſulphuris viui libræ duæ, olei libræ quatuor. Coquantur in compoſito, & hoc in oleum deſtilletur, cui plus addatur viui ſulphuris, & coquatur vt priùs in compoſitum, ac digeratur vno menſe, vel duobus. Poſtmodum addatur ſalis petræ, vitrioli, aluminis, florum æris, croci martis, cinabaris verto ſemis. Deſtilletur de quicquid aſcendere volet, liquoribus amotis oleum ſeruetur. Huic addatur in caput mortuum, & ſpecies iterum ſuprà dictæ, ſimulq; deſtillentur vt priùs. Deſtillatum rurſus affundatur fecibus, putrefiat vno menſe, ac deſtilletur iterū. Eucuatis poſtea coloribus, rubeum oleum ſeruetur & rectificetur vt oportet. Poſtremò lami-

laminæ digerantur in eo suo tempore, tã-
lem reducantur & fulminentur.

. Septima gradatio per primum liquo-
em. Omnes istæ, vel oleaginosæ sunt, vel
quosæ: de prioribus priore loco dicetur.
ſumatur mellis libra vna, & in eo coqua-
ur vitrioli, aluminis ana vncia vnus, alu-
ninis iameni vncia semis. Destilletur ex
is aqua per violentum ignem, & addatur
estillato sui capitis mortui, & sulphuris
na vncia semis. Hæc simul in formã he-
atis decocta, ac vno mense digesta destil
ntur, & in puritatem destillatum recti-
cetur. Postmodum addantur salis armo-
iaci, florum æris, croci martis, aluminis
na vncia semis, vitrioli vncia vnus, anti-
onij fixi rubei, arsenici fixi rubei ana vn-
æ duæ. Trita & in destillatũ iniecta stent
calore diebus decem, postea separetur
quor à fecibus ac purificetur. Huic inij-
antur laminæ metallicæ, maneantq; si-
ul in mediocri digestione vsq; ad perfe-
ionem. Postremò quidem reducantur
fulminentur.

Octaua gradatio per secundum liquo-
m. Sumatur sufficiẽs aqua fortis, in qua

Digitized by Google

ſoluatur pro tertia parte ſol, in alia venus, & in tertia mars. Solutiones confuſæ deſtillentur in aquam, quæ ad ſuas feces affuſa deſtilletur iterum, affundatur ac deſtilletur, idque toties donec inde fiat liquor admodum ſpiſſus. Huic addantur mellis deſtillati & præparati partes ſex plus quàm priùs, & vno menſe digerantur omnia, poſtea ſeparato phlegmate ſuperfluo ſeruetur liquor, in quem limaturæ metallorum proiectæ digerantur vno menſe, & poſtremò coagulentur in maſſam vnam & corpus vnum, hoc fulminetur, quartificetur, & fulminetur iterum, ad hunc modum inuenietur optima tranſmutatio.

9. Nona gradatio per tertium liquorem. In aqua forti ſoluatur viridis æris quantum poteſt, addatur vitrioli & ſalis armoniaci ana decima pars viridis æris, per menſe teneantur in equino fimo, ac poſtea deſtillentur in aquam, refundatur ad ſuas feces, deſtilletur ac refundatur toties donec inde fiat liquor oleoſus, injiciantur limaturæ metallorum, & in digeſtione reperietur tranſmutatio. Quamuis hic liquor

liquor paucus sit, plurimum nihilominus metallum iuxta suam quantitatẽ tingit.

10. Decima gradatio per quartum liquorem. In optima aqua forti soluatur chalybis quantum potest, solutio maneat in digestione vno mense, & inde fiet compositum, & color vnus. Destilletur etiam in liquorem, in quem limaturæ metallorum proiectæ maneant in digestione, donec liquor incorporetur. Tum demum simul ambo fulminentur per saturnum, & inuenietur trãsmutatio, quæ separetur & præparetur vt moris est.

11. Vndecima gradatio per quintum liquorem aqueum primum. Sumantur alis petræ purgatissimi libræ quatuor, quòd à suo phlegmate repurgetur, salis communis præparati libræ duæ. Commixta simul destillẽtur sexies vel novies, ic toties donec ambo per alembicum in ubmissum vas transeant omnino. Huius quæ libræ duæ, florum antimonij, florũ ris, florum martis, florum sulphuris a- a vnciæ duæ, vitrioli, salis armoniaci, a- uminis ana vnciæ duæ & semis; mixta

Digitized by Google

simul omnia maneant in digestione diebus quatuor & viginti, postmodum separentur, in aquam purissimam, in qua luna gradetur, atq; metalla per digestionē, fulminentur per saturnum, quartatione separentur, & fulminentur iterum.

12. Duodecima gradatio per secundam liquorem aquosum. Sumantur vini acetis correctissimi libræ tres, aquæ salis petræ, aquæ salis communis ana libra semis, vitrioli, aluminis plumosi, aluminis rupei ana vncias tres. Misceātur simul in mixturā, quæ sexies destilletur à capite mortuo. Hac aqua metalla per gradum exaltabuntur & transmutabuntur optimè.

13. Decima tertia gradatio per tertium liquorem aquosum. Sumatur Isteris sanguinis libra vna. Destilletur decies ac ter à suis fecibus, & addatur florum æris, florum sulphuris ana vncia semis. Digeratur in fimo equino vno mense, postmodum injiciatur calx lunæ, vt color & substantia consumantur, postea coagulentur, & in saturno fulminentur. In isto liquore mercurius vulgi & corporalis etiam coagulatur & permutantur pro conditione transmutationis.

Deci-

4. Decima quarta gradatio per quartum iquorē aquosum. Sumatur mercurij vigesies à sale armoniaco sublimati libra vna, florum veneris, florum martis, florū sulphuris, florum antimonij ana vncia vna. Trita misceantur omnia simul, & in aquam resolui finantur. Hæc aqua nullo prorsum indiget opere laboréve: nam in hanc proiecta metalla, pauco tempore digesta, & postmodum fulminata, mirum in modum ad suum transmutationis gradum adducuntur. Alia gradatio lunæ cū oleo mercurij, per appendicem. Fiat oleū ex mercurio sublimato & aqua forti, multoties vt suprà cohobando vel redestillando, quousq; in oleum conuertatur; in hoc impelle spiritus aquæ fortis igne violentissimo, postmodum imposita luna granulata conuertetur in solē. Tandem regali cimentetur, & optimus erit.

De vexationibus Alchimistarum.

CAP. XXII.

ABSOLVTIS gradationibus metallorum atq; cimentis, ad vexationes Alchimistarum veniendum postremo loco

Digitized by Google

duximus, quibus Alchimiam concludemus Paracelsi. Quid igitur sit Alchimia, Inprimis dicendum : aliud certè nihil, quàm perceptibilis, industria tamen, excogitatus sermo verus, quo genera metallorum ex vno in aliud transmutari docetur, iuxta quem vnusquisq; viam sibi meliorem pro suæ mentis captu (qui rem perpendit acutiùs, ita metam attingit) eligere potest, ac ita huius rei veritatem inuenire. Syderum & lapidum hoc loco rationē habere maximam oportet, quia sydus est omniū lapidum formationis spiritus. Est etiam syderum omnium cœlestium sol & luna non nisi lapis vnus in seipso, terremusque lapis à cœlesti prodijt lapide, per eundem ignem, eosdem carbones, cineres, expulsiones, & easdē repurgationes, quibus lapis ille cœlestis, clarus & purus in splendore suo separatus & reductus est. Totus autem globus terræ nihil aliud est, quàm abiectum quid, concretum, mixtum, corruptum, tritum, & iterum coagulatum, & partim in massam vnam lapideum opus liquefactum, quod in meditullio sphæræ firmamenti sedet

& quis-

Digitized by Google

& quietem habet. Notandum vlterius lapides illos pretiosos, qui proprijs nominibus à cœlestibus lapidibus vel syderibus vocantur, proximũ perfectionis, puritatis, pulchritudinis, claritatis, virtutis, incorruptibilitatis, & in igne constantiæ locum habere, ac in alijs lapidibus terrenis delitescere. Cum syderibus cœlestibúsve lapidib. maximam affinitatem habent, eorumque sunt naturæ; nam ab istis deriuarunt in lapides in quibus inueniuntur. Haud secus de metallis iudicandum est. Ad Alchimiam igitur non est inprimis opus alijs instrumentis, quàm officina fusoria, plenis aere follibus, tenaculis, malleis, crucibulis, testis, atque cupellis ex faginis cineribus constructis. Postmodum imponantur saturnus, jupiter, mars, sol, venus, mercurius, & luna, & operentur in finem vsq; saturni. Si autem metalla diu admodum in terra sepulta manserint, non solùm ærugine consumũtur, verumetiam perseuerantia transmutantur in lapides naturales, quorum infinitus est numerus: at paucis arcanum hoc est cognitum. Reperitur nonnunquam

in terra, Gentilium vetus & lapidea moneta ſuis imaginibus & characteribus impreſſa, quæ priùs metallica fuit, ſed per tranſmutationem à natura factam in lapides verſa. Quid præterea de receptis Alchimiæ, materia, vaſis, &c. horumque diuerſitate dicendum eſt, vti ſunt fornaces, vitra, ollæ, aquæ, olea, calces, ſulphura, ſalia, ſal petræ, alumina, vitriola, chryſocolla, atramenta, ſal vitri, ceruſſa, terra rubea, tutia, cera, lutum ſapientiæ, vitrum contuſum, viride æris, fuligines, teſtæ uorum, crocus martis, ſapo, cryſtallum, creta, arſenicum, antimonium, minium, elixir, lazurium, ſol laminatus, ſal nitri, ſal armoniacum, lapis calaminaris, magneſia, bolus armenus, & alia plura? De præparationibus, putrefactionibus, digeſtionibus, probationibus, ſolutionibus, cimentationibus, filtrationibus, reuerberationibus, calcinationibus, gradationibus, rectificationibus, amalgationibus, purgationibus, &c. quibus Alchimiæ libri ſunt refertiſſimi; deinceps de his quæ ex herbis, radicibus, ſeminibus, lignis, lapidibus, animalibus, vermibus, oſſium cineribus,

Digitized by Google

ous, limacum capsulis, conchis, cochleis, & pice fiunt opera? Hæc & similia quæque sunt in Alchimia remotissima quælam, imò vanissima laborum onera, quious etiam si sol & luna fieri posset, nihilominus intentionem hanc magis quàm prouehant, impediunt. Non est igitur ex eis (vt verè loquar) addiscendũ, quod ad artem faciat solem & lunam fabricandi; quapropter omittenda sunt omnino, quòd cum quinque metallis ad solem & lunam prorsus nihil operentur. Percontari posset quispiam, quæ est igitur hæc via, breueq; fundamentum absq; difficultate, quibus tam citò sol & luna verè fieri poteſt absq; fuco, cùm iam neges omnia quæ passim in reliquis tuis scriptis affirmasti? Responsio tibi datur abunde & clarè satis in septem canonibus infrà scriptis: qui per illos intelligere nolet intentionẽ hanc nostram in chimicis, frustraneus laborem esset ampliùs tam rude & ineptũ ingenium instruere velle. Non est etiam quòd bi quis insipidè persuadeat, ea tam leuiter intelligere posse; verùm occulto sensu melius quàm aperto.

Digitized by Google

De modo quærendi metalla pariter & loco.

CAP. XXIII.

IN terra & in lapidibus inueniendi metalla ſpes eſt incertiſſima, verùm quia primus acquirendi modus, nulla ratione ſpernendus eſt, ſed maximopere laudandus. Tale deſiderium hominum & appetitus, nõ magis quàm adoleſcentum licitum ad coniugium amor interire debet. Vt apes enim propter mel & ceram, non ſibi tamen, ad flores deſiderãt; haud aliter homines vt ipſæ præter omnem auaritiam, commodumque proprium, ad eruendum è terra metallum anhelare foret æquum: nam quærens quod nimium eſt, minimum reperire ſolet. Non auro ſolo Deus homines argentóve, ſed etiam pauperie, ſordibus & miſeria donat. Aliquos etiam ad metallorum & mineralium ſingulares cognitiones vocauit, qui breuiorem ac faciliorem ſolem & lunam fabricandi modum, abſque foſſionibus fuſionibúsve ſunt adepti, quàm ex vulgari conſuetudine, nedum ex ſub-

ter-

Digitized by Google

terraneis, verumetiam ex quinq; metallorum genere, per certas artes & noticis, medio tamen arte fabricatorum metallorum, vt ex ſaturno, ioue, venere, marte, mercurio, de quibus & quolibet ſeparatim ſol & luna fabricarunt, ex vno verò quàm ex alio faciliùs.

Notato ſuper his, ex mercurio, ſaturno, & ioue facilè, ſed ex marte & venere difficilè ſolem aut lunam fieri, poſſibile tamen, ſed cum additione fermenti (aiàs) ex magneſia & ſaturno exit luna; ex ioue & cinabari purus ſol oritur & luna; ex ioue, mercurio, & aquario purum aurum arietinum. Poterit etiam ingenioſis artiſta, qualem aliquando me vidiſſe memini, diligenti quidem animaduerſione præparare metalla, ſic vt ratione ſera ductus, metallorum tranſmutationis perfectionẽ opere ſuo magis, aut remine promoueat, quàm faciant cæleſtium ſignorum duodecim, aut planetarum ſeptem curſus; quos etiam in his obſeruare ſuperfluum eſt, aſpectus, mala ue bona tempora, diem aut horam, hu-

Digitized by Google

ius vel alterius planetæ ſtatum proſpe-
rum, aut infelicem, quæ nec iuuare poſ-
ſunt in Alchimiæ naturalis arte, nocere-
ve multò minùs: ſi verum alioqui pro-
ceſſum, aut poſſibilem habeas, operare
cùm libuerit. Modò non ex teipſo, vel
tuis operationibus & intellectu ſit ali-
quis defectus, planetæ ſyderáve cœlestia
tibi non officient in hoc opere. Locus
etiam rerum omnium perpetuus, tem-
poris expers atque principij finisq;, loco-
rum vbiuis operatur eſſentialiter; cuius
nulla ſpes eſt, quod reputatur impoſſibi-
le, quod etiam incredibile deſperatumq;
videtur, mirabiliter in veritatē erumpit.
Deus enim & natura nihil faciūt fruſtra.
Notandum eſt apprimè hoc ad mercurii
vrens. Quicquid in colorem album tin-
git, vitæ naturam habet, lucisq; poteſta-
atq; proprietatem, quæ vitam cauſalia
efficit: ignis cū ſuo calore, vitæ huius ch
origo. Quicquid è contrà tingit in nigre-
dinem, aut nigrum efficit, naturam cum
morte communem habet, tenebrarumq;
proprietatem & vires mortis efficaces.
Corruptionis huiuſmodi coagulatio fi-
xatioq;

xatioque, terra est cum sua frigiditate. Domus enim semper est mortua, sed eam inhabitans viuit, cuius exemplum si reperire valueris, euicisti. Pingues adole verbena, liquefactiuo puluere mercurium vrito, quod in hoc opere notandum. Sumantur salis nitri vnciæ quatuor, sulphuris medietas, & aquarij vncia vna. Trita simul accendantur in crucibulo cũ minerali, & subsidet rex pulcherrimus.

De canonibus metallorum septem.

CAP. XXIIII.

NON, vt alij solent vulgares Alchimistæ, communiter de metallorũ transmutatione scribere volui. Grauem admodum artem isti, processusque docent prolixissimos. Sumatur antim. hoc liquefieri permittas cum sale nitro & ariete, cuius vncia semis, & solis tantundem sumatur, Iouis drachmæ tres, quibus addatur squamarum aut batiturarum martis drachma vna, sulphuris & vitrioli ana vncia vna, lunæ tantum vt istius postremi, liquefiant in crucibulo cancroſe, &c. Cùm itaq; signorum, syderum, & plane-

Digitized by Google

tarum cœleſtium characteres, vnà cum cæteris nominibus, receptis, materialib⁹ & inſtrumentis in hac arte peritis notiſſimi ſint, hoc denuo recenſere libello ſuperfluum eſſet: quamuis huiuſmodi ſignorum, nominum & characterum vſus & explicatio ſuo tempore non recuſentur. Alius tamen hîc Alchimiam quàm antea tractandi modus, ex metallorum ſeptem naturali fundamento deductus, obſeruatur, per canones, qui licet pompoſa verborum elegantia non erumpant, nihilominus in eorum conſideratione, quicquid ex Alchimia ſperandū eſt, abundè ſatis, & arcanorum plurima ſcientia continetur: ex quibus etiam per maturam ſpeculationem admiranda reſultant opera, quæ multoties antiquorum operantium philoſophorum naturalium opinionibus etſi contraria, longè quoq; diuerſa, vera tamen probatione & experimento reperta ſunt. Primò nihil in hac arte verius eo quod minimè cognitū eſt, cuique minor fides adhibetur. Occaſio cauſaq; ſola difficultatis omnis in Alchimia, propter quam ad paupertatem redu-

reducuntur plurimi, reliqui verò frustra laborant, est operantum imperitia, materiarumque nimia vel pauca nimis quantitas, aut æqualitas, ex quibus omnibus, res in operationibus vel destruuntur, vel rediguntur ad nihilum. At si verus processus fuerit semel inuentus, res ipsam se nutans indies ad perfectionem magis ac magis accedit. Recta via facilis, sed à pauciſſimis reperitur. Aliquando fatū est, vt speculatiuus quispiam artifex aliquam artem in Alchimia per delirium cium, tamquam in labyrintho positus, excogitarit, siue quidpiam aut nihil inde consequutum sit. Nihil enim ipsum oportet facere, quo quidpiam introducatur in nihilum, & iterum aliquid oriatur ex nihilo: hoc est incredibile prouerbiū non vtiq; falsum. Destructio bonū perfecti; nam bonū apparere nullo modo potest propter suum occultatorem. Bonum enim haudquaquam bonum dum occultum est. Occultator igitur est amouens, vt bonū liberè cum claritate valeat apparere. Occultator est mons & lapis, crena terræ, meatus solis, & venæ in qui-

bus metallum creuit. At vnumquodque metallorum visibilium occultator est aliorum sex metallorum. Et quia per elementũ ignis imperfecta quæuis corrumpuntur, aduruntur, ac reducuntur in nihilum, vti sunt hæc metalla quinq; mercurius, jupiter, mars, venus, atque saturnus: è contrà perfecta simili non abs-muntur igne, veluti sol & luna; quo fit ut in eo permaneant, & ex alijs imperfectis in quibus corrũpuntur, simul suum corpus assumant, & appareant ocularitet. Quî & quonam titulorũ artificio id fiat, ex septem canonibus infrà positis colligi poterit, etiam cuius naturæ siue proprietatis quodlibet metallum existat, quid cum alijs operetur, ac efficere valeat in ipsorum commixtione. Verùm hoc apprimè notandum est, septem illos canones à quouis, licet vulgariter acutissimo lectore, prima facie lecturaq; leuiter minimè posse intelligi: nam leuis intellectus occulta facilè non admittit: quapropter quiuis horum canonum disputationibus indiget non exiguis. Plurimi sunt elati superbíque spiritus, qui sibi temere per-

persuasum habent, hæc omnia quę libel-
us iste continet, intelligere, meliora se
habere credunt, ista quoque spernere so-
ent, solem videlicet inter duas lunas, &
olem in parenthesi. Vt autem ea probe-
ur sententia suprà posita, quæ sic habet,
*num quodq; metallorum visibilium, occulta-
or est aliorum sex metallorum*; videamus
uid Paracelsus doceat in calce libri trās-
nutationum, vtpote mutuā inter se me-
allorum imperfectorum transmutatio-
em. Ferrum igitur in cuprum trans-
nutandi hic est modus: Limaturæ mar-
s coquantur in aqua vitrioli diutissimè,
el eius lamellæ cum vitriolo calcinato
imententur, aut ignitæ in oleo vitrioli
xtinguantur. Ferrum in plumbum sic
ansmutabis: Limaturæ martis cum æ-
uali pondere pulueris reductionis o-
imi permixtæ, in crucibulo cimenten-
ur vna hora primùm absque liquatione,
cinceps igne violentissimo liquescant,
igefacto vase reperies in fundo regulū
umbi malleabilem citra ignitionem,
d non vsq; adeò vt aliud plumbum citò
isibile est. Cuprum in plumbū trans-

Digitized by Google

mutatur ad hunc modum: Albificetur primò venus cum mercurio ſublimato, & arſenico fixo inſtar lunæ. Poſtea granuletur, & addatur ei pondus æquale ſui de puluere fuſionis vel reductionis, cum quo cimentetur aliquandiu. Poſtremò liquefiat in regulum plumbeum. E contrà plumbum in cuprum vertitur, ſi laminæ ſaturni cum vitriolo calcinato, vel croco veneris, vt ſuprà, cimententur, & poſtremò liquefiant, habebitur regulus cupreus & malleabilis. Plumbū in ſtannum facilè vertitur, lamellis eius cum ſale armoniaco ſtratificatis, cimentatis, & poſtremò liquatis, vt ſuprà de alijs. Eiuſmodi tranſmutationes etſi paruo aut nullo penitus lucro, ſiue detrimēto fiant vſui tamen quandoque veniunt in plerimis. Huc attexere viſum eſt, vt videatur ſub manifeſtis quibuſque metalli alia deliteſcere per occultationem manifeſti. Ecquis dubitat ſub luce tenebras occultè ſuppreſſeque fuiſſe cohibitas quæ cùm lucidi malitia tandem emergunt, in malum quod bonum fuit inſtitutum, quoniam hæc duo ſimul annexa bellum

Digitized by Google

bellum inter se gerunt ab eo tempore, quo primùm lux à tenebris emergentibus occultata est: sed de his plus satis intelligentibus, & nostris. Ad canones accelerandum esse video, quibus innotescant occulta metallorum cùm vitia, tum virtutes, in quas illa vertenda sunt, fixissima quidem occultatione.

De natura & proprietate mercurij. Canon primus.

OMNIA sunt in omnibus occulta, vnum ex istis omnibus est occultum hoc, vas corporeum, extrinsecus visibile mobileq́, in quo liquationes omnes manifestæ sunt. Spiritus istius vasis est viuus & corporeus, quò fit vt coagulationes vel congelationes omnes in eo compressæ sunt & concluſæ, liquatione tamen circumuestitæ, ac velut amictu concluſę. Nullum huic liquationi, vel eius origini potest inueniri nomen, quo propriè vocetur. At quia calor nullus tam vehemens qui huic æquiparari possit, ignis infernalis calori comparari debet. Si-

Digitized by Google

quidem huiusmodi liquatio nihil prorsus commune habet cum alijs naturalis ignis & elementaris calore factus, & naturali frigore coagulatis. Debilius enim est elementare frigus, quàm in mercurij inferre valeat congelationem, quo fit vt illud etiam contemnat vnà cum elementari calore quem effugit. Inde colligere licet, mortales quatuor elementorum vires corruptibiles, nihil addere viuo mercurio, vel adimere posse, nec ipsum attingere. Cœlestes & infernales vires elementis quatuor non obediunt, siue siccis, humidis, calidis, aut frigidis: nullum istorum operandi facultatem habet in quintam essentiam, sed quodq; proprias & peculiares in seipso vires habet.

De natura & proprietate jouis. Canon secundus.

QVOD manifestum est jouis (intelligito corpus) metalla sex in se continet spiritualiter occulta, vnũ altero profundiùs ac tenaciùs. Nihil de quinta participat essentia, sed elementorum naturæ, quapropter eius liquatio leui pon-

Digitized by Google

is igne ſuperueniente manifeſtatur, & ccedẽte frigore ſimili coagulatur. Cum liorum omnium metallorum liquatio- ibus affinitatẽ habet. Nam quantò quid lteri natura fuerit ſimilius, tantò faciliùs nitur illi per coniunctionem; facilior et- am eſt magisque naturalis propinquo- um, quàm remotorum inuicem opera- io. Remotum fallere ſolet, quòd mini- mè videatur in eo maximum. Hinc fit vt ad ſuperos non anhelent homines, quia plurimùm ab illis diſtant, quorum etiam gloriam non vident: pariter vt inferos non vſque adeò reformident, quòd re- moti ſint, eorumque ſtatus & pœnæ mi- ſeriam nemo viuentium nouerit, aut ex- pertus ſit actu, hac de cauſa nihili fit in- fernus. Haud ſecus res remotiores eò vi- liores habẽtur, quò rudiorem locum ob- tinent, quia pro ſui loci proprietate quæ- que res melior euadit, vel immutatur, quod varijs exemplis demonſtrari poteſt. Proinde quãtò jupiter eſt à marte & ve- nere remotior, & propinquior ſoli & lu- næ reperitur, tantò magis ad auri & argen ti naturam accedere videtur in ſuo cor-

Digitized by Google

pore, grandiorque, fortior, visibilior, tangibilior, perceptibilior, amabilior, acceptior, notior, verior, & si quid vltra dici queat, quàm in remoto. Rursus, quò res quæuis remotior, eò vilior existimatur in prędictis omnibus, non alia de causa, quòd semper absenti rei præsens præferatur. Quantò propinquius est igitur manifestum, tantò remotius est occultum. Quapropter Alchimistis diligentia maxima spiritualis, occultus, & remotus considerandus est locus atque notandus, in quo sol & luna existunt, ac vtrum optauerint, hoc in distantia quærant, pariter in propinquo videant, quo loco Iupiter stetit corporaliter, ibidem solem & lunam existere verè ac secundum examen oculariter, non ambigant. Transmutationũ enim metallorum ex imperfectione sua in perfectionem, varia sunt operationum recepta, quæ vnum alteri permiscere, tum ab altero purum separare docent. Hoc omne quicquid est, aliud nihil quàm ablutionem, vel permutationem exhibet, experientia certa chemice factam, vnius in aliud. Nam aurum mul-

tum

Digitized by Google

um jupiter piſcium,& nõ parum argen-
i habet,ſaturnus, mercurius & luna im-
ponuntur ei, & augmentatur luna de re-
iquis.

De natura & proprietate martis.
Canon tertius.

OCCVLTA ſex metalla ſeptimum ex-
pulerunt martem, à ſeq; reiecerunt,
corporaleq; fecerunt, valorem ei mini-
mum relinquentia, maximamq; duriti-
em & laborum onus imponentia. Quod-
que ſuum coagulationis robur atque du-
ritiem in iſtud excuſſit & manifeſtauit,
colore, liquatione pariter & nobilitate
ſibi retentis. Difficilimum eſt ac laborio-
ſum nimis opus, ex inepto vulgariq; ho-
mine principem aut regem efficere. Sed
mars valida pugnaciq; manu dominium
acquirit, regisq; locum occupat. Eſt ta-
men quòd caueat ab inſidijs, ne captiuus
fiat ex improuiſo. Conſiderandum igi-
tur venit, qua ratione mars regis lo-
cum, & ſol ac luna cũm Gemi-
nis locum obtinere
queant.

Digitized by Google

De natura & proprietate Veneris.
Canon quartus.

ALIA sex metalla ex omni suo colore medioque liquationis impermanentiæ corpus extrinsecum fabricarunt. Necessarium tamen foret ad maiorem intelligentiam, aliquot exemplis demonstrare, quonam pacto res manifesta per ignem occultatur, & manifestatur occulta materialiter. Quicquid igitur est combustibile naturaliter & per ignem, transmutari potest ex vna in aliam formam, videlicet in calcem, fuliginem, cineres, vitrum, colores, lapides, & in terram: quæ postrema rursum in multa corpora noua reduci potest metallica. Item si metallum adustum, aut ærugine vetusta fragile factum esset, malleationem ignitionibus iterum acquirit. Nam aurum multum jupiter, & non parũ argenti habet, saturnus & luna imponuntur ipsi, & augmentatur luna de reliquis.

Dem-

De natura & proprietate Saturni.

Canon quintus.

DE propria ſua natura ſaturnus loquitur. Pro ſuo me reiecerunt examinatore ſex alia metalla, deq; loco ſpirituali truſerunt à ſe, corruptibile corpus in māſionē etiam adiecerunt, vt quod ipſa nec ſunt, nec habere cupiunt, ſim id ego. Sex fratres mei ſpirituales exiſtunt, quò fit vt corpus meum, quoties ignitum eſt, penetrent, ac vnà mecum igne tranſeant, ſole & luna optimis tantùm exceptis; mea namque mundantur & ſuperbiunt aqua. Spiritus meus eſt aqua ſoluēs omnia meorum fratrum congelata corpora: corpus meum tamen ad terrā eſt procliue, quicquid in me recipitur, etiam proprium fit eius, & per nos in corpus efficitur. Mundo minimè foret vtile cognoſcere vel ſaltem credere, quidnam in me lateat abditi, tum quid efficere poſſim; vtilius verò ſi mecum id quod valeo facere, hoc ſciret: Alchimiſtarum artes deſerens omnes, eo ſolo quod in me eſt, & ex me fieri poteſt, vteretur. Frigoris lapis eſt in me, hæc eſt aqua per quam congelari fa-

Digitized by Google

cio ſex metallorum ſpiritus in eſſe corporeum ſeptimum, id eſt ſolem cum luna promoueri.

Antimonium duplex reperitur, vnum vulgare nigrum, quo repurgatur aurum in eo liquefactum; cum ſaturno habet affinitatem, aliàs, eſt ſui generis. Alterum eſt album, quod magneſia dicitur, affinitatem cum ioue maximam habet, cum alijs multiplicat, mercurium commiſcet lunæ.

De natura & proprietate lunæ.
Canon ſextus.

EX luna conficere velle ſaturnum aut martem, non eſt leuius vel facilius opus, quàm ex mercurio, ioue, marte, venere & ſaturno lunam ingenti lucro facere. Non eſt tamen vtile perfecta in imperfecta, ſed hæc in illa tranſmutare. Quænam ſit materia lunæ, vel vnde proueniat oportet igitur cognoſcere. Quiſquis id conſiderare nequiuerit, nec lunam fabricare poterit vnquam. Sed ſi rogetur quid ſit luna? eſt quidem ex ſeptem metallis ſpiritualibus occultis in ipſa, ſeptimum

ptimum manifestum, vt sæpiùs dictum
est antea, aliàs, extrinsecus & materiali-
ter: nam semper septimum alia sex in se
continet occulta. Sex etiam spiritualia
metalla non persistunt, absq; aliquo ex-
trinseco & materiali metallo; sic etiam
nullum corporale metallum, absque il-
is sex spiritualibus locum aut essenti-
m habere potest. Corporalia metalla
eptem liquatione bene permiscentur,
ed mixtura hæc ad solem & lunam est
nutilis; nam in ea quodque vel fixum
n igne manet, vel ab eo fugit. Exem-
li gratia misce quocumque modo po-
s mercurium, jouem, saturnum, mar-
m, venerem, solem, & lunam, omnia
mul hæc, inde quidem fiet sol & luna,
uinque tamen alijs non transmutatis, vt
ciistis per solē & lunam, sol & luna fiat,
iãuis omnia liquefacta sint in massam
nam, nihilominus manet in sua natu-
. quodlibet hoc ipsum quod est: hæc
nt quæ de corporali mixtione iudi-
nda veniunt. De spirituali verò per-
ixtione communioneque metallica
iendum est nullam separationem aut

Digitized by Google

mortificationem ſpirituum eſſe, quia ſpiritus eiuſmodi ſunt qui nunquam ab corporib. perſiſtere poſſunt, etiamſi corpus vna hora centies illis adimeretur & mortificaretur, nihilominus aliud ſemper priori nobilius acquirerent. Ethæc eſt metallorum tranſpoſitio de vna morte in aliam, de minori gradu in maiorem & altiorem, id eſt in lunam, & ex mala in optimum & perfectiſſimum, hoc eſt in ſolem ſplendidiſſimũ regem omnium metallorum. Dicendum vlterius quod eiuſmodi ſpiritus metallici corpus, in ſui primitiua generatione per cœleſtis influxum acquirant, lapidem videlicet aſpectu vilem, quem tuſum liquefacit, corrumpit, & mortificat igne metallarius artifex omnino, tum demum metallicus ſpiritus in eiuſmodi mortificatione melius atque nobilius, non friabile, ſed ductile & malleabile corpus recipit. Accedit Alchimiſta, qui tale corpus metallicum rurſus corrumpit, mortificat, artificioſeq; præparat, vt iterum ſpiritus ille metalli nobilius adhuc & perfectius corpus induat, manifeſtò ſe prodens in lucem

cem ſolis aut lunæ. Tum demum ſpiritus & corpus metallica perfectè ſimul vnita, ſunt ab ignis elementaris corruptione tuta, nec non incorruptibilia. Eſt igitur veriſſimum, quod ſuprà ſæpiſſime dictum, ſex metalla ſeptimũ ſemper generare, aut de ſe in eſſe manifeſtũ producere. Quæſtio: Si verum ſit lunam & quodlibet metallum ab alijs ſex originẽ ducere, generaricq;, quæ eſt igitur lunæ proprietas & natura? Reſponſio: Ex ſaturno, mercurio, iove, marte, venere, nihil nec aliud metallũ fieri poteſt quàm luna. cauſa huius eſt, quòd aliorum ſex metallorum quodlibet habet in ſe duas virtutes, quæ ſunt propriè lunæ ſpiritus, qui (breuibus verbis) ei ſic acquiritur. Nam luna conſiſtit ex ſex ſpiritualibus metallis & eorum virtutibus, quarũ vnumquodq; duas habet: immatim itaq; duodecim exiſtunt in vno corporali hoc metallo poſitæ, quæ ſetem planetis, & duodecim ſignis cœlebus comparantur. Habet enim luna à aneta mercurio, & ab aquario, & gemis, vel ab aquario & piſcibus liquationẽ, album ſuum ſplendorem. Habet etiã

Digitized by Google

luna à ioue, sagittario, & tauro colorem album, & in igne magnam suam constantiam. Habet luna à marte, cancris, & ariete duritiem, bonumq; suum clangor. Habet luna à venere, geminis, & libra coagulationis mensuram & malleationem. Habet luna à sole, leone, & virgine sinceram puritatem, & magnam constantiam contra vires igneas. Habet luna à saturno, virgine, & scorpione, vel capricorno corpus homogeneum, puram munditiem, & constantiam aduersus ignis violentiam. Talis est naturalis cognitio exaltationis et causæ spiritus & corporis lunæ, cum eius composita natura breuibus perstricta.

De natura & proprietatibus solis. Canon septimus.

SEPTIMVM ex sex spiritualibus metallis corporaliter est sol, qui in seipso nihil aliud est quàm purus ignis. Quòdautem extrinsecus pulchrius, flauius, apparentius, perceptibilius, ponderosius, frigidius, ac magis homogeneum corpus in esu & perceptione possideat alijs; huius rei causa est omnis, quòd aliorum sex metallo

tallorum congelationes in se continet, quibus in vnum corpus extrinsecum factum est compactissimum. Eius tamen per ignem elementarem liquatio prouenit ex mercurio, piscibus, & aquario, liquationes in se spiritualiter occultas habentibus, & in solem operantibus: huius exemplum est manifestissimum, cùm ipse mercurius cum sole faciliùs per amplexum commiscetur corporaliter. Sed solem post liquationem recedente calore, frigoreque superueniente extrinsecus coagulari, durum & solidũ fieri, reliquorum quinq; metallorum est causa, quorum naturam in se complectitur, vt jouis, saturni, martis, veneris, & lunæ. In istis quinque frigidæ mansiones cum suis regionibus ac regiminibus præcipuè reperiuntur: inde fit etiam quòd sol præter ignitionem liquefieri minimè possit, propter iam dictum frigus. Non potest etiam mercurius calore suo naturali, aut liquatione subuenire, nec ipsum defendere contra quinq; metallorum frigiditatem: non est enim satis potens ad solem in sua liquatione retinendum, quòd obedire

Digitized by Google

magis quinque debeat quàm vnico, cuius officium ſolum eſt ex ſua natura ſemper fluere: hinc fit etiam vt in aliorũ metallorum coagulationib. agere nihil valeat, eius nanq; natura non eſt durum aut ſolidũ efficere, ſed liquidum. Fluidum reddere caloris eſt & vitæ natura, frigiditas autẽ duritiei, conſolidationis, & immobilitatis naturam habet, quæ morti comparatur. Exempli gratia ſex metalla, jupiter, venus, ſaturnus, mars, luna, ſol, ſi liquefieri debeant, ignis calore fiat neceſſarium eſt, niſi aut glacies quę frigida ſunt, hoc ipſum nõ efficient, at potiús coagulabunt durúmve reddent. Statim atq; metallum igne liquatum, ab eo fuerit amotum, irruens in illud frigiditas congelatum, durũ & immobile per ſe reddit. Sed mercurium fluere ſemperq; viuum manere, dic quęſo, an calore vel frigore id efficiatur? Quicunq; reſpõderit frigida humidaq; natura (vt hactenus iudicatum eſt) fieri, tum quòd à frigiditate vitã habeat, opinionis aſſertor huius, naturæ nullã cognitionem habet, ſed cum vulgo ſeductus eſt. Ignarum enim vulgus de quibuſuis nil niſi falſum ex ma-

Digitized by Google

nifesto iudicat in naturalibus, hoc etiam firmiter tenet solum quod videt carneis oculis. Quapropter est quòd ab eo recedat, quicumque veritatem in his cupit cognoscere. Mercurius quidē ex frigida minimè, sed ex calida & ignea natura viuit: quoduis etiam viuens est ignis, ea ratione; quia calor est vitæ, frigus verò est mortis occasio. Sol item ex seipso purus est ignis, nō tamen viuus, sed durus, & sulphuris tantùm colorē demonstrat, velut albū rubeo permixtum in eo proportione aliter. Metalla verò frigida quinq; nempe, jupiter, mars, saturnus, venus, & luna, suas tribuunt soli virtutes, iuxta frigiditatem corpus ipsum: secundum ignem, colorem; iuxta siccitatem, duritiem; & secundum humiditatem, ipsum pondus; itē ex splendore clangorem. Quòd autē sol ignis terrestris elemento non combuitur, nec etiam corrumpitur, efficit hoc olis cum igne concordantia; siquidem nus ignis alterum adurere nō potest, nec bsumere, quin potiùs cùm ad ignem accedat ignis, augetur validiorq; fit in suis operationibus. Cœlestis ignis vtiq;, quem

Digitized by Google

ſol in terram ad operandum apud nos influit, non eſt talis ignis qualis in cœlo, nec ſimilis noſtro ſuper terram exiſtenti, ſed ignis ille cœleſtis apud nos, eſt frigidus & congelatus ignis, qui corpus eſt ſolis. Quamobrem ſol per noſtrum ignem ſuperari nullo modo poteſt, hoc illi ſolùm accidit, vt liqueſcat, quemadmodum nix & glacies ab ipſo cœleſti ſole. Ignis igitur ignem adurendi poteſtatem non habet, quia ſol eſt ignis, qui ſolutus in cœlo, congelatus apud nos exiſtit. Aurum pariter eſt in eſſentia ſua triplex, primum cœleſte ſolutum, ſecundum elementare fluidum, & tertium eſt metallicum & corporeum.

De calore & congelatione mercurij.

CAP. XXV.

MOrtificare vel congelare mercurium & poſtmodum in lunam conuertere velle, magnoque labore ſublimare, vana ſunt opera, cùm illa ſolis & lunæ exiſtentium in ipſo diſparitio quędam & euanſcentia tantùm exiſtat. Eſt enim alia longè diuer-

diuersa ꝓpinquiorq; via, qua mercurius paruo dispendio, laboreque minori, sine congelatione transmutatur in lunam. Quisque libenter hanc artem addisceret in Alchimia tam leuem atque facilem, per quam breui tempore, solis & lunæ plurimum extruere valeret, aliaq; sibi tædio sunt scripturæ, promptitudines, & verba, quæ non ita leuiter fieri declarant: quinam sibi foret agendum, hoc & ad hunc facito modum libenter audiret, operare sic, & habebis solem & lunam copiosissimè, quibus in ditissimum virum euades. Qui sic, tantisper expecta quæso dones labore sine breuibus verbis declaretur, præmansumque tibi cadat in stomachum, ex saturno & mercurio breuis extruendi solem & lunam scientia. Non est nec esse poterit vnquam hæc ars inuentu factuq; tam cõmunis, atq; in seipsa facilis existit. Solem (inquam) & lunã fabricandi promptitudo, per Alchimiam leuior est, quàm sit necessariũ aliquo documẽto, vel scriptis maiorẽ facere mentionem ea, quæ de annali niue fieri consueuit. Quotquot vtiq; mercuriũ iudicãt

Digitized by Google

esse humidæ frigidæq; naturæ, decipiuntur errore proprio ac manifesto convicti: ex sua nanq; natura non nisi summè calidus & humidus, qua de causa cogitur in suo fluxu vitaq; liquidus esse naturaliter. Nam si natura sua humidus esset ac frigidus, aquæ congelatæ haberet similitudinem, semperq; durus ac solidus existeret, igne quoq;, vt ad congelata metalla, pater opus esset ad ipsum liquefaciendum, nullo tamen indiget, cùm liquationem & fluxum habeat ex proprio calore sibi naturaliter insito, qui continet illum in fluxione ppetua, viuumq; reddit, vt nec mori, neq; cõagulari per se queat. Verùm in his maximè scitu necessariũ, spiritus metallorum septem, aut quotquot eorũ mixta simul in ignem veniunt, inter se pugnã agere, præcipuè mercurium, adeò vt quisque suas virtutes atq; vires in aliũ exercere vincendi, liquefaciendi, transmutandiq; desiderio. Vnus alterius virtutem, vitam & formam deprædatur, aliam naturam & formã tribuit. Calore nanq; spiritus eiusmodi commouentur, ac per suos vapores excitantur ad operandum inter se mutuã trans-

transmutationem ex vna in aliam virtutem, vsq; dum ad perfectionem & puritatem ventum sit. At quid cum mercurio tandem agendum esset, vt humiditate & caliditate prorsum ademptis, & istarum loco maxima frigiditate penitus introducta, congelaretur, consolidaretur, & omnino mortificaretur? Hoc fac vt sequitur. Sumito purum E venerem Z. mercurium R T venerem. CXPCX. mercurium R, quibus impone mercurium optimè concluſum, & ſuſpenſum loci coagulationis medio viginti quatuor horis, id eſt vno die naturali. Ad hunc modum aufertur à mercurio calor cœleſtis, & per caliditatem extrinſecam, & frigiditatem intrinſecam ſaturni & lunæ (quæ ſunt ambo frigidæ naturæ) frigiditas ei tribuitur, vnde mercurius tandem congelari, conſolidari & indurari cogitur. Proinde notandum, frigiditatem (qua mercurius indiget in ſui conſolidationem & mortificationem) ſenſu minimè perceptibilem extrinſeco, veluti nivis aut glaciei, ſed potiùs extrinſecus calidum quid apparere. Haud ſecus de calore mercu-

Digitized by Google

rij, quo fluit naturaliter, iudicandum est, non esse caliditatem extrinsecus perceptibilem, ad nostrarum qualitatum similitudinem, imò potiùs vt maxima frigiditas apparet. Vnde Sophistæ (gens inexpertè loquax) asserunt eum esse frigidæ humidæq; naturæ: quò fit etiam vt illum non alijs quàm calidis rebus coagulare studeant, quibus tamen fluidiorem efficere quàm solidum esse cupiant, suo damno tandem indies experiuntur. Cæterùm Alchimia vera, quæ vnica tantùm arte solem aut lunam ex quinq; metallis imperfectis fabricare docet, aliud receptū non admittit, præter illud quod ad hunc modum & veriſſimè loquitur. Solùm ex metallis, in metallis, per metalla, & cum metallis, perfecta metalla fiunt: nam in alijs rebus est luna, & in alijs metallis est sol.

De plana huius artis manifestatione.

CAP. XXVI.

CVM cœlum aut sphæram saturni cum vita currere feceris super terram, impone planetas omnes, aut quos volueris, vt lunæ tamen nimium non adsit, sed ma-

nus

nus alijs eius adijciatur. Currere permittas omnia tantisper donec cœlum saturni penitus euanescat. Hoc pacto manent omnes planetæ consistentes, vt ipsorum antiquis & corruptibilibus corporibus mortuis, nouum, perfectum, & incorruptibile corpus induerint: hoc ipsum est spiritus cœli, à quo planetæ dicti rursum corporales ac viui fiunt, vt priùs. Nouum hoc sumito corpus à vita & ex terra, qd̃ serua, hoc est sol & luna. Habes ad hunc modum artem omnino manifestam ac integram. Si nondum ipsam intelligas, aut scias, bene est: nam ita manere debet, non vulgariter palamque fieri cunctis indifferenter.

FINIS.

DE GENEALOGIA MINERALIVM EX PARACELSO.

Præfatio ad lectorem.

QVANQVAM ordo videtur exigere priùs de generatione mineralium & metallorum tractari quàm de transmutationibus: Attamen quia non dilucidiùs Theorica potest, quàm à sua Practica percipi; è re studiosorum horum artium fore putaui, si ab opere primùm aggrediamur. Maximè quia Chemia non verbis, sed elaboratis rebus dumtaxat adimpletur, vt reliquæ omnes quotquot in vsum & necessitatem hominum veniunt artes, quarum etiam habitus non contrahitur magis quàm vllis demonstrationibus. Licet istæ plurimùm faciant in confirmationē eorum qui iam profecti sunt potiùs quàm initiatorum: Istis tamen à principio maximè prodest, manum in pastam (vt aiunt) mittere, ac sensim ab annotatis erroribus addiscere. Quidem absq; his nemo vel facilimam vnquam artem didicit. Pariter & Chemiā assequimur facilè poterit, qui priùs in ea non erraverit

Digitized by Google

bius donec probè teneat. Item nunquam ingredi veram ſemitam continget, vſq; dum à deuio greſſu gradū ad metam reuocet, erroresq; ſuos ab imitatione operum naturæ corrigat. Ab hac ſtatim diſcere non ita facilè fuerit, cùm deficiunt obiecta chimica naturalibus comparanda. Proinde Chemiam artificialem naturali præmittere viſum eſt, quò periclitantes in hoc opere, ad mineralem Genealogiam, tamquam ad ancoram, reuocemus. Quam etiam in hanc rem annectere chimicis, viſum eſt opportunum atque neceſſarium.

DE GENERATIONE MINEralium. CAP. I.

CVM antiquorum ſcripta de generatione mineraliū accuratiſſimè perlegiſſem, deprehendi ipſos vltimam illorū non intellexiſſe materiam, & per conſequens multò minùs primam. Siquidem vt cuiuſq; rei probè ſcribatur initium, finis apprimè debet innoteſcere. Primùm omnium igitur vltimam vobis materiam proponere decreui mineralium, vnde facilè primam intelligetis ex qua ducunt originem. Exemplum priùs adducamus ex

Digitized by Google

medicina, qua morbus ab exitu cognoscendus, & non ab initio in quo nulla scientia, quòd per cæcitatem introductum sit, etiam cæcum esse oporteat; finis verò visibilis ab exitu, ad quem tendere percipitur tamquam ad scopum sibi propositum. Proinde res omnis meliùs cognoscitur non potest, quàm dum optimè scitur quem finem à Deo creata sit; alioquin facilè continget, vt eius creaturæ Dei verus usus in abusum abeat. Quicunq; igitur opus aliquod ex aliquo suscipit, hoc ipsum ex quo, radicitus cognoscat oportet, vt ex præscripto Dei perficiat ordine, ne propter materiæ non perfectam cognitionem, aut quandoq; nullam, secus eueniat, ac diaboli potiùs opus efficiatur ex abusu materiæ, & instrumentorum. In rude satis exemplũ sit: quid securis vel dolabra, lignum q; vel alia materia quæuis in manu his vti nescientis prodest, aliò q tendere possunt, quàm in istorum vastationem? is autem in manus assumere potest ac debet qui nouit ex instrumentis & materia licitum & honestum opus fabricare, quod cedat in vtilitatẽ proximi, ser-

Digitized by Google

nata in ſuum vſum ad quem à Deo data fuit materia. Deus enim omne quod creauit, hoc ipſum etiam eum habere poſſidereq; voluit, cui veram vſus eiuſdem rei noticiam dedit: huic applicare ſe debet omnis qui ſe vocatum ad id in propria conſcientia percipit, hoc pariter addiſcere, non alienum quid vſurpare phantaſticum à diabolo ſuggeſtum. Rerum autem vltimam diſcito materiam ac primam ab igne: hic enim vt clauis arcā reſerat, ille quoduis occultū in quouis manifeſtum facit. Eſt igitur hoc loco rerum vltima ſua materia, in quam per ignē ſunt omnino reſoluta, vt tandem inter tria vniuerſalia prima, de quib. varijs locis diſſerui, primum ac prædominans cognoſcatur. Exemplo ſit metallum igne diſſolutum, primum ſtatim initium ſuum patefacit eſſe mercurialem aquam, & non ſulphur, quoniam eius reſolutio non flagrat reſinarum inſtar: demonſtratur etiā non eſſe ſal, quia reſolutionis eius primum indicium non eſt friatio præter liquationē & flagrationem, quemadmodum terrenorum & lapidum eſſe videtur. Habet ni-

Digitized by Google

hilominus omne metallum in se sulphur & sal, sed principem locum in eo tenet mercurius. sic de cæteris mineralibus. Verùm ita visum est Deo creare aquam elementum, & indies ex eo produci mineralia quęuis ad vsum hominum, vt mater esset illorũ, in qua tamquam in sua matrice mineralis ignis, similiaq; sal & mercurius, coquerentur in metalla, lapides, ac mineralem omnem substantiam, etsi fœtus matri dissimilis existat: ad hunc modum Altissimus cuncta creauit in sua natura, vt ad aliud aues in aere, quàm pisces in aquis: sic de reliquis omnibus, quę diuinæ suæ voluntati solùm committenda sunt, qui facit omnia vt sunt, esseq; voluit ab æterno, quæ facit. Vt igitur aqua metallico suo fœtui non est similis, neque filius matri, non aliter ipsa terra lignum est, & non lignum quod ex ipsa tamen est: eadem ratione lapis & ferrum fiunt ex aqua, quæ talis fit aqua, qualis & quæ ipsamet non existit; terra similiter fit id quod ipsa in se non est: sic & homines oportet fieri, quod ipsemet non existis. In summa, quicquid in suam vltimam mac-

materiam transire debet, aliud oportet fieri quàm fuit eius principium, quoduis in suo genere varium atque diuersum, etiam ex vna matre. Sic Deus in omnibus vnus esse voluit, item vnam esse omnium primam & vltimam materiam; talis est, ac tam admirandus rerum primus artifex, qualis nunquam fuit antea, nec vnquam futurus est alius. Vt autem de matre mineralium aqua videlicet audistis adhuc, in sequentibus docebimus ampliùs, malè, perperam quoq; scripsisse veteres illam esse terram, quod nondũ verè demonstrasse potuerunt.

De vltima & prima materia mineralium.

CAP. II.

PRIMVM principium apud Deũ fuit vltima materia, quam ipse primam effecit, vt fructum, qui alium fructum produceret: Illa ipsa habet semẽ: hoc semen est in prima materia. In vltima similiter mineralium materia facta est materia prima, id est in semen facta, quod semen est elementum aquæ, quod resoluit, vt sit aqua. Ad hoc naturę cõmisit, vel ordi-

Digitized by Google

nauit in ea, vt materiam vltimam produceret, ea quidem est in aqua. Sumit ergo natura quod est in aqua sub sua potestate ac separatione, quodque ad metallum pertinet segregat in metallum, quodlibet per se; sic de gemmis, lapidibus, magnete, idque genus alijs in sua natu quodq; seorsim & in sua specie. Quemadmodum enim Deus tritico suum tempus in messem ordinauit, autumnũ bellarijs, ac similibus in suis elementis, haud secus elemento aquæ voluit esse proprium suæ messis tempus & autummi: quibusuis quoque rebus alijs in suo genere sua præfixit fructuum collectionis tempora. Est itaque elementum aquę mater, semen, & radix mineralium omnium, & Archeus in ipsa est is qui singula disponit ordine quodam, vt vnumquodque deueniat in vltimam suam materiam naturalem, quam tandem homo recipit in primã suam materiam artificialem. id est: Vbi natura desinit, ibidem ars hominis incipit; nam illius vltima materia, hominis est prima: rursus corruptio naturę pars tem, hominis est vltima materia. Tam

admi-

Digitized by Google

admirando creauit opificio Deus primá naturæ materiam aquam, adeò mollem ſubſtantiam atque debilem, & ex ea tamen fructum ſolidiſſimum metallum, lapides, &c. vt ex molliſſimo duriſſimum, & ex aqua ignis proueniat ſupra captum intellectus humani, non tamen ſupra naturam. Etenim Deus admirabiles fœtus creauit ex ea matre, vt apparet in hominibus ſi conſpiciantur etiam in ſua matre, quiſque reperietur peculiaris ingenio proprietateq; , non iuxta corpus, at pro ſua conditione complexionis.

De agro, radicibus & arboribus mineralium.

CAP. III.

CREAVIT Altiſſimus elementum aquæ, vt eſſet velut ager in quo radices arborum mineralium ex ſuis ſeminibus ortæ figerentur, ac indè truncus & rami protruderentur in terram, vt infrà latiùs. Separauit igitur à reliquis tribus, vt non in aere, non in terra, neque in cœlo, ſed per ſe liberum corpus exiſteret in inferiori globulo poſitum, vt ſit ſupra terram, & in iſta centrũ habeat in quo fun-

Digitized by Google

datum est, tam admirando creatum ordine, vt vnà cum terra hominem defere debeat, vt super aquam velut in aliqua naui gestatus ambulet, eaque potiatur: item quod mirabilius, circum globulum quaquauersum lata nõ decidit extra suos limites, etsi pars antipodum pendere nobis videatur, & illis nostra, nihilominus vtraque supina iacet, ac tota sphæræ suæ superficies, vbiuis locorum consideretur, vt si fouea quæpiam imaginetur perpendiculariter in abyssum suæ profunditatis & exaltationis sui centri, fundũ nos inueniat, nec etiam à terra sustentatur, sed longè mirabiliùs quàm ouum in suo cortice, quo caret omni, continetur. Generationes igitur omnium mineralium ex elemento aquæ protruduntur in terram, quemadmodum ex elemento terræ fructus omnes in aerem vt in terra nihil præter ipsam radicem maneat: non secus metalla cuncta, sal gemmæ, lapides, talcum, marcasitæ, sulphura, & similia quæuis, ex sua matre aqua in aliam matrem subintrant nempe terram, in qua percitur arborum suarum operatio, radi-

bus

bus in aqua defixis. Vt etiam quæ naſcun tur ex radicibus terræ, perficiuntur in aere; pariter & quæ in aquis originem ducunt, in terra prorſum adimplentur per naturam in ſuam vltimam, vt illa, materiam. Hac opinione ſeducti veteres, quòd viderent in terra metalla reperiri, nõ vlteriùs animo progreſſi, tam enormiter de mineralibus ſcribentes errare non putarunt; cùm tamen ex terra nihil aliud creſcat præter lignum, frondes, flores, fructus & herbas: quod reliquum eſt, ex aqua naſcitur. Non aliter fabulari contingeret ac ineptè loqui eum, quicumque aſſereret producta terræ ex aere ſumpſiſſe originem, quia in iſto ſunt ac perficiuntur, cùm radices in terra videat. In aquis verò mineralium radices carneis quia non vidit oculis, etiam nugabitur iſtas in terra defixas. Talis eſt Græcorum Phyſica, ſcilicet ex manifeſto ſolùm deducta, nihil occulti videns mentaliter ab experimento. Figmentum eſt otioſorum hominum de rebus naturalibus ex oculo garrire dumtaxat præſumentium, & non operari vt examinentur occulta ſub

Digitized by Google

manifestis, quæ semper & in omnibus oppositæ sunt.

De fructibus & messe mineralium.
CAP. IIII.

HAVD aliter quàm terræ fructus omnes super terram, & in aere suam messem & autumnum habent in sua generatione, iuxta prædestinatum terminum, aquei fructus, mineralia videlicet; suo leguntur maturitatis tempore. Germinante siquidem radice minerali primùm, exurgunt in suum truncum & arborem, id est in corpus ex quo mineralia vel metalla tandem producuntur; quemadmodum nux aut cerasum non immediatè nascitur ex terra, sed primò arbor, ex qua demum fructus generatur: natura similiter in elemento aqua mineralem edit arborem; id est corpus aqueum: ista nascitur in terra, hoc est, terræ poros replet, quemadmodum aerem implet ipsa terra. Ex ea demum fructus enascuntur iuxta naturam atq; proprietatem suæ speciei; ad extremitates ramorum, copiosiùs parciúsve, vt in euidentib. contin-

Digitized by Google

tingere ſolet ſuperficialibus arboribus. Quærenda primùm eſt igitur arbor aquea, tandem fructus eius, diſciplina per exemplum ab agricultura terræ non ineptè ſumpta, ad hunc nempe modum. Nonnullæ viſibilium arborũ ſuos fructus contectos edunt, vti caſtaneas nuces ſub ſpinoſo cortice, iuglandes ſub amaro viridi, & ſub iſto cõtegitur ligneus, ſub quo rurſum amara membrana, tandem ſub iſta nucleus. Itidem in mineralibus euenit, quorum nuclei, metalla videlicet, à ſuis corticibus, vt illi, ſeparanda ſunt. Aliæ nudos fructus proferunt, vt ſunt pruna, ceraſa, pyra, poma, racemi, &c. à quibus nihil ſeparatur; aqueæ ſimiliter aliquot arbores aurum ſuum, argentum, coralla, & id genus alia metalla producunt libera nudaq; , iuxta conditionem atque naturam aquę. Vt etiam à cortice cognoſci poteſt quid in vel ſub ipſo latet, vti ſpiritus à ſuo corpore; non ſecus in mineralibus cognoſcitur metalli ſpiritus occultus ſub ſuo corporeo mineralíve cortice. Spiritus autem aquei elementi corpus efficit, aliud tamen in minerali, in fructu

Digitized by Google

item aliud. Quamuis igitur aurũ in corpore minerali sit, nihilominus illud corpus est nullius momenti, quapropter venit ab auro separandum vt impurum, at auri corpus est purum. Sunt igitur in minerali duo corpora, quorum vnum est fructus corpus auri purum, cui spiritus eius incorporatus est inseparabilis. Fructus itaq; primùm ab elemento in arborem introducuntur vti spiritus in corpus impurum, & cum isto demum in terram nobile purumq;. Idipsum videtur in homine, cui duo corpora contigerunt, corruptum vnum, alterũ verò incorruptum, quod cum isto sit æternum coniunctum, imago Dei videlicet, propter quam potissimùm differt ab omnibus alijs creaturis.

De morte elementorum, & præsertim aquæ.

CAP. V.

MORIVNTVR etiam elementa propter corruptionem (quemadmodũ & homines) in seipsis. Vt aqua quę suimet ipsius mors existit, proprios fructus siquidem ipsa deuorat ac absumit, non secus ac terra suos. Quicquid enim ex ea nascitur, iterũ in eam rediens absorpsum con-

euanescit, instar temporis præteriti pe hesternas dies & noctes abeuntis, quarũ lucem vel tenebras videre nunquã licet ampliùs: nec propterea ponderosior hodie quàm heri, vel drachmula facta, post annos mille sub eodem pondere semper, vt edit, absumit etiam æqualiter. Mors autem aquę est in ipsius proprio elemento, in magno termino & aquę centro mari videlicet, in quo fluuij omnium aquarum & quicquid in ipsum defluit, moritur & consumitur, velut ab igne lignum. Flumina siquidem non sunt elementum aquæ, sed fructus eius elementi nempe maris, à quo ducunt originem, & in quo vitam & mortem accipiunt.

De morte arboris mineralium.

CAP. VI.

POSTQVAM natura mineralem radicem arboris in centro suæ matricis plantauerit, siue ad metallum producendum lapidem, gemmam, sal, alumen, vitriolum, fontẽ salsum, dulcem, frigidum aut calidum, corallum, siue marcasitam, & eius truncum in terram protruserit, hic

Digitized by Google

per diuersos ramos spargitur, quorũ substantiæ forma, ramorum atque caudicis, liquor est non in modum aquæ, non olei, non luti, neque muscilaginis, at non aliter intelligendus, quàm de ligno ex terra nato, quod non est terra, nihilominus ortum ex ea. Extenduntur ad hunc vtique modum, vt ramus ab alio distet interuallo duorum triúmve climatum, totidémque regionum: à Germania nonnunquã in Hungariam & vltra: variarum sunt arborum eiusmodi rami per totam terræ sphæram implicati, tamquam in humano corpore venæ distenduntur in diuersa membra à se mutuò distantia. Fructus verò per extremitates locustarum ab vltimæ natura materiæ protrusi, mox atque in terrã deueniunt, momẽtanea fit ipsorum coagulatio, tum demum expulso toto fructu suo moritur hæc arbor; exiccationeq; prorsum absumitur in terra suo fœtu relicto, postmodũ iuxta naturę conditionem adest alia recens. Mineralium itaque materia prima consistit in aqua, estque solùm in ea sulphur, sal, & mercurius mineralia, quę spiritus & anima sunt eius-

Digitized by Google

eiuſdem elementi, continentes in ſe omnia mineralia, metalla, gemmas, ſalia, cæteraq; id genus alia, tamquam in ſacco ſemina diuerſa, quæ in aquas effuſa natura deinceps quodque ſemen ad ſuum proprium finalemque fructum dirigit, ac indefeſsè diſponit iuxta ſuas ſpecies atque genera. Hæc & ſimilia prodeunt ex vera Phyſica, veræque philoſophiæ fontibus, ex quibus, per admirandorum operum Dei meditatiuas contemplationes, oritur ſummi conditoris eiusque virtutum germana cognitio, in philoſophantium animis oculisq; mentalibus, nõ minùs quàm carneis manifeſta lux apparet, illis occulta fit manifeſta. Sed Græcus ille Satan in philoſophicum agrum veræ ſapientiæ, lolium falſumque ſuum ſemen inſeuit Ariſtotelem, Albertum, Auicennam, Raſim, idque genus hominum inimicorum Dei lucis, atque naturæ, qui totam phyſicam ſapientiam peruerterunt, ab eo tempore quo Sophiæ nomen in Philoſophiam tranſmutarunt.

Digitized by Google

De variatione primæ materiæ mineralium, per diuersitate specierum & individuorum eius, deq; varijs coloribus, &c.

CAP. VII.

DIXIMVS antea materiam primam in sua matre tamquam in sacco quopiam existere, compositamq; ex tribus in vnum concurrentibus. Verùm tot sint mercurij varietates, salis atq; sulphuris, quot fructus & quàm varij sunt in mineralibus. Aliud enim sulphur habetur in plumbo, ferro, auro, &c. in saphiro, gemmis alijsq; lapidibus, marcasitis, atq; salibus: item aliud sal in metallis, salibus, &c. similiter de mercurio iudicandum, alium in gemmis, alium in metallis existere. præterea pro horum compositione diuersa reperiuntur individua sub eadem specie: nam aurum quandoque reperitur aliud altero grauius, coloratius: sic de reliquis. Proinde tot sulphura sunt auri, salia, & mercurij diuersitates auri ac aliorum, quot gradus maiores atque minores, nihilominus omne quod particularitatem in ipsis recipit ex subiecto, sub vniuersalitate semper

Digitized by Google

continetur vnius & eiusdē sulphuris, salis, & mercurij, in vniuersali naturæ mysterialiter comprehensorum. Ad hæc natura pictori cuipiam similitudine comparari posset, qui ex nōnullis paucisq; colorib. infinitas imagines fingit, nullam alteri similem omnino, hoc solo differunt, quòd natura viuas producit, ille verò hāc imitatus, easdē repręsentat oculo, sed mortuas. Colores autem naturales omnes proueniunt ex sale naturæ, in quo cōsistunt, vnà cum balsamo rerū & coagulatione: Sulphur exhibet corporum substantiam, & ædificationē: Mercurius verò virtutes & arcana: solus Deus vitā tribuit omnibus, vt ex vnoquoq; fiat, quod inde fieri prædestinarat ab æterno, quod & in quo sibi complacuit voluitque sic esse omnia. Quicūq; igitur corpora naturalium volet cognoscere, discat à sulphure naturali, quod inprimis optimè cognitū habeat: si colores naturales, fundamētū ex sale quęrat: si autē virtutes rerū scire desiderabit, arcana scrutatur eiusdem rei mercurij, cuius vires cognoscere cupit, oportet. Hæc omnia simul in vnum complectitur

ipsa natura, separat, vnicuiq; suum distribuit, aufert, colores q; delet. Considera quæso tantillum seminis granum, nigri, vel spadicei coloris, ex quo nascitur ingens arbor, producens tam admirandi in frondibus virorem, in floribus tam varios colores, & sapores in fructibus pr multitudine tam diuersos, idipsum in reliquis omnibus productis à natura, hæc in suis mysterijs tam admirandam, ac opulentam reperies, vt satis habeas quod per totam vitam in hoc libro solo physices addiscas, omni relicta papyro. Si Deus igitur per naturã se nobis cernendum tam potentem, tamq; sapientẽ præbet, quàm abunde glorioſiorem se menti nostræ per sanctissimũ Spiritum suum patefaciet, modò quæramus eum. Hæc est via salutis quæ ducit ab inferioribus ad sublimiora, hoc est in vijs Dominiam bulare, videlicet in admirandis eius operibus versari, & voluntatem suam, quantum in nobis est, essecq; debet ac potest, exequi. Hæc mihi (Paracelsus inquit) Academia fuit, non Athenæ, Parisij, nec Lutosa, Tolosaq; minùs, aut Dolosa quæ

Digitized by Google

uis alia schola; postquam dolosos multos legissem doctorum libros, ad hunc solum me contuli, ex quo didici omnia quæ scribo scioq; vera, ac ita se habere. Fateor tamen esse longè plura quæ ignoro, suo tempore tamen emersura, Deo dante. Nihil enim tam occultum, quod non reuelabitur quum volet Omnipotens. Hoc scio tamen post me venturum vnũ istius scholæ discipulum, qui nondum viuit, hic multa patefaciet.

De naturali dispensatore mineralium, & subministris eius. CAP. VIII.

QVEMADMODVM in mineralium artificio per homines, ad ipsa cùm præparandũ, tum in vsum adducendum, non vnus tantùm, sed plures successiuè requiruntur, eorum tamen vnusquisque peculiare donum habet officij. Quid enim prodest minera è terræ visceribus eruta, præter suum separatorem, præparatorem, aut liquefactorem? quid hic rursum absque fabro? nihil item iste potest absque aliquo emptore, nec iste præter eum qui metalla nouit in vsum

Digitized by Google

adaptare. His omnibus non indiget ipsa natura, sed suis tantùm, vt sunt primò dispensator mineralium Archeus, qui ministros sub se, naturæ minister ipse hos habet, primum, qui corpoream exhibet materiam in quam cadat operatio, videlicet Sulphur minerale huius aut alterius conditionis atq; naturæ: secundum, qui proprietates ac virtutes fabricet ac operetur in præiacentem materiam, vt puta Mercurium; tertium verò, qui per compactionem & coagulationem singula simul coadunet in vnum corpus, Sal nempe confirmatorem operis. Hæc omnia simul in vnum congesta, & in Athanore suo concluſa decoquit Archeus non aliter quàm in terra semen, necdum in ista solùm, verumetiam inter se mutuò decoquuntur ad hunc modum. Sulphur alijs duobus subdit corpus suum, in quod operentur quicquid volent ac ad eum finem perducant, cui destinatũ est id quod inde fieri debet. Accedit Mercurius cum suarum virtutum proprietatibus, hic decoquitur ex alijs duobus. Eiusmodi decoctionibus adimpletis omnium, tum demum

lemum incipit operari ſal in alios ſibi cõ-
ocios & in ſeipſum, primò cõdenſando,
oſtea congelando, & poſtremò coagu-
ando confirmat opus ad autumnũ ſuum,
c meſſem, vt nihil deſit prẽter meſſorẽ &
abrũ. Breuibus igitur totam mineraliũ
enealogiã perſtrinximus, reliquũ erit vt
ingulorũ vires atq; virtutes, cùm ad Al-
himiã, tum ad Medicinam peculiariter
c breuiter etiam audiamus, quantum de
iis cognoſci oportet ad ſupradictas facul
ates. Admonitos interea lectores velim,
t tantiſper aliorum corruptè nimium de
iis & p ſomnia dumtaxat fabulantiũ ſeot
m ponant opiniones, donec iſtos videãt
ola papyro, & non natura doctos, à ſibi
milibus, & eadem minerua literatè non
xpertè doctis exiſtimari ſolùm, alijs ve-
ò tales quales etiam ſunt apparere. Sin
ninùs videre velint, reſumere poterunt
uod eos adhuc ponere volebam, vt ſaltẽ
bſq; perturbatione tenebrarum mortis,
itæ naturę lucẽ faciliùs ac ſinceriùs per-
iperent. A primis itaq; mineraliũ princi-
ijs incipiẽtes (quę ſalia ſunt) p ſingula diſ-
urremus in finẽ vſq; metallũ videlicet.

Digitized by Google

De virtutibus, atq; proprietatibus salium in Alchimia & Medicina.

CAP. IX.

EO necessitatis hominẽ adducere per naturam voluit O. D. M. vt absq; sale naturali viuere naturaliter nequeat. Proinde hoc opus habet in omnibus cibis. Etenim sal naturæ balsamum est, quod corruptionem arcet calidi sulphuris cum humido mercurio, ex quibus homo naturalis compactus est. Cùm autem oporteat ista prima conditi condentia, quodq; sit simili nutriri, necessariò sequitur hominem vti debere cibis ardentib. ad sustentationem sui sulphuris interni: humidis ad mercurium nutriendũ; item salsis ad sal in condenti facultate conseruandum. Virtus eius conseruationis in eo maxime conspicitur, dum carnes emortuas à putredine diutissimè conseruat, quantò magis viuas præseruabit iudicare facile fuerit. Vt ad eius genera tandem veniamus, tria potissimùm habentur ad vsum vitæ hominis idonea. Primum horum est sal marinum, secundum est fontanum, tertiũ verò minerale. Maximè cõducens

nam

ifati fontanũ est, secundo loco minera-
e, postremò verò marinũ: hoc & primũ
xcoquuntur arte, reliquum aũt à natura
ola coctũ est. Hoc & marinũ sub muriæ
aturam non comprehenduntur, at illud
uod excoctum est, in eam primùm ver-
tur priusquam separatum sit ab aqua in
l coagulatũ. Duæ sunt igitur nobis pro-
onendæ salis descriptiones, vna de mu-
ia, altera verò de integrè finito sale. Pri-
ò tamen omnium, considerandа venit
ommunis quædam cuilibet sali correc-
ionis conditio, ad hunc modum. Vbi-
mque sal non interuenerit cibis, in his
iam nulla correctio, quos quidem si sto-
achus receperit, decoquere minimè po
st; nam ex sale virtus est expulsiua, in se-
sum vel in vrinam; quæ duo nisi con-
ruentur in ordinato suo cursu motúve
iturali, frustrata sunt omnia vitæ facul-
tum officia suis conatibus atq; viribus
pulsionis. Etenim sanguis natura pro-
ia salsus, insulsum non recipit nutrimẽ-
m, quod fortè si recipere quandoq; fit
actus maxima quadam inedia, hoc in
rruptionem abit. Vt igitur euitetur hoc

Digitized by Google

vitium, ordinatum fuit alimentarijs cibis sal addititiũ, ne meatus naturales obstruantur, membraq; suis debitis fraudentur nutrimentis. Præterea latet in sale resolutiua quædã facultas, oppilationes in poris accidentaliter contingentes aperiendi, ac per resolutionem in vrinam expellendi. Nam vrina cùm sit sal cruoris tantùm, id est sal duntaxat ex sale naturali, quod naturale cum sale microcosmico associatũ per coniunctionem, simul ambo maximè faciunt ad expulsionẽ excrementorũ. Verùm enimuero coniunctio naturalis hæc, haudquaquã probè fieri potest, nisi per iustam quantitatem vsus alimentari salis temperetur, alioqui facilè per oppilationem alicubi consistũt, hærentq;. Quapropter cuiuis medico scitu dignissimum sali vtiq; medicinæ ius suum inesse, præsertim vbi naturale sal expurgari cupit, et salis paulo copiosiorem vsum præscribat maximè gemmei, qui præ cęteris omnibus facultates habet naturale hoc sal exire moliens, expellendi. Spirituũ igitur salis in cibus iã allegatis speciebus operationes diligentissimè sunt obseruandę per vsum, q
ne

edum in his, at in alijs omnibus oculos
iagis aperit quàm litera quæuis, vel de-
riptio.

De muria. CAP. X.

NVperrimè duarum ſalis deſcriptionũ
feci mentionem, murię videlicet, atq;
:ci ſalis. De muria primùm eſt ꝙ ſcia-
r, huic ineſſe vires maximas exiccandi
iaſcunque ſuperfluas humiditates, imò
us vna hora quàm ſiccũ ſal vno menſe
ileat; quamuis etiam iſtud reductum ſit
muriam, non tamen poteſt vnquã præ-
ire quod naturalis, vtpote humidã cu-
re podagram, hydropiſim, humidosq;
)iarum quoſcumq; tumores alioſq;, ac
n matim leproſos liquores non natura-
; conſumere, ſi poſtquam à calore ſuo
nperata fuerit, vt æger inſidere tam-
iam balneo queat abſque læſione. Mu-
e ꝓfectionis experimentũ ouo in ipſam
ecto ſit ſupernatante. Animaduerten-
m tamen eſt, eiuſmodi balneum non-
ſi obeſis natura proficuum eſſe corpo-
)us, macie tamen attenuatis à natura,
inimè conſulendum, quòd nimiùm ex-
:et. Si fortè poſt vnam aut alteram bal-

Digitized by Google

neationem redirent humores, in ijs locis commorari, quibus muriarum & salis ejusmodi fiunt decoctiones, consultissima erit.

De sale sicco. CAP. XI.

SICCORVM salium sunt variæ species, vti communium cibariorū, gemmarum, lapideorum, terrenorum, & per cinos congelatorū, quorum omnium communem notato virtutem. Quodlibetiū rum admixtū sulphuri ac vulnerib. apcatum, cùm in emplastri modum, tuna lotionē, illa tuetur à vermibus, quos ciiam antea innatos pellit, vt non nascanc amplius. Etenim sola mundatione media, natura per se nullo alio interuenien medicamento sanat vulnera, nisi venen ta complexio quæpiam sit obstaculo q minùs liberè naturale balsamum oper queat. In eiusmodi salibus etiam vlcer cura non exigua consistit, scabierū om um ac similium, si resoluantur in balne muriæ vires tamē longè sunt potentior quæ salib. etiā in ipsa dissolutis adhu possunt ad externa multa vitia curan alopeciā, & id genus alia, maximè sali

Digitized by Google

hæc p̃ additionem correcta sint, aut virib. aucta ad hunc modũ videlicet. Salis ficci, & salis vrinæ ana quantum voles duab. horis vnà calcinentur, & postmodũ resoluãtur muria, vel per se humido frigidoq; loco, muriam exhibebunt artificialem pauò minus validam naturali, in chirurgicaibus extrinsecis curis, verùm in alijs vt ntrinsecis longè debiliorẽ. Salia quæ dicta sunt, in nullis alijs rebus inuenientur nquã, etsi decoquatur ex istis alcali: hoc ion est simile sal antea narratis, sed alcali erum naturale sal corporeúmve dicitur, d' à salibus nutrimentorũ alitur in humano corpore, vel à præcedentib. siccis etiã, maximè nutritiuis. Ad Alchimiã verò aqua salis ex eiusmodi salibus calcinas in spiritũ prolecta, quo soluitur aurũ in leum, ac ab eo separatur, vt maneat optiium ac potabile, vel poculentum aurũ. ntequam ad finalem istam executionẽ eueniat, nihilominùs vt audiuimus resoitum, aurifabris ad argentum, & ferrarijs bris ad ferrũ inauranda, præclarũ est artificium, constansq; thesaurus, modò per himicam artem illud præparare norint.

Digitized by Google

Notandum etiam de puro sale per naturã solam congelato, vel in conos, vel in sal gemmæ, hoc ad argenti cimentationes communes maximè congruere, malleabile metallum reddit præter consuetas ignitiones. Idipsum efficit in cupro per cimentum in regulum adducto.

De sale nitro. CAP. XII.

EST & aliud salis genus quod nitrũ dicitur, compositum naturaliter ex naturali corporum animaliũ sale, & salibus nutrimenti simul in corpore coniunctis, à quo iam vnum ex duobus facto superfluitas in vrinam decocta & in terram decidens coquitur iterum suo tempore, magis ac magis vniuntur, vt inde sal vnicum atq; perfectum resultet, chimistica separatione per decoctionem artificialem à terra, in conos vel glebas apparens manifestè clarum & perspicuum: si bene separetur à superfluo sale nutrimenti nondum ab animali concoctione digesto, quum in vrinam expelleretur. In Alchimia præsertim huius vsus est frequentissimus. Recensere superuacaneum foret, quantam in eo violentiam experientia prima pernicio-

fissimo euentu, compositione cũ sulphure, demonstrarit in puluere bombardico, à qua terrenum fulgur meritò vocari posset. Non aliter ex sale liquoris terrę, quod naturale balsamum est vniuersale, quo res omnes conduntur in sui compositione, tandem ex isto particulari per resolutionem rerũ in terram iterum reuertenti, nascitur vt suprà sal vnicum, quod postea per poros terræ colans in conorum glaciei formam coagulatur adhærens petris, vnde nitri nomen in sal petræ commutauit. Neutrũ tamen ad internam medicinã vsq; adeò idoneum, nisi ad conciliandam obesis corporibus maciem, nec sic quidẽ admodum tutum remedium, nisi cum sale cupri permisceantur duo, vel tria per extractionis opus, & in vnum conueniãt ad suum vsum.

De vitio salis nutrimenti.

CAP. XIII.

SAL omne cibarium quod à stomacho digestum non fuerit, & per expulsionẽ deuenerit in intestina, nisi transitum faciat, colicam, iliacámve passionem generat curatu præ cæteris difficilimam. Corro-

Digitized by Google

fiua sua natura nonnunquã intestina perforauit, vt ex anatomia visum est. Si tamẽ in stomacho manserit inexpulsum, orexes & arsuræ, nec non aliæ plurimæ stomachi passiones exoriũtur in orificio. Euenit etiam aliquando, vt sal indigestum in venis mesaraicis constipetur & coaguletur in granula, vnde grauissimæ prodeunt ęgritudines incognitę, nedum in his, verumetiam in alijs totius corporis partibus, & præsertim illis circa quas vrina suum habet emunctorium. De salium speciebus, vitijs, & virtutibus dictum sit hactenus; iam ad aliud minerale magis veniendum est sal, quod vitriolum nominatur, præ cunctis alijs omnibus cùm in Alchimia, tum in Medicina præstantissimum.

De vitriolo. CAP. XIIII.

NATVRA producit è terræ visceribus genus quoddam salis, quod vitriolum nuncupatur, tantarum virium atq; virtutum, vt vix vnquam satis à quoquam describi valeant. In isto siquidem perfectæ curæ constituunt ictericiæ, arenæ, calculi, febri-

Digitized by Google

febrium, vermium, caduci, ac plurimorum aliorum id genus curatu valde difficilium morborū ex oppilationibus ortorum, vt infrà latiùs. In vtraque facultate medicinæ videlicet, & Alchimiæ, mirandas operationes, ac varias pro modo suæ præparationis efficit. Ex eo nanq; tamquam ex ligno vno variæ fabricantur imagines, varia pariter parantur medicamenta præstantissima, cùm ad internas, tum ad chirurgicales curas, vti capitis tineam, lepram: in summa quicquid alia non possunt præstare præ debilitate virium aduersus morbos, id omne tollit à fundamento, vitium extirpando. Virtutes eius cumprimis cognoscendę: nonnullas crudum existens patefacit, alias in aquam reductum, calcinatum alias, atque alias in oleum viride redactum, in forma olei rubei alias, item alias in albi habet olei forma; toties nouas induit virtutes, quoties aliam formam à præparatione recipit. Supplere solum potest pro quarta parte morborum, & pharmacorum omniū adhuc excogitatorū. Non est opus igitur vero medico huc atq; illuc

Digitized by Google

oculos ad diuersa circunflectere, sed instar pudicæ virginis in terram habere defixos: in hac enim sub pedibus longè plus virium opumq; hoc in thesauro naturæ, quàm India, Ægyptus, Barbaria, Græciaq; ferant, inueniet.

De speciebus vitrioli, & examinibus eius. CAP. XV.

TAM variæ sunt vitrioli species, quàm fodinæ de quibus eruitur, aut fontes. Examina pariter diuersa fiunt eius majoris vel minoris præstantiæ. Primum hoc esto, si laminam ferream præter ignem in cupri colorem tingat, quo altiùs, hoc iudicatur melius; verùm istud est leuissimum inter alia. Secundum, vbi crudum administratum per os intrò assumptũ vehementer pellat præ alijs vermes intestinorũ, quò vehementiùs, eò melius in medicina. Tertium est, quum ferrum in cuprum transmutat, quantò perfectiùs accitiùs, tantò præstantiùs habendũ in vtraq; facultate: plurimùm .n. affinitatis est inter hęc duo metalla. Nec admirãda res, cùm ꝑ aquam boracis ex plumbo pariter fiat ar-

gen-

gentum viuum. Sunt & alia cachimiarũ genera quæ metalla conuertunt, & præter ista fons in Hungaria vel torrẽs potiùs ex vitriolo ducens originem, imò tota eius substantia vitriolum existit, cui ferrũ quoduis iniectum in ferruginem consumitur, quæ postmodum follibus & igne reducitur in optimum cuprum non retrogradum. Quartum examen est, quum eius colcothar rubeum igne vehementissimo conflatum per se cuprũ exhibet, istud in medicina debili⁹, at in Alchimia præstantissimum existit. Non sunt prætereundi colores. Quod omnino cœruleum, non æquè validum in medicina, ac illud quod sub eodem colore rubeas flauasq; maculas admixtas habet. Quod cœlestis est pallidi coloris, apprimè sumendũ est in olei viridis & albi præparationem. Illud verò quod in rubeum aut obscurè flauum colorem tendit, optimum est ad rubeũ oleum ex eo parandum. Postremũ examen est, vbi cum gallis aterrimum atramentum, ac obscurissimũ efficit, hoc præ cæteris eligendum. Ab examinibus igitur species numerantur.

Digitized by Google

De virtutibus vitrioli in medicina, crudi vel calcinati. CAP. XVI.

AD grauissimos stomachi dolores, & ægritudines ex inordinata cibi potusque sumptione prouenientes, vel ad eius malam digestionem, crudum exhibitum quantitate sex cometz vel guttarum trium, puta granorum trium, debilibus in vino vel in aqua, robustioribus in vino destillato, radicitus omne vitium expurgat sursum atque deorsum pellens. In arcanis vocatur vitriolum grillus, vel grilla. Non elleborus, non coloquintida, neque digridion æquè vehementer purgant aut perfectè curant ac istud, nec vermes pellendi facultatem habent. Est etiam ad caducũ, inter curandum, præ cæteris optima per vitriolum purgatio. Eiusmodi proprietates à duplici natura sibi contigerunt, acetositatis videlicet, atq; salsedinis, quapropter alijs multò nobilior medicina. Colchotar eius aut vt vocant caput mortuum rubeum intrò non est assumendũ, nec nisi ad chirurgicales curas idoneum, ad vlcera putrida pro primo gradu malignitatis, oleum verò sumendum, ad illa

quæ

quæ secundum atq; tertium attigerunt. Eius virtutes medicinales alijs de medicina libris cõtinentur, vt in fasciculo flosculorum Paracelsicorum; hoc loco solùm ea tractare proposueramus atq; in vnum congerere, quę ad Alchimiam transmutatoriam faciunt, etsi nos quandoque medicinalia digredi cogant à proposito. Proinde videndum quid in chimicis præstet vitriolum, vltra ferri transmutationem in cuprum, vt suprà diximus, cuius etiam formulam ponere primò visum est. Quamquam non ita arduum est opus atque ferrum in aurum transmutare, Deus nimora palàm vult fieri priùs, maiora tanisper occulta manere donec Helias artis adueniat: habent enim artes omnes quęque suum peculiarem, vt in alijs intelligendum. Sumatur itaque limaturæ ferri nullo alio permixti metallo, libra vna, mercurij libra semis, affũdatur aceti acerimi mensura vna, vitrioli quarta librę par e, cum vncia vna & semis armoniaci salis nie & is, bulliãt simul agitata cõtinuè spatula lignea, cõsumpto aceto recens affunatur atq; vitriolũ: post horas duodecim

ferri maxima pars transmutata mercuriū
ingressa, separetur cū mercurio prorsus
reliqua ferri parte non trāsmutata, per ab-
lutionem, & mercurio p̄ coriū expresso,
manebit amalgamatis pasta, q̄ reducta p̄
ignem purissimū cuprum exhibet. Huius
vncia semis, cum æquali parte argenti, sta-
tim permiscetur sedecim gradib. retenti,
licet non fixis, in regali tamen fixibilibus,
vt artifex industrius inde mediocre lucri
habeat ad victū & amictum. Fit etiam vi-
triolū ex venere soluta p̄ aquā fortem, &
granulata, quod non amplius in cuprū re-
dit; sic etiā ex vitrioli colcothare fit veneris
(vt suprà in examinib.) quæ nō reducitur
in vitriolū per se, nisi p̄ peculiarem aquā.
Viride similiter ęris gradatissimū vitriolū
exhibet spagiricum. In vitriolo tanta tāq;
potens tinctura delitescit, vt vix cuiq̄ non
experto credibile sit, bene quidē ei q̄ in-
telligit eius arcana. Quoties vtiq; oleū vi-
trioli cū oleo mercurij miscetur, & fixum
ambo coagulantur, in lapidem transeunt
mirandæ tinctūræ cōditionisq̄, sapphiro
persimilem. Absolutis salibus ad sulphu-
ra veniendum erit.

Digitized by Google

De ſulphure triplici mineralium.

CAP. XVII.

RESINA terræ propriè vocari debet ſulphur, in quo virtutes innumeræ deliteſcunt, in vtraque facultate, crudum tamen in neutra validum. Arcanum ſolum eiùs ab impuritatibus vindicatum ac liberum operatur admiranda: lotũ priùs in albedinem excellentem eam quę conſpicitur in niue, per Iſopicam artem. Tam diuerſas virtutes, quàm varias habet origines. Quodlibet enim metallum aut minerale, aliud ab alio ſulphur in ſe continet. Vt ſuprà diximus ad ſimilitudinem caſtanearum & nucum, mineralia pariter ſuis inuolui corticibus, in nucleo tamen præſtantiſſimam latere virtutem, quæ ab externis nutritur & ſuſtentatur; hoc loco de ſulphuribus intelligendum intimum illud eſſe quod præcellit, embryonatum ſpagiricè dictum ab origine ſpecifica, vt ſulphur embryonis auri, lapidis, &c. Sulphur externum in quo latet embryonatum, nobis eſt minerale. Eſt & tertium genus, quod ex nucleis mineralium vel metallorũ extrahitur, quod non

Digitized by Google

meliùs quàm animatum & ſpagiricum ab arte vocari poteſt: quodque cuique ſibi ſimili venit applicandum in vtraque facultate. Vel vt meliùs intelligatur, primum ſulphur vniuerſale, quod reſinam terræ diximus, tamquam matrem vel patrem aliorum ſulphurum, minerale vocamus: ſecundum eſt, vbi hoc ſpeciem induit metallicam aut mineralem, tum demum embryonatum; tertium quod ab iſtis repurgatur, ſpagiricè puriſ exiſtit abſque ſuperfluitatibus, ſulphur animatum. Embryonati ſulphuris duæ notandæ conditiones, vna ex fixa volatilis fit, altera purus eſt & viuus ignis, inuiſibilis & viſibilis vtraque in ſimilem conſummationem tranſit ligni videlicet, ac morbi. Embryonati ſulphuris extractio fit, vel per ſublimationem, aut per deſcenſum. Aliquando non vſq; adeò permixtum alijs à natura reperitur, vt propter nimiam ſubtilitatem ignem a huiuſmodi præparationibus ſuſtinere nequeat, aqua forti venit extrahendum, à ſuis mineralibus corporibus & coagulandum. Hoc omne iuxta veram concordan-

Digitized by Google

dantiam segregatum, in se continet auream naturam, quapropter in Alchimia præ cæteris expetendum, quòd fixationem facilè recipiat, imò fixat in cimentis aurum, in alijs metallis nondum maturum aut volatile. Frustra tamen quæritur aurum ex eo, nisi priùs infit à natura: nullum continet argentum, sed aurum solum, vnum altero magis, vt in embryonato veneris, talci rubei, marcasitæ aureæ vel ferreæ, quæ rarò carent auro. Quicumque tamen his manum applicare volet, primùm meminerit ac notet, vt separet eiusmodi sulphur ab auro maxima cum industria, ac tam ingeniosè, vt auro nihil depereat. Multis hoc loco subuentum esse posset, verùm est quòd fileam. Et nisi ex diametro pugnaret contra Dei voluntatem, omnes ex æquo ditescere, breuibus admodum verbis adhuc, multorum optatus adimplere foret facilimum. Cùm tamen diuitiæ pauperes à vera semita prorsum abducant, humilitatem ac pietatem adimunt, quarum loco superbiam & elationem adferunt, simul & petulan-

Digitized by Google

tiam cum incontinentia, tacendum ac potiùs, indigentiam pro fræno huius farinæ pauperibus & auidis opum relinquendo. Vt ad minerale sulphur veniamus, Dux artis eò suos milites adduxit, vt considerarent ex muliere nihil generari posse sine viro suo: viderunt igitur artem esse patrem qui cuncta disponit. Hic spiritum transmutationis adhibuit, quo minerale sulphur oleo lini coniunctum est, & inde per decoctionem hepatis vel pulmonis forma quædam resultauit, & ex eo postmodum liquor duplex, vnus lactis instar albus, densus, & oleosus; alter vt oleum valde rubeum spissum vt sanguis, ambo simul vt neutrum tamen alteri permixtum fuerit; albus liquor in fundo subsidit, altero superiùs, rubeo videlicet innatante. Vltra progressum est, vt ex albo fieret ad album tinctura, sed frustra tentatum fuit hoc scio nihil ex eo factum extitisse, nec vnquam fieri posse, quòd inanis sit actus utilis materia quædam ad hanc artem. Verùm crystallus, aut berillus omnis in eo suo tempore positus, & in eo manens

vt

vt minimum tribus annis, in hyacintho ſimilimum lapidem tranſmutatur. Item rubinus à natura non vſque adeò coloratus, tam clarus & perſpicuus redditur ſucceſſu temporis, vt noctu luceat inſtar naturalis carbunculi, ac vbique poſitus abſque lumine reperiri queat. Ex hyacintho pariter fit, necnõ ſapphiro cœruleus color augetur ſupra naturam, cum interſerta viriditate tranſlucente. Multarum aliarum eſt gemmarum tinctura præſtantiſſima, pariter & lunæ, quæ in ipſo poſita nigreſcit, calcemque ſolis potit, licet non fixi, donec terminum compleat ſuæ perfectionis; de hoc ſatis. Quiſquis in hac tinctura volet operari, primùm diſcat ex alchimia præparationes cum induſtria perficere; eſt enim præ cæteris omnibus ferè chimicis operationibus paratu difficilima. Tantum e coloribus præſtat hoc oleum: in maioribus autem virtutibus non ita credendum eſt facere, quòd in ipſo coloris tinctura ſit dumtaxat, & non virtutis. Nonnulli ex metallis etiam tincturas elicere conati ſunt, verùm fefellit eos opinio,

Digitized by Google

causam hoc loco ponere minimè conuenit. Hoc tamen est certissimum, quicumque solis tincturam habuerit, aut corpus vltra naturalem gradum poterit adducere, hoc est à viginti quatuor in trigesimum sextum, & vltra tam intensè vt altiùs ascendere nequeat, constans nihilominus, fixumque maneat in antimonio, & in omni quartatione. Sulphur etiam lunæ suum corpus in tantum gradum exaltat, vt venus cum æquali huius lunæ pondere iudicium acquirat lapidis Lydij. Sulphur veneris cuprum fixat vt fulminis examen sustineat, non tingit tamen; cum sulphure saturni in optimam chalybem: cum sulphure jouis tamquam ferrum optimum. Item stannum suo sulphure figitur etiam vt fumen sustineat, & suo saturnus confirmatur atque fixatur, vt nullam cerussam vel minium, neque spiritum de se præbeat ampliùs. Sulphur verò mercurij suum corpus malleabile reddit, vt veneris ignitionem patiatur, at cinericium non. Sulphur item solis tingit lunam sed non fixat. Fiunt etiam transmutatio-

Digitized by Google

nes aliorum ſulphurum in aliud quàm proprium corpus iniectorum, at non eò res peruenit, vt optatur. Notandum interea ſulphur expertiſſimum operatorem, & non præſumptuoſum putatitiúmve requirere.

De arſenico ad Alchimiam vſurpato.

CAP. XVIII.

QVOD arſenicum de genere ſulphurum potiùs, quàm ſit mercuriorum, ſtatim poſt ſulphura ſubnectere viſum eſt. Nonnulli chimiſtæ veteres, Sophiſtæ potiùs, chimiſtica laborantes, icteritia, id eſt auri cupiditate turgentes, ac flaui tamquam hydropici, videntes in arſenico tincturam albam veneris, & rubeam in calaminari lapide, credentes quoque in iſtis verum arcanum contineri lapidis, electrum album & rubeum exiſtimarunt argentum & aurum, donec per examina contrarium experti ſunt, vanum opus videlicet. Nec eo contenti, progreſſum fecerunt obſtinatiſſimum ad fixationem vt peruenirent, ac tantiſ-

Digitized by Google

per dum nulla domus, posſeſſio nulla reliqua ſibi manſerit miſeris, tranſmutationem in ſe potiùs expertis quàm in metallis. Quid mirum? abſque iudicio cognitioneque mineralium & metallorum opus hoc aggreſſi ſunt, quod & hodie maxima pars operantium in hac arte adhuc facit. Ab eo tempore quo electrum, ab antiquioribus inditum nomen, venit in obliuionem, ruina mox ſubſequuta eſt eorum, qui nomen hoc in aurum & argentum ficticia mutarunt, id eſt modernorum chimicorum perditio. Electrum autem vt definiamus, eſt metallum ex alio conflatum arte, non amplius illi ſimile ex quo factum eſt. In exemplum: Arſenicale metallum iuxta ritum præparationis metallicæ paratum, cum venere cimentatum, pro more ſolito, cuprum totum in electrum album conuertit cupro ſuo vilius. quid opus eſt igitur magnis ſumptibus deprauare metalla? Nunquid melius cuprum fuerit in ſe naturali ſuo relinquere, ſeruata pecunia, tempore laboreque ad vtilius opus etiam applicatis? Veteres electrum proprio

prio nomine vocarunt, recentiores argentum falsò dicunt, veteres ex eo damnum non retulerunt, quòd ipsum electrum cognouerint, moderni quia nullam habent electri noticiam, facturam faciunt suarum facultatum, laboris, atque temporis. At cùm errores in Alchimia spe noua semper fulciantur, eò ventum est, vt arsenicum fixari tentatum sit reuerberationibus arundinis aliquot septimanis, alijsque: factum inde vt arsenicum in coralli formam rubeum durum ac fragile deuenerit, nullius tamen vsus in Alchimia præterquam ad electrum, vti suprà. Deinceps per descensum præcipitationemque, nihil aliud quàm suis calcinationibus effecerunt. Sic obstinatos homines in Alchimia decipi contingit, qui non omnia penitus & à fundamento suarum impositionum artis vocabula intelligunt exactissimè. Verum est arsenicum propria sua natura continere aurum, quod per industriam Artistæ nonnunquam separari potest in cimento, vel proiectione, vel aliàs in argentum, cuprum, vel plum-

bum attractione, non propterea sequitur hoc per suas operationes atque tinctura productū esse, sed quod antea inerat, per separationem dumtaxat, velut ex sua minera solet, ortum est. Plerumque aureum reperitur, nec nisi ratò admodū caret auro, vt alia multa. Hactenus de arsenico quod sciam, aut scribere decet; quisq; nomen eius optimè scrutetur priùs diligenterq; vt intelligat, alioqui facilè sequitur maximus error in vtraque facultate, qui tandem ab euentu palàm fit.

De argento viuo. CAP. XIX.

ABSOLVTIS salibus & sulphuribus ad argentum viuum peruenimus. Hoc non probè metallum dici potest, sed aqua potiùs metallica, verùm ea ratione metallum esse dicitur, quia per Alchimiam in solidam substantiam, & in colorem adducitur metallorum nonnunquam fixam, aliquando verò non fixam. Tantùm cognosci potest, esse primam Alchimistarum materiam, qui possunt inde fabricare aurum, argentum, cuprum &c. vt in examine persistant: item fortassis

taſſis ſtannum, plumbum, & ferrum etiam; etenim admirandæ naturæ eſt, nec niſi maximis laboribus perſcrutabilis. In ſumma ſeſe manifeſtum facit, eſſe primam materiam Alchimiſtarum in gradibus metallicis, atque maximum arcanum in medicina. Eſt aqua non madefaciens omne quod tangit, & currens animal abſque pedibus, grauiſſimum præ omnibus metallis. Conſtat vt ſingula ex ſulphure, ſale, & mercurio. Primam & vltimam in liquationibus metallorum patefacit materiam, in eis præſertim quæ liqueſcunt præter ignitionem, à colore, & in alijs à fluxu.

De cachimijs & corporibus imperfectis.

CAP. XX.

ALIVD genus habetur mineraliũ corporum, quod nõ eſt ſalinũ, neq; metallum, ſed bene metallicum, vt ſunt marcaſitæ, chiſeta, rubea & alba, antimonica perfecta & imperfecta, arſenicalia, auripigmenta, talcica varia, cobleta, granata, gemmea, &c. Sunt inquam metallica, cùm primam materiam metallicam

Digitized by Google

habeant potiſſimùm, & ex tribus primis metallicis ducant originem, ad quę confugiunt & eis incorporantur metalla, vt aurum, argentum, cuprum, ferrum, &c. Verùm quia ſimul incorporatur cum eis inimicus metallicus, non niſi per Alchimiam ab iſtius tyrannide vindicata, ſeparari poſſunt. Varij ſunt inimici tales, qui latrocinium exercent aduerſus metalla, non ſecus ac ſi quis refugium apud ſocium quærens, in eius domo deprædetur, neceturque ab eodem cuius implorabat auxilium. Nonnulla dictorum conſiſtunt potiſſimùm in ſulphure, vt marcaſitæ, chiſeta, cobleta: alia quidem in corpore mercurij, vt arſenicalia, auripigmentalia, antimonica, &c. alia verò in ſale, vt omnia talcica. Marcaſitarum duo colores habentur albus & flauus, ruxta metallicum ſulphur imperfectum, in ipſis ordinatum, quòd eo ſit opus ad multa. Metallum ex cobletis ſit imperfectum, hoc liquefactionem patitur ac fluit; nigri coloris eſt magis quàm plumbum & ferrum, nullius tamen ſplendoris nitoriſve metallici, malleum admittit

tit non vsque adeò multum, vt inde quid fabricari queat, eius vltima materia nondũ est reperta, neque separatio. Non est dubitandum quin sit promiscuum genus ex mare & fœmina, velut in ferro & chalybe, sed vt ista simul perfectè cudi nequeunt, vsque dum separationis artificium inueniatur. Habetur & aliud simile zinchinum appellatum, non vulgariter adhuc notum, peculiare genus, in quo varia metalla comperiuntur adulterari, liquabilis naturæ, non malleabilis, colore multum ab alijs differt, cuius vltima nondum etiam est reperta, in sua præparatione tam mirabilis ferme ac ipse mercurius, alterius permixtionem refugit, peculiare genus admirandum in mineralibus. Grana reperiuntur etiam in torrentibus metallica, granata propter formam exteriorem dicta, liquantur ac mallea fustinent, in nullum tamen instrumentum fabricabilia; horum proprietates sciri nequeunt, nisi quandoque per Alchimiam detegantur: multa continent adulterina metalla, vt argentum & aurum, ad illa, tamquam ad cuprum

Digitized by Google

& plumbum ſolent, confluentia. Conſtunt ex craſſo quodam ſulphure. Alterius generis granata. nonnulla ſunt perſpicua, inſtar cryſtalli, quibus ineſt aurum & argentum.

De metallis à natura abſolutis, perfectis & imperfectis, & primò, de ſaturno vel plumbo.

CAP. XXI.

SATVRNVS omnium nigerrimum & craſſiſſimum corpus obtinuit, mercurium ſimilem, & ſal præ cæteris maximè fuſibile. Per corruptionem facilè reducitur in ſuum ſpiritum, in ceruſſam albam, flauam, in minium, & poſtremò in vitrum vt reliqua. Stannum fit ex ſulphure albo fixo, & fixo ſale, ſed ex mercurio non fixo. Et quia corpore fixum eſt, non in mercurio, leuiter metallicam fuſionē amittit auolante ſpiritu per ignem, quo quidem abſente, nō eſt ampl ùs metallum, ſed corpus euanidum. Ferrum & chalybs ſunt ex non liquabilibus ſulphure, ſale, & mercurio, contrarijs ſtanno & plumbo. Coagulatur in omnium duriſſimum metallum, ſeipſum deſpon-

ſat,

Digitized by Google

sat, id est reperiuntur in vno duo metalla, chalybs mas, & fœmina ferrum, quæ separari possunt in suum vsum, vtrumq; seorsim. Aurum generatur ex purissimo sulphure summè per naturam sublimato, & ab omnibus fecibus atq; spurijs repurgato, ad tantam diaphanitatem exaltato, vt nullum intermetalla corpore possit altiùs ascendere. Sulphur hoc, est vna pars auri materiæ primæ, quod quidem si possent Alchimistæ habere, vt etiam in arbore sua radiceq; bene reperibile, meritò gaudere possent; nam est verum sulphur philosophorum ex quo fit aurum, non illud alterum ex quo ferrum fit cuprum, &c. Hic est scrupulus sui vniuersalis. Eius mercurius etiam est à natura summè separatus ab omni terrestri & accidētali superfluitate, seorsim in suam partem mercurialem, & in extremā perspicuitatem transmutatus, qui philosophorum mercurius, est secunda pars auri primæ materiæ, ex qua generatur aurum. Postremò sal est tertia primæ materiæ pars auri, & ex arbore, ex qua aurum nasci deberet velut ex rosarum

Digitized by Google

seminibus rosæ, ad summam claritatem
crystallinã sequestratum, ac depuratum
ab omni salis acredine, acerbitate, aceto-
sitate, aluminositate, & vitriolitate, vt ni-
hil penitus adhæreat ipsi iam in summa
luciditate ac diaphanitate liberè iubilan-
ti. His tribus in vnum conuenientibus,
decoquitur aurum in massam, non ta-
men semper vnius & eiusdem conditio-
nis vel gradus. Natura siquidem exhibet
gradus auri triginta duos, qui tamen in
arte viginti quatuor fiunt in summo gra-
du perfectionis. Huius rei causa est, quia
aurum in arbore sua nutritur, velut in suis
vacca pascuis, vel Epicureus in sua popi-
na penuarioq; mox atq; horum alterum
extra pascuum suum venit, macrescit: nõ
secus euenit auro, statim atq; fit materia
prima hominis, octo gradibus diminui-
tur. Verùm eiusmodi pascua quandoque
peiora sunt, quo fit vt peiores etiam auri
gradus vel pauciores fiant, vtque natura
supremus à viginti sex, ad decem in arte
descendat. Accidentia vel potiùs inci-
dentia astrorum, aut elementorum non-
nunquam auri generationẽ impediunt,
vt na-

Digitized by Google

fiat rudius intractabiliúsve: sed
rum præsertim inæqualitas primo-
trium, vt salis nimia portio pallidius
efficit, nimio mercurio plus iusto flaue-
scit, copiosiore verò sulphure nimis ru-
bicundum redditur. Apud naturã æquè,
atq; apud homines per impedimenta in-
cidunt errores, qui tolli possunt antimo-
nio, cimẽtis, & quartationibus. Cæterùm
in sulphure nihil aliud quærendũ quàm
corpus, in sale confirmatio, sed in mer-
curio virtus omnis, proprietas, essentia,
& medicina, quæ non in alijs existit vt in
isto, sed velut in mortuo corpore spiritu
carente, in quo nonnihil adhuc elemẽta-
rium virtutum; prout in aceto reliquias
ignis vini, vires adhuc seruare consumẽ-
tes & corrosiuas, nõ tamen fouentes, ex-
perimur vt in vino, neq; cõfortantes. Res
naturales iudicãtur in manifesto ex qua-
uor elementis componi, sed in occulto
res aliter habet; componuntur enim ex
tribus dictis tantùm communem inter se
magnetem habentibus, qui in decoctio-
ne præparationis ad se trinitatem essentiæ
trahit. Veteres physici statum esse voca-

Digitized by Google

runt, quia trinitas ſtatum vnitatis
rit, in qua quieſcit naturalis motus
dum ſiſtit. Verùm quartum eſſe (non
mentũ) meritò dici deberet illa magnes
ca virtus, quæ medicinã attraxit in mer
curium, in quo etiam reperitur: in vltima
ſeparatione tamẽ mercurius de ſuo pon
dere plurimùm amittit. Iſtis omnibus ſi
hunc modum à natura diſpoſitis, aurum
excreſcit in arborẽ, à radice primùm per
truncũ in ſuos ramos & locuſtas exce
ſam, in quibus flores enaſcuntur (vti ſu
pra terram videtur) quibus etiam euaneſ
centibus, non ſemper fructus in locuſta
rum extremitatibus reperitur, ſed quan
doq; aliquot centenis paſſibus profun
diùs in arbore, aliquoties in media, vel a
liquot gradibus verſus terræ ſuperficiẽ.
Accidere nonnunquã ſolet, vt nihil ena
ſcatur præter mercurium, vbi hîc per ſu
perfluitatem alia ſuppreſſerit: ſi verò ſal
dominabũtur corroſiua ſunt naturæ, tan
quam vermes, arborum flores exedunt:
dominio ſulphuris cuncta comburũtur,
velut ſupra terram ardore nimio ſolis.
Cuprum fit ex ſpadiceo ſulphure, ſale ru
beo,

mercurio coctis in metallũ.
se masculum suum cõtinet, id est
, quæ si reducatur rursus in metal-
lum suum postquam separata est, in cu-
prum redit masculinũ, quod ampliùs nõ
corrumpetur, & fœmina de se nullas sco-
rias præbebit: malleatione fusioneq; non
aliter inter se differunt, quàm chalybs &
ferrum, & ad eundem modum etiam se-
parari possunt, vt inde duo diuersa metal-
la fiant. Argentum ex albo sulphure,
sale, & mercurio componitur, à natura in
summum gradum puritatis ac diaphani-
tatis præparatis atque fixis, proximè post
aurũ in cineritio, sed non in antimonio,
non in cimento regali, neq; in quartatio-
ne. Fixionis differentia inter aurũ & argẽ
tũ, cognoscenda venit ab eo, quòd aurũ
est masculus masculeas vires habẽs fixis-
simas; argentum, vt fœmina debiliores.
Vnius & eiusdem sunt materiæ primæ,
nec alias colore fixioneq; differũt, quàm
mas & fœmina. Sunt igitur numero se-
ptem metalla tantùm, excluso etiam ipso
mercurio, vt Aurum, Argentum, Stan-
num, Plumbum, Ferrum, Chalybs, & Cu

Digitized by Google

prum, quod postremum lic
fœminam in se contineat, cui
ambo tamen cusa veniant in vsum
separentur à natura, vt chalybs & ferrum
pro vno habentur, quòd etiam eandem
malleationem habeant æquè tractabil
non separantur vulgariter, nisi chimic
ad vsum artis id fiat. Notandum etiam
non semper in metallis, marem solum
absq; sua fœmina seorsim à natura pro
ductum inueniri, vt aurum, argentum,
ferrum, & chalybs, quodlibet per se; ve
rùm sæpenumero simul ambo, vti aurum
& argentum in vno metallo, pariter cha
lybs & ferrum simul, stannum & plumbi
vt neutrum tamen alterum impediat, i
mò per se non separentur. Nonnunqu
etiam adulterina reperiuntur metalla, v
aurum & argentum alijs ob suam subti
litatem admixta naturaliter, præsertim
cùm plures diuersæq; materiæ primæ co
currunt in vnum corpus, vti videmus
per terram, varios fructus fictitios
super vnius truncum
arboris.

COR

ONCLVSIO.

XIME necessaria fuit igitur generationis mineralium naturalis apposita tractatio, qua probè cognita faciliùs intelligatur, quid nam priore parte regeneratio sit metallorum artificio chimistico facta. Sententia siquidem est omnium in hac arte philosophantium, inprimis artificem istius professionis imitari naturam in omnibus exactissimè debere. Proinde quid, & quemadmodum ipsa in terræ penetralibus operetur mineralem œconomiam exercens, qua materia, quibusq; vtatur instrumentis, dictu pariter opus fuit, & intellectu. Quisquis hac via nõ intellexerit, alia minimè perueniet eò, quò tendit eius animi conatus. Non tantùm igitur discipulus artis quàm naturæ, qui rem tam arduam & arcanam scrutatur, fiat.

FINIS.

Errata sic re[illegible]

Pag. 51, lin. 19. Furnium. Pag. 94, lin. 9. [illegible]. Pag. 237, lin. 2. natura.

Digitized by Google

FRANCOFVRTI
EXCVDEBAT ANDR.
WECHELVS, ANNO SA-
LVTIS M. D. LXXXI.

Digitized by Google